

EĞİTİMİMİZDE MANZARALAR

Hasan GÜNEŞ

2021

Kitabın Adı: EĞİTİMİMİZDE MANZARALAR

Yazar: Hasan Güneş

Yayın Tarihi: Ocak 2021 Ankara

ISBN: 978-975-2490-54-3

EYUDER Yayınları

*Tüm hakları yazarına aittir. Yazarın izni alınmadan kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması yapılamaz. Yalnızca kaynak gösterilerek kullanılabilir.

ÖN SÖZ

Bu kitap Türk eğitim sistemine ilişkin sorunlar, olaylar ve çözüm yollarına dikkat etmek için hazırlanmıştır. Yazıların tamamı yazarın düşüncesine dayalıdır. Bu anlamda kitap özgün olma özelliğine sahiptir.

Bu kitabın, eğitimciler, veliler, eğitim yöneticisi ve öğretmen adayları vb. hitaben yazılmıştır.

Kitabın yayınlanması ile yönetim konumunda bulunanların dikkatini çekmek de amaçlanmaktadır. Bu nedenle, eğitimimizde manzaralar adlı bu eser kaynak kitap olma özelliğine sahiptir.

Hasan Güneş

Öğrenme ortamı

26.12.2015 08:54

Öğrenci için derslik, masa, sandalye ya da sıra, ders araç gereçleri, ısı, ışık vb. oluşan fiziksel ortam öğrenme için olanak sağlar.

Bir fakültenin faaliyeti için köy okullarını ziyarete gitmiştim. Karşılaştığım manzara beni oldukça şaşırtmıştı.

Ağaç kütüklerinden sıra ve masaların olduğunu gördüm. Bu durum beni oldukça üzmüştü.

Bir öğrenci ağaç kütüğünde yapılan sırada nasıl oturabilsin?

Yine ağaçtan yapılan masada nasıl yazabilsin? Okuyabilsin?

Özellikle köylerde yakıt bulmayıp tezek yakan okulların varlığını biliyoruz.

Yine aynı ilin farklı bölgelerinde bile araç-gereç bakımından eşit koşullarda olmayan okullar bulunuyor.

Böyle bir iklimde eğitimde fırsat eşitliğinin olduğunu kim söyleyebilir?

Yine, okullarda normal koşullarda yirmi bir öğrenci mevcudu bulunması gerekirken oldukça kalabalık sınıfların varlığını biliyoruz.

Okulların bulunduğu fiziksel çevre önem taşıyor. Ancak, trafik akışının çok yoğun olduğu yerlere inşa edilen okullar bulunuyor.

Sonuç olarak araç- gereç donanım fiziksel çevre etkili öğrenme-öğretme yaşantıları için önem taşıyor.

Ancak, ülkemizde eğitimde fırsat eşitliğinin olmadığını açık görmektediriz.

Böyle bir iklimde eşitlikten kim bahsedebilir?

Aymazlık ve Eğitim

05.01.2016 07:28

Aymazlık, kişinin çevresinde olup bitenlerden bilincinde olmama durumudur.

Kişiler aymazlık gibi bir duruma iten nedenler nelerdir? Hangi kurumlar etkili. Eğitim sistemimizin bunda payı nedir?

Aslında, yurttaşlarımızın çevresinde olup bitenlerin bilincinde olup olmamaları küresel glerden bağımsız değildir. Küresel güçler medya aracılığıyla kültürünü empoze ediyor.

Böylece, bazı medya programları yurttaşları düşünmeyen, analiz ve sentez yeteneğinden yoksun durumda bırakıyor. Durum böyle olunca da yurttaşlarımızın üretkenlikleri gelişmiyor. Toplumsal sorunlara duyarsız kalabiliyor.

Gösterimdeki diziler, adeta köşenin daha nasıl hızlı dönüleceğini, kumpasın nasıl kurulacağını sunarak toplumun duygularını istismar ediyor.

Eğitim sistemimiz medyadan farklı değil.

Özellikle son eğitim programının neoliberal çizgide olduğu çeşitli kesimlerce ifade ediliyor. Yani; kapitalist sisteme, küresel glere uyumlu bireyler yetiştirmek. Bu nedenle, bireyci, köşeyi kolayca dönmenin geçerli olduğuna inanan kişiler yetişiyor.

Tabii ki bu durum bireylerin toplumsal sorunlara aymazlık içinde olmaları ile sonuçlanıyor. Maalesef, duyarlı bireyler yetiştirmiyoruz.

Ancak evremizdeki sorunlara karşı duyarlılık göstermek her duyarlı yurttaşın temel sorumluluğu olmalıdır.

Özellikle, afyon etkisi gösteren medyaya karşı etkili bir mücadele gerektiriyor.

Sivil toplum örgütlerinde bu mücadelede yararlanılabilir.

Diğer taraftan, eğitimin sorunlarına duyarlılık göstermek, her yurttaşın temel sorumluluğu olmalıdır.

Özellikle, neoliberal bir yapılanma gösteren eğitim programının olumsuz etkilerine sivil toplum örgütleriyle mücadele yoluna gidilebilir.

En önemlisi ise, bilinçli aydınlar yurttaşlarımızın toplumsal sorunlara duyarlılık kazanması için önderlik yapabilirler.

Öğretmenlerin toplumsal statüsü

01.01.2016 13:32

Bugün için öğretmenlerin statüsüne gerekli önem verilmekte midir? Bir mesleğin statüsüne verilen önem, onların maaşlarına verilen önemdir. Ancak; diğer Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında öğretmenlerin maaşları istenen düzeyde değildir.

Özellikle 1980 sonrası, öğretmenlik mesleği giderek itibar kaybetti. Bu nedenle, öğretmenler düşük motivasyonda çalışmak zorunda kalıyor.

Öğretmenlerin düşük motivasyonda çalışmasının, okulun etkililiğini olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır.

Ayrıca, öğretmenlerin statüsüne gerekli önemin verilmemesi onların iş doyumunu olumsuz etkilemektedir. Bu da okulun amaçlarının gerçekleştirilmesini olumsuz etkilemektedir.

Bir örgüt olarak okulun varlığı, amaçlarını gerçekleştirmesine bağlıdır. Başka bir ifadeyle, okul ancak amaçlarını gerçekleştirdiğinde varlığını etkili bir biçimde yerine getirir.

Okulun etkililiği de, büyük bir ölçüde öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmasına bağlıdır.

Okullar informal yanları ağır basan örgütlerdir. Özellikle, öğretmenler açısından yönetimin insan ilişkileri gereksinmelerinin karşılanması gerekir.

Bu gereksinmeler: Öğretmenlerin bir onuru olduğu, gizlilik hayatına önem, sorumluluk almaya isteklik, gelişme isteği vb.

Ancak, öğretmenlerin sorunlarına duyarlılık bir eğitim işidir.

Zira mevcut okul yöneticileri ile mümkün değildir. Bu nedenle, okul yöneticilerinin yöneticilik eğitimi almış olması gerekiyor.

Kültürel sermaye

15.01.2016 07:53

Kültürel sermaye; bir anlamda gücü bulunduranların eğitim yoluyla ailelere ve dolayısıyla bireylere aşıladığı yapıdır.

Aslında gücü elinde bulunduran küresel güçler ve yerli işbirlikçiler kültürlerini yeniden üreterek sömürgeci emellerini sürdürmek istiyorlar. Başka bir ifadeyle, küresel güçler kültürü meta haline getiriyorlar.

Kültürün meta haline gelmesi, küresel güçlerin ve yerli işbirlikçilerinin kârlarını artırmaları anlamına gelmektedir. Bunu yaparken, düşünceyi ve davranışı kültürel sermaye doğrultusunda yeniden oluşturarak yapıyorlar.

Küresel güçler, düşünce ve davranışı oluşturmada eğitim ve kitle iletişim araçlarından büyük ölçüde yararlanıyorlar. Televizyon bunlardan biridir.

'Özal'lı yıllardan sonra "**Dallas**" dizisiyle başlanan bu süreç giderek hız kazandı. Bugün gösterimde olan programlar toplumsal sorun odaklı olmaktan ve bireysel gelişmeyi sağlayıcı olmaktan çok uzaktır. Bir zamanlar gösterimde olan reyting uğruna gösterilen "**Biri Bizi Gözetliyor**" programı özel hayatı ve dolayısıyla insan haklarını hiçe sayıyordu.

Diğer taraftan, bugünlerde gösterimde olan evlilik programları televizyonlarda yer alıyor. Evlilik gibi önemli bir kurum basite, birkaç dakikalık sürece indirgeniyor.

Aslında, gerçek anlamda bireyi düşündüren eğlence ve toplumsal sorunlara odaklı ve bireyin yaratıcılığına yarar sağlayan programlara yer verilmelidir. Ancak maalesef bu duruma tanık olmak imkânsız.

Oysa ergenlik dönemlerimizde yaratıcılığı özendiren dizilere tanık olduk. Öyle ki, ilk cep telefonlarını ve elektronik kapıları vb. o dizilerde gördük. Yine aynı dönemler aile içi ilişkilerin daha nasıl sağlıklı olacağına dair televizyon programlarına tanık olduk.

Oysa günümüzde bu tür programları izlemek hayalden öteye gitmez. Çünkü uluslararası sermayenin amacı halkı toplumsal, ekonomik ve siyasal sorunlardan uzak tutarak onları yönetmektir.

Okullarına yabancılaşan öğretmenler

20.01.2016 08:09

Öğretme-öğrenme sürecinin vazgeçilmez ögesi olan öğretmenlerin okullarıyla özdeşleşmesi önemli bir yer tutuyor. Ancak, bazı etkenler var ki öğretmenlerin okullarıyla özdeşleşmesini engelliyor. Bu etkenlerden yabancılaşmanın yeri ve önemine ayrıca değinmek gerekiyor.

Öğretmenlerin okullarına yabancılaşmasına neden olan etkenlerin başında devletin öğretmenlik mesleğine karşı tutum ve davranışı gelmektedir. Özellikle, mevcut hükümet tarafından öğretmenlik mesleğini itibarsızlaştırma çabaları, öğretmenleri kendi kurumlarına yabancılaştırabiliyor.

Yine ülke sorunlarını eğitimden bağımsız düşünmeyen öğretmenler kurumlarına yabancılaşabilmektedir.

Örneğin, öğretmenler siyasi erkin yolsuzluk göstermeleri halinde dolaylı olarak kendi okullarına yabancılaşmalarına neden olmaktadır.

Diğer taraftan; öğretmenin yabancılaşması okul yönetiminden bağımsız düşünülemez. Özellikle, okul yöneticilerinin örgüt ve yönetim süreçlerinde başarısız olması öğretmenleri kurumlarına yabancılaştırabilmektedir.

Yine, okul yöneticilerinin öğretmenler arasında adalet ve eşitlik ilkesine uymaması öğretmen yabancılaşması nedenleri arasındadır.

Okul yöneticisinin sağlayacağı örgüt iklim önem taşıyor. Kuşkusuz örgüt olarak okul iklimi demokratik öğeleri taşımalıdır. Başta, okul yöneticileri öğretmenleri karara katmak durumundadır. Oysa, öğretmenlerin karara katılmadığı bilinen bir gerçektir.

Demokratik okul ikliminde farklılığa tahammül önem taşıyor. Ancak, siyasi kaygılarla atanan okul müdürleri diyet borcunu ödemek istediklerinden, demokrasinin bu ögesine uymadıkları bilinen bir gerçektir.

Okul yöneticisinin uyguladığı mobbing de öğretmenlerin yabancılaşmasına neden olan diğer önemli nedenlerdendir.

Okul yöneticisinin uyguladığı tek yönlü iletişim öğretmenlerin çeşitli sorunlarının yönetime yansımaması nedeniyle yabancılaşma kaynağı olabilmektedir.

Diğer taraftan velilerin zayıf sosyo-ekonomik koşulları ve yine velilerin öğrencilerin çeşitli sorunlarına duyarsız kalması öğretmen yabancılaşmasının önemli nedenlerindedir.

Aslında sorunun çözümü bir ölçüde yabancılaşmaya neden olan etkenlerde gizlidir.

Toplumsal hareketlilik ve eğitim

01.02.2016 11:46

Toplumsal hareketlilik dikey hareketlilik anlamında da kullanılıyor? Toplumsal hareketliliğin önemi nedir? Eğitim toplumsal hareketliliği sağlama aracı iken, gerçekte bu işleve sahip midir?

Toplumsal hareket, bir toplumun sosyo-ekonomik anlamda refahı için önemlidir.

Normal koşullar içerisinde eğitim sistemimizin toplumsal hareketliliği sağlama gerektiriyor. Ancak uygulamada öyle değil.

Milli gelirin dağılımının adil olmadığı ve yoksulların milyonlarla ifade edildiği ülkemizde bu mümkün mü? Yine açlık sınırında olan birçok yurttaşımız bulunuyor.

Özallı yıllardan sonra okulların özelleştirilip; zengin çocukların lehine ve maddi durumu iyi olmayanların aleyhine olan bir eğitim düzeni getirilmiştir. Bu koşullarda eğitim sistemimizin tam olarak toplumsal hareketliliği sağladığını söyleyebiliriz mi?

Diğer taraftan; üniversitelerin çoğu özelleştirilmiş durumda. Bu anlayış da toplumsal hareketliliğe engel oluyor. Öyle ki kısa aralıklarla özel üniversite açılıyor.

Yine, okullarda fotokopi, temizlik vb. yaklaşık 46 kalemde alınan katkı payı fakir öğrencileri etkilemekte, bazı durumlarda bazı öğrencilerin oklu terk etmesiyle sonuçlanmaktadır.

Bütün bu olumsuzluklara sahip ülkemizde, toplumsal hareketlilikte bahsedilebilir mi?

Toplumsal hareketliliğin (dikey hareketliliğin) olmadığı bir ülkede, siyasi, ekonomik, sosyal ve ekonomik refahtan bahsedilebilir mi?

Neoliberal düzende, elbette toplumsal hareketlilik gerçekleşemez. Bu durum abartı sayılmamalıdır.

Ekonomik anlamda ülkenin kaynaklarını uluslararası sermayeye aktarıldığı bir ülkede toplumsal hareketlilik tam anlamıyla gerçekleşebilir mi?

Yine, yoksulluğun had safhada olduğu bir ülkede toplumsal hareketlilik gerçekleşebilir mi?

Eğitim sistemimiz ve rasyonellik

07.02.2016 07:38

Rasyonellik terimi “Akla uygun, aklın kurallarına dayanan, ölçülü, ussal, hesaplılık”tır. Eğitim sistemimizin rasyonellik açısından birçok olumsuz sonuçları barındırıyor.

Kuşkusuz, eğitim kurumu toplumsal kuramların kalbi olduğu için, bu kurumlarda görev yapanların tutum ve davranışları rasyonel olmak durumundadır. Milli Eğitim Bakanlığı düzeyinde, okul müdürlüğü düzeyinde, öğretmenlik düzeyinde eğitim süreci ne ölçüde rasyoneldir? Bunun değerlendirilmesi gerekir?

Milli Eğitim Bakanlığı genel anlamda eğitim politikalarını belirlemektedir. Ancak, politikalarının rasyonellikten çok uzak olduğunu görüyoruz.

4+4+4 eğitim yasası sonuçlarını vermeye başladı. Okul terkleri ve çocuk gelinlerin sayısında artışlar başladı.

Diğer taraftan, okul yöneticilerinin atanmasında nepotizm görülmektedir. Bu durumun rasyonellikle ilgisi var mıdır?

Yine, ders kitaplarında zaman zaman cinsiyet eşitsizliğine vurgu yapan öğelerle karşılaşıyoruz.

En son kabul edilen eğitim programına ne demeli? Ülkemizin toplumsal kurumlarıyla ve sorunlarıyla ilgisi olmayan ve neoliberal düzene hizmet eden bu programın rasyonellikle ilgisini kim kurabilir?

Diğer taraftan, nepotizm kaygılarla atanan okul müdürleri 1900'lerin anlayışıyla okulları yönetiyorlar. Yıllardır, okul yöneticiliğinin bir eğitim gerektirdiği bilim adamlarınca savunulmasına rağmen, çıkarlarına uygun olmadığı için bu önemli ayrıntıya uyulmadığı görülmektedir.

Yine, her fırsatta öğretmenlerin öğrencileriyle ilişkilerinde demokratik tutumların benimsenmesi gerektiğini ele alan bilimsel çalışmalara rağmen, bu ilkeye uyulmuyor.

Sözün kısası, hangi boyutta bakılırsa bakılsın eğitimde rasyonellikten çok uzağız.

Ancak, okullar etkili olmak istiyorsa rasyonel eğitim politikalarına, programlara, öğretmenlere ve sınıf yönetimine sahip olmak zorundadır.

KPSS öğretmen adaylarının bitmeyen çilesi

12.02.2016 13:32

Çok farklı alanlarda memurları seçmeyi amaçlayan KPSS sınavında, esas ilginç olan öğretmen adaylarının durumudur. Öğretmen adaylarını seçmeye yönelik KPSS sınavlarının gerek içeriği gerekse sonuçları bakımından her zaman tartışmalıdır.

Dört yıl süreyle verilen meslek eğitimi hiçe sayılarak gençlerin geleceği içeriği tartışmalı birkaç saatlik sınava tabi tutulmaktadır. Sonuçları açısından bakıldığında, KPSS sınavının geçerliliğini sorgulamak da hemen hemen her yurttaşın ve yetkilinin temel sorumluluğu olmalıdır.

Her başarısızlık durumunda, öğretmen adayları çeşitli duygusal çöküntülere girmekte; bazen ölümlerle sonuçlanan intihar girişimleri yaşanmaktadır. Kaybeden öğrenciler ayrıca psikolojik sorunlarla karşılaşmaktadır.

Örneğin, bulunduğu toplumdaki kişi ve kişilere yoğunlaşmakta sorun yaşamaktadırlar. Ayrıca, duygu ve düşüncelerini kendi başına yönetmede güçlük çektikleri gibi bağımsız karar verebilme, kendine yetebilmede yetersizlik gösterebilmektedirler.

Dahası, hayata bakış açısı ve amaçlarını belirlemede de güçlükler yaşayabilmekte; başka kişilerin ve dış koşulların etkisinden olumsuz yönde etkilenmektedirler.

Öğretmen adaylarının öğrencilik süreci de sorunsuz değildir: Derslere karşı ilgisizlik, öğretmenlik mesleğinin gereklerini içselleştirememesi, kendini KPSS sınavını geçmeye şartlandırma gibi sorunlarla yüzleşme, henüz eğitim sürecindeyken aday öğretmenin öğretmenlik yaşantısı olumsuz olarak etkilenmektedir.

Sınavda başarısız olan öğrencilerin devlete ve ailesine bireysel maliyetine baktığımızda da karamsarlığa düşmemek elde değil.

2007-2008 eğitim öğretim yılında yapılan bir araştırmanın sonuçları oldukça ilginçtir (C.Ergin EKİNCİ Türkiye'de Yükseköğretimde Öğrenci Harcama ve Maliyetleri, Eğitim ve Bilim, Yıl:2009,s:128): Cumhuriyet, Hacettepe ve Erciyes Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde yapılan araştırmada 4 yıllık eğitim fakültesi öğrencisinin ortalama olarak devlete maliyeti 16 Milyar 528 milyon TL. Öğrencinin kendi bireysel maliyeti ise 15 Milyar 380 Milyon TL'dir.

Kamu harcamaları ve öğrencinin bireysel maliyetleri toplam 31 milyar 908 Milyon TL. Atama bekleyen öğretmen adaylarının sayısı da göz önünde bulundurulduğunda durumun içler acısı olduğunu görmekteyiz.

Bu gün itibari ile atama bekleyen öğretmen adayının yaklaşık 320 bin olduğunu kabul edersek, bu öğrencilerin devlete maliyeti toplam 5 trilyon 296 Milyar 400 milyon TL'dir. Bu olumsuzluklarda, eğitim tarihimizde yapılan hatalar önemli bir alanı kapsamaktadır.

Hataların en büyük payı hükümetlere ve YÖK sistemine aittir. Özellikle, Refah-Yol hükümeti döneminde mesleği öğretmenlik olmayan üniversite mezunları öğretmen olarak atanmıştır.

Ayrıca, zamanında Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarına öğretmenlik hakkının tanınması, hem bu fakültelerin hem de eğitim fakültelerinin kuruluş amaçlarına aykırı görünmektedir. Çünkü Fen Edebiyat Fakülteleri çeşitli branşlarda bilim adamı yetiştirirken eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirmektedir. Diğer yandan, hükümetler ve YÖK, mevcut eğitim fakültelerindeki bölümleri

güçlendirme yoluna gitmeyerek, birbirine yakın üniversitelerde aynı bölümleri açarak taleplerin artmasına yol açmaktadırlar. Böylece, arz ve talep dengesizliği doğmaktadır. Yani hükümetler fazla talep yaratırken YÖK de arzı yaratmaktadır. Ancak buna karşın hükümetler, yarattıkları talebi karşılama yoluna gitmemektedirler. Bütün bu olanlar çözümün nasıl sağlanacağı sorusunu gündeme getirmektedir.

Bizce sorunun çözümü ülke gerçeklerine uygun insan gücü planlamasıyla olanaklıdır.

Yoksulluk ve yabancılaşma

20.02.2016 09:03

Eğitim; maalesef ezilenlerin yabancılaşmış varlıklar olmasında temel rol oynuyor. Özellikle, yaklaşık 17 milyon yoksulun bulunduğu bu realitenin açıklığa kavuşturulması gerekir.

Eğitim, neden ezilenlerin yabancılaşmasına yol açıyor? Özellikle, eğitimin ticarileşmesi ve okullarda velilerden harç alınması yoksul kesimi sistem dışına çıkarabilmektedir.

Aslında, literatürde eğitimin toplumsal hareketliliği sağladığı söyleniyor. Ancak, eğitimin ticarileştiği böyle bir ortamda hareketlilik mümkün mü? Yaklaşık 17 milyon yoksulun olduğu bir ülkede bu durum mümkün mü?

Tabii ki; yoksulluk ve eğitimin ticarileşmesi beraberinde eğitim olanaklarından yararlanma bakımından yoksunluğa sahip. Bunun sonucunda yoksullar eğitim sistemine yabancılaşıyor. Bu durum da eğitimin amaçlarını işlevsizleştiriyor.

Başka bir ifadeyle, ocuk etkili sosyalleşemiyor ve yenilikçi olamıyor. Yine, yabancılaşma bilinçli üretici ve tüketiciler yetiştirmiyor. Ayrıca, demokratik değerlere içten inanan bireyler yetişmiyor.

Elbette, bütün bunlar yabancılaşmanın sonucudur.

Diğer taraftan; yabancılaşmanın bireye maliyeti ağır olabilmektedir.

Yabancılaşma, eğitim sisteminin dışına ittiği kişilerin öz saygı ve öz güvenlerini olumsuz etkiliyor.

Öz saygı düşüklüğu yaşayan bu yoksul kesimi çok şeyler bekliyor. Örneğin, öz saygı düşüklüğu problemi bu kesimin çevresiyle anlamlı bir birliktelik kurmasını engelliyor.

Yine bu kesimler, çevresiyle etkileşim kuramıyor ve çatışma içine girebiliyorlar.

Toplumsal sistem ve karma eğitim

22.02.2016 02:15

“Hem canlı hem de toplumsal sistemlerde parçaların içinde meydana gelen bir değişme diğer parçaları ve diğer parçaları ve sonunda bütünü etkiliyor. Parçalar birbirine bağımlı olmakla beraber bağımsız olarak incelenebilir”

Bu yazıda, sistemin bir parçası olan karma eğitim ve kaldırılması çabalarının toplumsal sistemle ilişkisini ele almak istiyorum.

Karma eğitimin kaldırılması rolleri, değerleri, statüyü, siyaset, ekonomik ve kültürel yapıyı nasıl etkileyecektir? Daha geniş anlamda toplumsal sistemle ilişkisi nedir?

En başta, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ülkemizde yoğun olarak yaşandığı bilinen gerçektir. Eğer karma eğitime son verilirse, bu yöndeki eşitsizlik daha da perçinlenecektir. Özellikle, erkek egemen toplumda; kız çocukları eşit eğitim olanaklarından yararlanmayacak anlamına gelecektir. Bu durum da olgunun bir diğer sancılı yanını oluşturuyor.

Eğer karma eğitime son verilirse, kaliteli eğitimden mahrum olan kız çocuklarının gelecek yaşamlarında kamu alanına daha etkin katılamaması söz konusu. Yani, kız çocukları evinin kölesi durumuna gelecektir. Yine, kaliteli eğitimden mahrum olan kız çocuğu, gelecekte sağlıklı bir anne rolü oynamayacaktır.

Diğer taraftan, hemen hemen nüfusun yarısını oluşturan kadınlarımızın eğitime erişim konusunda yetersiz kaldığı için demokratik değerleri istenilen ve beklenen ölçüde koruması ve sürdürmesi beklenemez. Başka bir ifadeyle, karma eğitime son verilmesi ve eğitime erişim konusunda olumsuzluk yaşanması, kadınların yurttaşlık rollerini yerine getirememesi demektir.

Yurttaşlık bilinci gelişmeyen kadınların ulusal bilince katkıları da sınırlı olacaktır. Çünkü kadınları eşit eğitim olanağından yararlanamaması bunun nedeni olarak algılanmalıdır.

Bunlara ilaveten, karma eğitime son verilmesi kadınların yeterince bireyleşememesi anlamına gelecektir. Bu eş seçiminde bile kendini göstermektedir, gösterecektir de.

Sonuç olarak, erkek egemen bir toplumda karma eğitime son verilmesiyle, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadınların toplumsal sistemle bütünleşmesini daha da etkileyecektir.

Bu durum da, erkeklere göre kadınların daha mutsuzluğu anlamında algılanmalıdır.

YGS'nin düşündürdükleri

12.03.2016 11:50

Günlük yaşamımızda en sık kullanılan sözcükler neler diye birisi sorsa, bunlar arasında sınav, SBS, ÖSS (yeni adıyla YGS; LYS) dersane yer alırlar. Her çocuk ve gencin 25-30 yaşlarına kadar olan güzel yılları, sınava bağlı kılınarak büyük oranda heba ediliyor.

Yarın yine milyonlarca öğrenci- veliyi ilgilendiren ve kaygı, stres kaynağı Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) yapılacaktır.

Başarı ya da başarısızlığın birkaç saatlik bir sınav ile ölçülmesi ve sınav sonuçlarının yaşamsal varlık ve yokluk nedeni sayılması, acımasız ve adaletsiz olduğu kadar bilimsellikten uzaktır. Bu adaletsiz ve eşitsiz sistemin gençlerimizi psiko-sosyal yönden hırpalanmasının önüne geçilmelidir.

Sınavdan sonra, kaybedenler ve kazananlar olacaktır. Her nedense, sınav sonrası kaybedenlerin akıbeti sorgulanmaz.

Adaletsizlik ve eşitsizlik üreten yeni adıyla YGS ile kazananlar ve kaybedenler üretiliyor. Her türlü seviye belirleme sınavında olduğu gibi; LYS ayırıştırma mekanizmasının bir parçası niteliğindedir. İnsanları birbirine yabancılaştırmakta, hiyerarşik bir şekilde yeniden yapılandırmaktadır.

Bazıları adil ve eşitliğe vurgu yapan bir dünyanın hayallerini kurarken, "eşitsizlik" insanların içine her gün yeniden işleniyor. Yoksulluk, açlık, beceriksizlik ve tembellik, kişilik ve zekâ sorunlarına bağlanıyor. Ancak, toplumumuzda çalışkan ve zeki birçok insan son derece yoksul yaşam şartları sürüyor...

Sınav düşünüş tarzımızı, mantığımızı aşındırıyor. Kazanan veya kaybeden tarafta da olsak, sınavların eşitsiz yaşam koşulları üreten işlevlere sahip olduğunu unutmamalıyız.

Sorunun özü şu olmalıdır: Kimsenin kaybetme hissine kapılmadığı bir dünya. Yarışmayı değil, işbirliğini ilke edinen bireylere sahip olmak gerekir.

Bu nedenle, toplumsal eşitsizlik ve adaletsizlik yaratan YGS ve benzeri sınavlara karşı mücadele etmeli, haksızlık yaratan bu tür araçların kaldırılması için dayanışma içinde olunmalıdır.

Düşünmek uygarlaşmak demektir

14.03.2016 11:58

Elbette düşünmek uygarlaşmak demektir. Karar verme, sorun çözme ve akıl yürütme ile ilgilidir, düşünmek. Ancak, kişilerin düşünmesi istenmiyor. Özellikle, siyasi iktidar nerdeyse biz sizin yerinize düşünür karar veririz diyor.

Böyle bir anlayışla uygarlaşmak mümkün mü? Tek başına karar veremeyen, fikir üretemeyen akıl yürütemeyen bir kişi nasıl uygarlık yolunda çaba gösterebilirsin?

Kuşkusuz, diğer kurumların uygarlaşma açısından önemi tartışılmaz. Ancak, eğitim kurumunun yeri ve önemi tartışılmaz.

Ancak, uygarlaşmanın ön koşulu olan düşünme açısından mevcut eğitim sistemimiz nasıl bir niteliğe sahip? Başka bir ifadeyle, eğitim sistemimiz düşünmeyi sağlıyor mu?

Tabii ki hayır. Sınıflarda görülen hava, genel anlamda düşünmeyi sağladığı şüphe göstermektedir.

Çünkü öğrencilerin düşünmeleri için özgürlüğe, eşitliğe ve adalete ihtiyaç var. Bazen, okul yönetimi bazen öğretmenlerin sağladığı iklim ve fiziksel, teknolojik olanaksızlıklar böyle bir anlayışı sağlamaktan çok uzaktır.

Yine, halen sınıflarda cinsiyet eşitsizliği hüküm sürmektedir.

Diğer taraftan, öğrenciyi düşünmeye sevk eden ve grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerinin kullanılmaması büyük bir sorun olarak kabul edilmeli.

Çünkü grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemleri öğrencinin düşünme becerisini geliştirerek bilgiyi kendisi buluyor.

Öğrencilerin düşünebilmeleri için konuşma fırsat verilmelidir Ancak, gerek sınıfların kalabalık olması gerekse halen hüküm süren otoriter öğretmen tutumları buna engel oluyor.

Uygar olmayan kişilerden oluşan bir toplum toplumsal, siyasal ve ekonomik alanlarda etkili olması mümkün mü?

Kadın öğretmenler

29.03.2016 07:04

Eşitsizlik, bir toplum içinde yer alan bir grup ya da gruplar içinde yer alan bir grup ya da gruplar içindeki farklı bireylere eşitsiz ödüller veya fırsatlar sunmayı karşılayan terimdir.

Gerçekte, okullarda en çok mobbinge ve ayrımcılıkla karşı karşıya kalan kadın öğretmenlerdir.

Öyle ki, her iki kadın öğretmenden birisi mobbinge ve ayrımcılığa uğruyor. Elbette, bir uygulamanın birçok olumsuzlukları bulunuyor.

Bunların başında kadın öğretmenlerimiz çevreleriyle anlamlı birliktelik ve dolayısıyla iletişim kuramıyorlar.

Kadın öğretmenlerin iletişimsizliği de beraberinde bir takım sorunları beraberinde getiriyor. Bunlardan en önemlisi yalnızlık ve yabancılaşmadır.

Tabii ki yalnızlaşan ve yabancılaşma kadın öğretmenlerin okulun amaçları doğrultusunda etkin çaba göstermesi beklenemez.

Çünkü yabancılaşan kadın öğretmenin moral, iş doyumunu ve motivasyonu düşük düzeyde olması muhtemeldir.

Bu nedenle, en başta okul yöneticilerinin kadın öğretmenler konusunda algılarının değişmesi gerekiyor. Bunun için okul yöneticiliği meslek olarak kabul edilmeli, lisansüstü “**eğitim yöneticiliği**” eğitiminden geçmiş olanlar bu konulara getirilmelidir.

Eğitim-siyaset ilişkisi ve nepotizm

05.04.2016 01:08

SEÇİLENLER BAZEN NEPOTİZME BAŞVURABİLMEKTE

Toplumsal yapıyı oluşturan öğelerin işlevlerini aydınlatmaya ağırlık veren kurumsal tutum olarak “işlevselcilik” eğitim açısından çeşitli sonuçlara sahiptir.

Eğitim bir kurum olarak toplumsal yapının kalbidir. Diğer kurumları bir arada tutarak, toplumsal bütünleşmeyi sağladığı kabul edilir.

Eğitim kurumu, aile, siyasi, sosyo-ekonomik koşullara uygun bireyler yetiştirerek, toplumun çimentosu olma özelliğine sahiptir. Böyle bir anlayışın bir analize ihtiyacı var. Yine, ülkemizde eğitimin bu kurumlarla ilişkilerinin niteliğinin ne olduğunun açıklanmasına ihtiyaç var.

Eğitim-aile kurum ilişkisi; etkili anne babaların yetiştirilmesi akla geliyor. Ancak, çocuk yetiştirme açısından baktığımızda zafiyetlerimizin olduğu apaçık ortada olduğunu görüyoruz. Kuşkusuz, böyle bir durum anne ve babaların eğitim durumu ile de ilgisi var.

Yine, aile ve eğitim bağlamında düşünülduğünde yeterince eğitilmeyen bireyleşmeme sorunu var.

Eğitim-siyaset ilişkisi; düşünülduğünde daha karmaşık bir durum alıyor. Siyaset denilince etkili seçme ve seçilme yaşantıları akla geliyor.

Halen, oy verme davranışını başka/başkalarına ipotek eden yurttaşlar var.

Seçilenler açısından bakıldığında, durum daha da kötü bir hal alıyor. Seçilen bazı vekiller nepotizme (kayırmacılık) başvurabilmekte. Kuşkusuz, bu durum vekillerin vizyon eksikliği ile açıklanabilir.

Yine, bazı vekiller ülke kaynaklarını koruması gerekirken, bu kaynakları çıkarı uğruna kullanan vekiller var.

Eğitim ve ekonomi arasında sıkı bir ilişki var. Eğitim ülkenin ekonomik yapısına uygun bireyler yetiştirmekle görevlidir. Ancak, eğitim bilinçli üretici ve tüketici yetiştirmesi gerekirken, eğitim sistemimiz neoliberal düzene kişiler yetiştiriyor.

Bencil, gösterişe düşkün bireyler yetişiyor. Kuşkusuz, bunda neoliberal öğelerin ağır bastığı eğitim programının büyük payı var.

Eğitim sisteminin görevlerinde biri bireyleşmeyi sağlamak. Ancak, verilen eğitim bunun çok ötesinde.

Öğrencilerimizin dayanışma ruhu

11.04.2016 06:26

Dayanışma duygusu bilişsel, duygusal, sosyal ve devinişsel anlamda zayıf olan öğrenciler için önemli bir destek kaynağıdır. Yine, dayanışma öğrencide güvenlik, sevgi ve saygı görme veya gösteren ihtiyaçlarını karşılayabilir.

Dayanışma duygusu öğrencinin ait olma duygusu/kimlik duygusu edinilmesine yol açabilir.

Ancak, öğrencilerin dayanışma duygusunu engelleyen bir takım nedenler bulunuyor.

Toplumun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullar, öğrencilerin dayanışma duygularını engellediği görülüyor. Bilindiği üzere, Özallı yıllardan sonra, Türkiye neoliberalizmin kısılcasına girmiştir.

Neoliberalizmin özünde dayanışmacılığın karşıtı olan bireyciliğin yattığı bilinen bir gerçektir.

Bu ekonomik koşulların öğrencilere yansımamasını varsaymak hayalden öteye gitmez.

Özellikle, bu yakın geçmişte neoliberal politikalar doğrultusunda yapılan ve öğretme-öğrenme sürecine algı dayanağı olan eğitim programının öğrencilerde dayanışma ruhunu geliştirdiğini kim söyleyebilir?

Diğer taraftan, onlarca sınava tabi tutulan öğrencilerde rekabetçi, çatışmacı bir iklimin hüküm sürmesi kaçınılmazdır.

Böyle bir durumda öğrencilerde dayanışma ruhu gelişebilir mi?

Tabii ki, dayanışma ruhu gelişmeyen öğrencileri bir takım olumsuzluklar bekliyor:

Bu olumsuzluklar şunlardır:

Öğrenci çevresiyle bütünleşemiyor,

Öğrenci çevresiyle çatışma içine girebiliyor,

Öğrenci çevresiyle iletişim sorunu yaşıyor...

Üniversite Öğrencileri ve yabancılaşma

25.06.2016 07:07

Liselerin ardından, bu kez de üniversite öğrencileri okul yönetimlerini sırtlarını dönerek protesto etmeye başladı mezuniyet törenlerinde.

Aslında ülkenin geleceği olan üniversiteliler, hem mutsuz hem de umutsuz.

Toplumda yalıtılmışlık, yalnızlık ve toplumla ilişkilerinde soğuma olarak yabancılaşma üniversite öğrencileri açısından önemli sonuçlara sahiptir. Yabancılaşma, kuşkusuz bir insan için olduğu kadar üniversite öğrencisi için de çok acı verici bir duygudur.

Üniversite öğrencilerinin yabancılaşmasına yol açan öğretimsel, örgütsel ve yönetsel koşulların neler olduğunun bilinmesi konunun ne kadar önemli olduğunu gösterecektir.

En başta; öğretimsel koşulların ele alınması elzemdir. Özellikle yeni açılan üniversitelerde nitelikli öğretim elemanı sorununun yer alması üniversite öğrencilerinin yabancılaşma nedenleri arasındadır. Tabii ki; aynı sorunla ilgili yabancılaşma nedeni gelişmiş üniversitelerde olmayacağı anlamına gelmemelidir.

Diğer taraftan; öğretim elemanının alan bilgisi ve sınıf yönetimi alanında bilgisinin sınırlı olması üniversite öğrencilerinin yabancılaşmasına neden olabilmektedir. Özellikle; öğretim elemanının etkili öğretim ilke, yöntem ve stratejilerini kullanamaması öğrencilerin yabancılaşma nedenlerinden biridir.

Yine; öğretim elemanının uygun olmayan kişilik faktörlerinden dolayı yaşanan öğrenci başarısızlığı da yabancılaşmaya yol açabilmektedir.

Üniversitelerin, bazı örgütsel koşullar da yabancılaşmaya yol açabilmektedir. Özellikle, fiziki donanım ve araç-gereç, laboratuvar eksikliği, üniversite öğrencisinin başarısını etkilediğinden yabancılaşma nedeni olabilmektedir.

Diğer taraftan; öğretim elemanının öğrenciler arasında ayrımcı tutum ve davranışları da yabancılaşmaya yol açabilmektedir.

Rektörlük ve dekanlık düzeyinde yaratılan örgüt iklimi de öğrencileri yabancılaştırabilmektedir. Özellikle, otoriter yönetim tutumuyla karşılaşan ve karara katılmayan üniversite öğrencileri üniversiteye yabancılaşabilmektedir.

Aslında, ele sorunun çözümü yabancılaşmaya yol açan nedenlerde gizlidir. Başka bir ifadeyle; üniversite öğrencilerinin yabancılaşmasına yol açan nedenler yok edildiğinde, bir ölçüde bu öğrencilerimiz okudukları kurumlara yabancılaşması engellenecektir.

Apolitizasyon ve Eğitim Sistemi

17.08.2016 12:07

Apolitizasyon, bazı birey ve grupların, sosyal ve siyasal olaylarla ilgili fikir g6rüşlerini anlatmadıkları ve bu yönde eylemlere geçmemelerine verilen isim.

Maalesef, 1980 öncesi gençlerle 1980 sonrası gençler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Hem de bu farklar had safhada. Tabii ki bunun belli başlı nedenleri bulunuyor.

Özellikle neoliberal politikalar, bu nedenler arasında başta gelmektedir. Maalesef, neoliberal politikalar toplumsal sorunlara kafa yoracak bireyler istemiyor. Bu anlayışa göre de küresel güçler kültürünü yaydı. Bu kültüre göre insanların ulusal ve toplumsal sorunlarla ilgilenmesi istenmiyor.

Yine, kültürel güçler arasında eğitimin ayrı bir yeri ve önemi var. Bu nedenle, eğitimde neoliberalizm ve apolitizasyonun tartışılması gerekir.

Neoliberal güçlerin hangi politikaları gençleri apolitizyonlaştırıyor. Özellikle medyayı kullandılar. Dallasvari diziler afyon etkisi yaratarak gençleri politikadan uzaklaştırdılar. Yine, hamburger gibi yiyeceklerle gençlerin beslenme alışkanlıklarını değiştirdiler.

Diğer taraftan, doğrudan eğitim politikalarıyla gençleri dayanışma ruhunda uzaklaştın neoliberal güçler, kendilerine karşı mücadele etme anlayışını yok ettiler.

Aşağıdan küreselleşme açısından eğitim sistemi nasıl olmalı?

14.09.2016 12:15

Ekonomik küreselleşme ve onun beraberinde getirdiği ya da derinleştirdiği eşitsizliklere direnen insanların, örgütlerin, oluşumların ve hareketlerin ilişkileri ve mücadeleleri bütününe verilen isim.

Kuşkusuz, her duyarlı yurttaşın bu oluşum içinde yer alması gerekiyor. Bu oluşum içinde eğitim sisteminin niteliği başlı başına rol oynuyor.

Eğitim kurumu nasıl bir niteliğe sahip olsun ki aşağıdan küreselleşme sağlansın.

Kuşkusuz olaya sistem olarak bakmak mümkün. Yani sistematik bir düşünceyle konu analiz edilip senteze gidilebilir.

Eğitim sisteminin girdisi olan eğitim politikaları önemli bir yer tutuyor kuşkusuz.

Eğitim politikaları çağdaş ve toplumcu olmak zorundadır. İnsan odaklı toplumun çıkarlarını her şeyden önce geldiği eğitim politikalarına ihtiyaç bulunuyor.

Diğer taraftan, eğitim programları önemli bir yer tutuyor. En başta yapılması gereken eğitim programlarının neoliberal yapısından kurtulması gerekiyor. Bunun yerine, tekrar ulusal ve toplumcu çıkarlara vurgu yapan eğitim programının uygulamaya konulması gerekiyor.

Ayrıca, öğretmen niteliğinin iyi hale getirilmesi gerekiyor. Öğretmenlerin iş güvencesi kaldırılmamalıdır.

Diğer taraftan, öğretme-öğrenme süreci gerçek anlamda öğrenci merkezli olmalıdır.

Ülkemizde neden fikir üretilmiyor?

12.12.2016 13:40

Fikirlerimiz, içinde yaşadığımız toplumun belirlediği zorunlu sonuçlardır.

Gerçekten, toplumsal yapıya oluşturan kurumlar, çocuğun/ gencin fikirlerinin oluşumuna katkıda bulunuyor.

Kuşkusuz, demokratik bir ortamda yetişen çocuklar daha özgürce, tutarlı fikirler üretebilmektedir. Çünkü eşit, adaletli ve özgür ortamda çocuk yetişmektedir. Oysa bir diğer çocuk yetiştirme olan otoriter yöntemde fikir üretilmemektedir. Özellikle, otoriter aile biçiminin hâkim olduğu yapılarda bunu görmek mümkün.

Elbette, ülkemizin ekonomik yapısı da fikir üretimini etkilemektedir. Ülkemizde hüküm süren ekonomik yapı neoliberalizmdir. Neoliberal ekonomik düzenin istediği insan tipi bireyci insan tipidir.

Böyle bir insan tipi fikir üretebilir mi?

Diğer taraftan, halen sınıflarda otoriter ve geleneksel öğrenci yetiştirme biçiminin hüküm sürdüğü okullarımızda çocuk/gençler fikir üretimine katkıda bulunabilir mi?

Sonuç olarak, toplumsal kurumlarda görülen olumsuzluklar da fikir üretimini olumsuz etkiliyor. Bu kurumlar içerisinde aile, ekonomi ve eğitim başlı başına rol oynuyor.

Dizi filmlerin davranış üzerine etkisi

02.01.2017 14:10

Bugün özellikle kültür eserleri ve televizyon, geçmişin aksine eleştirel bakış açısı sunmuyor.

Bir gelecek vizyonu sunmuyor. Hatta bu eserler bireysel yetenek ve yaratıcılığı yansıtmazlar.

Onlar piyasada satılmak, kitleleri eğlendirip kontrol altında tutmak amacıyla kitlesel üretilirler.

Hatta Marcuse, kültür endüstrisinin tekeli sermayeye yeni pazarlar sağlama, tüketimcilik, maddiyatçılığı sürdürme ve kapitalizme karşı eleştiri ve hoşnutsuzlukları engelleme aracı olarak yanlış ihtiyaçlar doyurma biçimlerini aşılattmaya çalışılır. Modern insanının haz ve lüksü devam ettirmeye özendirilmeye çalışılıyor.

Sadece televizyona değinmek istiyorum. Özellikle 1980'lerde Dallas dizisiyle başlayan bu sürecin günümüzde halen çeşitli yerli dizilerle devam etmesi üzücü bir husustur.

Özellikle, bu diziler halkı çeşitli sorunlara karşı duyarlılığını azalttığı için bir afyon etkisi gösteriyor. Hiçbir kültürel değeri olmayan bir Brezilya filminin gösterimde olduğunda sokakların boş olduğu hafızalardan silinmiş değil.

Bu tür dizilerin afyon etkisi yaratması bir yana, eğitim açısından önemi olan biliş ve duygu üzerindeki etkisine değinmek istiyorum.

Bu tür diziler sorunlara duyarlılığı azalttığı için bireylerin problem çözme yeterliliğini azaltmaktadır. Tabii ki, duyarlık gelişmeyince bireylerde empati gelişmiyor.

Problem çözme düşüklüğü, bireylerde karar verme mekanizmasında yetersizliğine neden oluyor.

Bu durum, beraberinde bağımlı bir kişilik gelişimine neden oluyor. Böylece kişi bireyselleşemiyor.

Bireyselleşemeyen kişi de düşünce, duygu ve davranışlarını yaşayamıyor.

Hoşgörü ve demokrasi

06.01.2017 09:04

Son günlerde yaygınlaşan terör olayları demokrasi ve hoşgörü bağlamında her duyarlı yurttaşın temel sorumluklarını unutmamalarını gündeme getirmektedir.

Hoşgörü, demokratik yönetimlerin vazgeçilmez öğelerinden biridir. Çünkü hoşgörü çoğulcu düşüncenin, etnik ve grupların birlikte yaşamasının teminatıdır.

Hoşgörüye her zamankinden çok ihtiyacımız bulunan bu günlerde, hoşgürsüzlüğün sonuçlarına geçmeden aşağıda belirtilen hususlara dikkat etmek gerekmektedir.

Tabii ki çoğu sorunlarda olduğu gibi eğitim kurumu başlı başına rol oynamaktadır. Sınıflarda öğrencilerin farklı düşüncelerine yer vermek, demokratik değerleri yaşayarak öğrenmeleri ve onlarda empatik anlayışın gelişmesi, hoşgörü anlayışının gelişmesinde önemli bir yer tutuyor. Ancak, okulların kendine özgü sorunları bu anlayıştan çok uzak olduğunu görüyoruz.

Diğer taraftan, hoşgörü anlayışının gelişmesinde televizyon gibi medya kuruluşlarının önemli bir yeri bulunmaktadır. Ancak sorgulamayı, düşünmeyi sağlamayan ve bunun yerine şiddeti ve komployu vurgulayan televizyon programlarıyla hoşgörü anlayışının gelişmesi mümkün değil.

Yine, rol model olacak devlet adamları ve kanat önderlerinin hoşgörü ve dolayısıyla demokrasinin gelişmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır. Aksi halde hoşgürsüzlük ve dolayısıyla demokrasi olumsuz etkileniyor.

Hoşgörü ve demokrasinin gelişmesinde sivil toplum örgütlerinin yeri ve önemi tartışılmaz. Çünkü hoşgürüden beslenen katılım ve temsil gibi demokratik öğeler sivil toplum örgütlerinde önem arz etmektedir. Ancak, sivil toplum örgütleri siyasi iktidar tarafından zapturapt altına alınıp, kendi misyonlarını tamamlama aracı olarak görülmektedir. Tabii ki böyle bir hava hoşgürsüzlüğü beraberinde getirecektir.

Sonuç olarak, hoşgürsüzlük toplumsal barışı, demokrasiyi olumsuz etkilemekte; o da toplumsal çözülmeyi bir adım daha yaklaştırmaktadır.

Toplumsal ayrımcılık

11.01.2017 09:30

Toplumsal ayrımcılık, toplum hayatında ayrımcılık yapmama ilkesinin ihlal edilmesidir. Fertlerin veya sosyal grupların sosyal sınıf, ırk, din, siyasi- felsefik görüş, etnik azınlık, özgürlük vb. ayrılıklar sebebiyle toplum içinde eşitsiz işlem görmesidir. Toplum içinde yer alan bazı kişi veya grupların ayrımcılığa tutulması ve bundan ötürü da haksızlığa uğramasıdır.

Özellikle, ülkemizde sınıfsal anlamda bir ayrımcılık yapılmaktadır. İşçilerin sendikalaşması yerine, taşeronlaşması buna iyi bir örnektir. Yine, bazı toplum üyelerinin siyasi görüşlerinden dolayı, ayrımcılığa uğradıkları bilinen bir gerçektir. Fertlerin bazılarında kamu kapılarını kapatılması bilinen bir gerçektir.

Engelli yurttaşlarımızın da haklı talepleri göz ardı edilerek ayrımcılığa uğraması da aşikâr ortadadır.

Kuşkusuz, toplumsal ayrımcılığın maliyeti ağır olmaktadır. Ayrımcılığa maruz kalan yurttaşlar yabancılaşma duygusuyla karşı karşıya kalmaktadır.

Yabancılaşan birey toplumla bütünleşememektedir. Bu durumun diğer anlamı toplumsal çözülmeye bir halka daha eklemektir.

Diğer taraftan fertlerin toplumsal ayrımcılığa maruz kalmasının eğitim açısından da sonuçları bulunuyor. Ailede, ayrımcılıkla karşı karşıya kalması çocuğun kendisini güvenli hissetmemesine yol açıyor. Bu durum da yetişkinlik yaşamında çevresine güvenmemesiyle sonuçlanıyor.

Aynı koşullar okullarda ve sınıflarda geçerli iken benzer sonuçlar ile karşılaşmak mümkün.

Yine çocuklarda empatik anlayışın gelişmemesi de ayrımcılığa davetiye çıkarmaktadır. Her hükümet programında derslik sayısı arttırılacağı söylene de bu hedefe ulaşamıyor. Böyle bir ortamda empatik anlayış nasıl gelişsin?

Eğitim sistemimiz ve bağımlılık

29.03.2017 14:46

Bağımlılık, bir kişi, toplumsal grup ya da toplumun siyasal, ekonomik, kültürel vb. bakımlardan başka kişi, grup ya da toplumların güdüm ve yönetimi altına girmesi durumuna verilen isimdir.

Maalesef, eğitim sistemimiz 1980'lerden beri uluslararası kuruluşların güdümünde. Bu kuruluşların başında, Dünya Bankası ve GATS gelmektedir. Başka bir ifadeyle, eğitim sistemimiz dış güçler yapılandırmaktadır.

Özellikle, bu güçler eğitimin her alanını zelleştirmeyle başladılar. Bu süreç 12 Eyllle birlikte başladı. Kuşkusuz, böyle bir süreç refah düzeyi düşük öğrencileri olumsuz etkiledi. Kısaca, bu durum eğitimde fırsat eşitliğini olumsuz etkiledi.

Dolayısıyla mutsuz çoğunluk arttı. Çünkü bu çoğunluk eğitim sisteminin dışına itildi. Kuşkusuz, burumda birtakım olumsuzlukları beraberinde getirdi.

Bu olumsuzluğun başında diğerlerine göre işsiz kalmasıydı. Yine, bu kesim topluma yabancılaştı.

Yabancılaşma bu kesim toplumun dışına itildi ve toplumsal çözülme halkası bir kat daha arttı.

Başka bir ifadeyle bu kesim toplumla btnleşememesine neden oldu.

Hümanizm ve eğitim işğörenleri

02.05.2017 19:53

Hümanizm, insan sevgisi, dil, sosyal statü gibi alanlara bakılmaksızın sırf insan olduğu için sevmeye ve herkese eşit değer verme felsefesidir.

Hümanizm eğitim örgütleri için neden önemlidir? Okul yöneticileri ve öğretmenler neden hümanist olmak zorundadır?

Okulların informal boyutu ağırlık basmaktadır. Bun nedenle, okul yöneticileri insan ilişkileri konusunda yeterli olmak zorundadır. Okul müdürleri ve öğretmenler öğrenciler ve veliler için insan ilişkileri açısından yeterli olmak zorundadır. Böyle bir yaklaşım, okulu etkili kılacaktır.

Ancak, bazen hem okul yöneticileri hem de öğretmenler okulu etkili kılacak hümanist değerleri unutmaktadır.

Özellikle, bazı durumlarda eğitim yöneticileri referans aldıkları grupların baskısı altında örgüt politikalarını oluşturabilmektedir.

Kuşkusuz bu durum okul yöneticilerinin sosyalleşmesindeki yetersizlikle açıklanabilir. Ancak okul müdürlerinin algı dayanağı okulun amaçları olmalıdır. Aksi durumda okullarda adaletsiz bir ortam oluşabilir.

Diğer taraftan, bazı öğretmenlerin hümanist değerlere önem vermemesi öğretim-öğrenme sürecinin etkililiğini okulsuz etkileyebilir.

Okullarda ve sınıflarda hümanist değerlere uyulmaması öğretim-öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilir. Bu durum da eğitim sistemimiz için arzu edilmeyen sonuçlara yol açabilir.

Öğrencilerin stres kaynakları

06.05.2017 10:10

Kişinin kendisini tehdit veya baskı altında algıladığında verdiği fiziksel, duygusal ve davranışsal tepkiler bütünüdür. Öğrencilerin stres kaynaklarını üç boyutuyla düşünmek gerekmektedir. Birincisi, aile, ikincisi okul yönetimi ve öğretme-öğrenme boyutlarıdır.

Aile boyutu ile söylenecek hususların başında beslenme önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine, stres kaynaklarından biri de aile içi şiddettir.

Diğer taraftan, okul yönetim politikaları öğrencinin stres yaşamasında doğrudan ve dolaylı olarak etkili olabilmektedir. Özellikle, okul yöneticilerinin uyguladığı bazı politikalardan etkilenen öğretmenler, olumsuz tutum içerisine girerek öğrencilerin stres yaşamasına neden olabilmektedir.

Diğer taraftan, öğrenciler arasında baş gösteren uyum problemleri ve akran zorbalığı da yine öğrencilerin yaşadığı stres kaynakları arasındadır. Yine, öğrencilerin çeşitli çetelerin baskısı altında olması da stres kaynakları arasındadır. Öğrenciler arasındaki iletişim problemleri de stres kaynakları arasındadır. Ayrıca, öğretmenin otoriter tutum ve davranışı da öğrencinin stres kaynakları arasındadır.

Etkili okul

11.05.2017 09:58

Okullarda etkililik, okul yöneticilerinin liderlik, etkili öğretmenlik, öğretmenlerin mesleki gelişim, okul-çevre ilişkileri ve örgütsel bağlılık bileşenleri bağlamında ele alınmalıdır.

Kuşkusuz, okul yöneticisinin liderlik özellikleri göstermesi kolay değil. Başka bir ifadeyle okul yöneticilerinin liderlik özelliklerine sahip olmadığına görüyoruz. Çünkü okul müdürleri liderlik eğitimini kapsayacak okul yöneticiliği eğitimi almamaktadır.

Yine, okul-çevre ilişkileri etkili okulun özellikleri arasındadır. Ancak, bu boyutta da sorunlar görülüyor. Çünkü okul yöneticileri çevreyi okul amaçları doğrultusunda güdüleyememektedirler.

Diğer taraftan, öğretmen-veli arasında kurulması gereken ilişkilerin zayıf olması okulu etkisizleştirmektedir. Özellikle, ebeveynlerin eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik düzeyi istenen düzeyde değil.

Yine, okulun etkililiği açısından öğretmenlerin mesleki gelişiminin yetersiz olduğunu görüyoruz. Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimin de yetersiz olduğu aşikârdır.

Örgütsel bağlılık, etkili okul için önem taşıyor. Ancak, öğretmenlerin çeşitli gereksinimleri karşılanmadığı için okula bağlılık göstermeyebilmektedir. Özellikle çeşitli gereksinimleri karşılanmayan öğretmenlerin iş doyumu düşük olabilmektedir. Bu durum da örgütsel bağlılığı olumsuz etkilemektedir.

Empati ve örgütsel çatışma

13.05.2017 10:59

Empati (eşduyum) bir başkasının içinde bulunduğu durum ya da davranışlardaki motivasyonu anlamak ve içselleştirmek demektir.

Örgütsel anlamda çatışma bireyler ve grupların birlikte çalışma sorunlarından kaynaklanan ve normal faaliyetlerin durmasına ve karışmasına neden olan olaylardır.

Empati; genellikle örgüte okul yöneticilerinin öğretmenlerin beklentilerinin neler olduğunu bilmesi ve karşılaması okulun etkililiğini sağlamaktadır. Eğer öğretmenlerin beklentileri karşılanmaz ise okul müdürü-öğretmen arasında çatışmaya neden olmaktadır.

Kuşkusuz, böyle bir sürecin adı da örgütsel çatışmadır. Çünkü böyle bir örgütsel iklimde önem arz eden beklentiler karşılanmamaktadır. Oysa okullar informal yönleri ağır basan örgütlerdir.

Diğer taraftan, okul yönetimi-öğretmen; öğretmen-öğretmen arasında empati yoksunluğu genel anlamda güven eksikliğine neden olduğundan örgütsel çatışmaya neden olabilmektedir.

Yine, okul müdürü- öğretmen; öğretmen-öğretmen arasında görülen empati eksikliği karşılıklı rollerin ve sorumlulukların neler olacağı konusunda bir açıklık yoksa örgütsel çatışma doğabilir. okul müdürü-öğretmen; öğretmen-öğretmen arasında görülen empati yoksunluğu diğer nedenleri şu şekilde sıralanabilir:

- 1-Meslektaşlık ve karşılıklı iyimser duyguların yokluğu
- 2- Birbirlerini tanımama
- 3-İletişim kanallarının yoksunluğu
- 4- Önyargı
- 5- Mobbing, Stres, sinizm

Eğitim ve 6zg6rl6k

15.05.2017 17:04

İnsanın insana 6zg6 g6çleri, akıl ve sevgidir. İnsan bu g6çlerini geliştirip, optimum bir 6zg6rl6ęe ve içsel bağımsızlığa kavuşur.

Konuyu detaylandırmadan 6nce; 6zg6rl6ę6n6 ve bağımsızlığının birey açısından 6nemine değinmek gerekiyor. Elbette, 6zg6rl6k kişinin birey olmasından bağımsız d6ř6n6lemez. Birey olan kişi seçimlerini 6zg6rce kullanandır.

Bu seçim bireysel toplumsal, ekonomik ve siyasi olabilir. Kişi, bireyleşme ve 6zg6rleşme ile kendi tutum ve ilgi ve benzerlerini yaşayabilir. Yani kendisi olabilir. Kendisi olan bireyin kendisini yaşaması ve gerçekleştirmesi kaçınılmazdır. Bilindiği gibi; kendini gerçekleştirme insanların temel g6d6lerinden olduğu kabul edilmektedir.

Kuşkusuz, kişinin akıl ve sevgi g6çleri gelişmeden 6zg6rl6k ve bağımsızlık gerçekleşemez. Akıl g6çlerinin gelişiminde kalıtımsal nitelikler kadar çevresel koşullar da 6nem taşımaktadır.

Başka bir ifadeyle, ailenin sağladığı olanakların anında okullar da belirleyici bir role sahiptir. Zira 6đretmen problem 6zme yeteneğini, d6ř6nme yeteneğini yaratıcılığı okul sıralarında edinmektedir.

Problemlerin 6z6m6 konusunda bilgi sahibi olmayan 6zg6r olabilir mi? Yine, sorunlar hakkında alternatif 6z6m 6retemeyen kişiler yaratıcı olabilir mi?

Diğer taraftan, 6zg6rl6k ve bağımsızlık için sevgi 6nemli bir yer tutmaktadır. Sevgi duygusunun gelişiminde ebeveynlerin sağlayacağı ortam 6nem taşıyor. Ancak, bu hususta sorunlarımız bulunuyor. Ancak, aile içi şiddetin halen h6k6m s6rd6ę6 6lkemizde bu anlayışı geliştirmek zor g6r6l6yor.

Yine, bazen varlığına tanık olduğumuz akran zorbalığı, madde kullanımının yaygınlaşması ve otoriter 6đretmen tutum ve davranışları sevgi tohumlarının gelişmemesi; dolayısıyla 6đrencilerin 6zg6rleşmesi beklenebilir mi?

Eğitimde ontolojik güvensizlik

17.05.2017 10:12

İnsanların güven duygusuna ihtiyaç duydukları ve belirsizlikten korktuklarını idea eden grŖe verilen isimdir. Bu terimin de eğitim açısından önemli sonuçları bulunmaktadır.

Özellikle okul müdürü üst konumlar; okul müdürü-ğretmen ve ğretmen-ğrenci arasında yaŖanan ontolojik güvensizliğin tartıŖılması gerekiyor.

Okul müdürü üst konumdaki eğitim yöneticiler arasında yaŖanan güven duygusunun yok olması büyük ölçüde kuralların sık sık deđiŖmesi ve deđiŖtirilen kuralların net ve açık olmaması ile açıklanabilir.

Yine, rgt içi sorunlara çözüm getirmeyen kararlar da okul müdürlerine karŖı güvensizliğe yol açabiliyor. Okul müdürlerinin verdiği kararların, üst yönetimce benimsenmemesi de öğretmenlerin okul yöneticilere güvensizliğe yol açabiliyor.

Okul müdürü-ğretmen arasında görülen eŖitli öğeler öğretmenlerin okul yöneticilerine güvensizlik duygusu geliŖtirmelerine yol açabiliyor. Özellikle okul müdürlerinin adaletsiz, ayrımcı tutumları öğretmenlerin okul müdürlerine karŖı güvensizlik duymalarına neden olmaktadır. Yine, atıŖan gruplar arasında yanlı davranması öğretmenlerin okul müdürüne karŖı güvensizlik duymalarına yol açmaktadır.

Öğretmen-ğrenci arasındaki güvensizliğe gelince, belli baŖlı hususlar bulunuyor. Bunlar arasında öğretmenin alan bilgisinin yetersiz olması, öğrencilerin öğretmenlere karŖı güvensizlik duymasına neden olmaktadır. Yine, ğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda yetersiz olması da güvensizlik nedenlerindedir.

İnsan hakları eğitimi

19.05.2017 17:21

Okul ve sınıf iklimi, kişiler ve grupların ilişkileri sonucu oluşan durumdur. Okul ve sınıf ikliminde en önemli rolü okul yöneticileri ve öğretmenler oynuyor.

Öğütün tüm öğeleri arasında çift yönlü anlayışa ve saygıya dayanan bir iletişim kurulduğunda, doğal olarak okulun ve sınıfın ikliminde bir iyileşme görülmektedir.

Bu yöntem eğitimcilerin insan haklarının geliştirilmesine en iyi katkıyı sağlayacak şekilde öğrenciyi etkileyecektir. Burada öğretmenlerin demokratik tutum ve davranışları önem taşımaktadır.

Öğretmenin öğrencinin kişilik gelişimi üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri olabilmektedir. Öğretmenlerin insan haklarına saygılı ve demokratik bir sınıf iklimi oluşturarak ders işlemeleri, öğrencilerde demokratik davranışları geliştirmeleri yanında öğrenci başarısının artmasında da azımsanmayacak kadar önemli bir rol oynayabilir.

Beyin fırtınası, fısıltı/dedikodu/söylenti grupları, örnek olay, tartışma, söyleşi, drama, buzları kırmak, rol yapma, rapor verme, deneyimleri anlatma, konuşma grupları, kelime çarkı, sorun çözme, araştırma, dinleme, odaklaşama gibi öğretim yöntemleri öğrencilerin insan haklarının gelişimine katkıda bulunabilir.

Eğitimde açıklık ilkesi

22.05.2017 07:06

Bilginin bireyler arasında veya sistem içerisinde akışının kolay olması anlamındaki açıklık ilkesi eğitim açısından birtakım sonuçları bulunuyor. Bu sonuçlar, okul müdürü- st statüler; okul müdürü- ğretmen; ğretmen-ğrenci arasındaki bilgi akışını ilgilendiriyor.

Okul müdürü-ğretmen arasındaki bilgi akışı öğretme-öğrenme sürecini ve dolayısıyla örgütsel etkililik açısından önem taşıyor. Okul müdüründen öğretmene bilgi akışının gerçekleştirilmesi; yani amaçların neler olduğu konusunda bir açıklık yoksa sorun olabilir. Bu yoksunluk örgütün amaçlarına ulaştıracak araçların da eksikliği anlamına geliyor.

Yine, böyle bir süreç öğretme-öğrenme sürecine katkı sunacak bilgilerden yoksunluk anlamına gelir ki bu da okulun etkililiğinin olumsuz etkilenmesi anlamına gelir.

Kuşkusuz, okul müdüründen öğretmene bilgi akışını engelleyen etkenler vardır. Bu durum okul müdüründen olabileceği gibi örgütsel koşullarda da aranabilir. Okul müdürünün iletişim alanında yetersizliği ve okulun çalışan açısından; ğrenci açısından büyüklüğü olabilir.

Diğer taraftan, sınıf içinde sorun davranışlar ğretmen-ğrenci arasında bilgi akışını engellemektedir. Yine, ğrencinin devamsızlığı ğrenci-ğretmen arasında bilgi akışını engellemektedir.

Öğretmen-ğrenci arasındaki bilgi akışını engelleyen etkenler arasında öğrenciler arasında da görülebilir. Kuşkusuz, ğretmenin yabancılaşması da bilgi akışını engellemektedir.

Görsel sanatların önemi

24.05.2017 07:02

Görsel sanatlarla ilgili derslerin öğrenci açısından önemi tartışılmaz. Özellikle, görsel sanatların öğrencinin yaşama sevincini arttırdığı göz önünde bulundurulursa görsel sanatların önemi daha da anlaşılacaktır.

Elbette, yaşama sevinci beraberinde birçok olumlu öğeyi de beraberinde getiriyor. Bu öğelerin başında öğrenci yaşamla bütünleşebilir.

Yaşamla bütünleşmek demek etkinlikte bulunmak, yaşamı sevmek ve ilgi duymak, sorumluluk almak demektir. Yine, öğrencinin bizzat görsel sanatlarla uğraşması yaşama bağlanması demektir. Çünkü öğrencinin öz güven ve öz saygı düzeyi yükselebilir.

Diğer taraftan, görsel sanatların neden olduğu yaşama sevincinin öğrenci için bu anlatılanlarla bitmiyor. Anı yaşamak bunlar arasında gelmektedir.

Görsel sanatların, eğitim sistemimizde öğrenci açısından öneminin göz ardı edildiği de bir realitedir.

Çünkü görsel sanatlara yer veren dersler yeterli değildir. Yine, okullarda görsel sanatları öğretmenlerin yetersiz olduğu da bilinen bir gerçektir.

Üniversitelerde örgütsel adalet

26.05.2017 09:24

Örgütsel adalet doğruluğun işyerindeki rolü ve haklılığın korunmasında otoritenin işlevi ile ilgili bir kavramı olarak tanımlanabilir. Yani, başka açıdan örgütsel adalet, çalışanların görev dağılımı, mesaiye uyma, yetki verilmesi, ücret düzeyi, sosyal ve ekonomik anlamda bir çalışma ortamı ve etkileşimi gibi değişkenlere yönelik yönetsel kararları değerlendirme süreci ve örgüt içerisinde alınan kararların nasıl alındığı ya da alınan bu kararların çalışanlara nasıl yansıdığı, çalışanlarca algılama biçimi olarak tanımlanabilir.

Üniversitelerde örgütsel adalet neden önemlidir? Üniversitelerde örgütsel adalet ilkesini bozan ilkeler nelerdir?

Üniversitelerde örgütsel adalet ilkesine uyulmaması, öğretim elamanlarının, iş doyumunun olumsuz etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu durumda, üniversitelerin amaç/amaçlarının etkili bir biçimde yerine getirilmemesi anlamına gelecektir.

Diğer taraftan, üniversitelerde örgütsel adalet ilkesini bozan birçok etken bulunmaktadır. Bunlar yönetsel ve örgütsel olabilir.

Üniversitelerde, bazen araştırma görevlilerinin görevi olmayan angarya sayılacak işler için kullanıldığı bilinen bir gerçektir.

Yine, yönetici konumundakiler liyakat ölçüleri değil de rektörlük makamına yakınlığı ile bilinen kişiler atanmaktadır. Bu durum da örgütsel etkililiği olumsuz etkiliyor. Ayrıca, ders dağılımı konusunda eşitlik ilkesine uyulmadığı bilinen bir gerçektir.

Özellikle, idari personelin ücret düzeyi istenen düzeyde olmayıp, bu personelin güdülenmesini zorlaştırmaktadır.

Diğer taraftan, karardan etkilenen öğretim elemanlarının genellikle karara katılmadıkları görülmektedir. Böyle bir örgüt ikliminde örgütsel adaletten bahsedilebilir mi?

Öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeyi

30.05.2017 08:44

Öz yeterlik inancı, bireylerin sahip oldukları bilgi ve becerilerin etkin biçimde kullanabilmeleri için, öncelikle ilgili alanlarda kendi yeterliklerine güven duymaları gerektiğini öne süren sosyal öğrenme kuramına dayanır.

Öğretmenlerin öz yeterlik düzeyini olumsuz etkileyen faktörler nelerdir? Öğretmenlerin öz yeterlik düzeyinin artırılması için neler yapılabilir?

Öğretmenlerin öz yeterlik düzeyini olumsuz etkileyen faktörler şunlardır:

- 1- Yöneticilerin kontrol odaklı ve öğretmenlere rehber olmamaları
- 2- Yöneticilerin öğretmenleri değerlendirirken yanlı davranmaları
- 3- Yöneticilerin, öğretmeni alan ve sınıf yönetimi konularında sürekli yapıcı bir şekilde olmayacak biçimde eleştirmeleri
- 4- Sınıfın çok kalabalık olması
- 5- Öğretmenlerin ders yükünün ağır olması
- 6- Öğretmenlerin okul yönetimi ve diğer arkadaşlarınca mobbinge uğramaları
- 7- Okul yönetimi tarafından ödül sisteminde yanlı davranması

Aslında; öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin artırılması bir ölçüde yukarıda anılan öğretmenleri olumsuz etkileyen faktörlerin iyileştirecek yönetsel ve örgütsel koşullara bağlıdır.

Yine, yukarıda anılan öğretmenlerin yeterlik düzeyini düşüren koşulları görmek mümkün. Çözümlerden biri okul yöneticilerinde liyakat ve eğitim görme koşulu olabilir.

Eğitimde dayanışmanın önemi

02.06.2017 09:19

Okul müdürü-öğretmen; öğretmen-öğrenci arasında görölen dayanışma eğitim açısından büyük bir öneme sahiptir.

Okul müdürü-öğretmen arasında görölen güven ve işbirliği örgütsel etkililik açısından önem arz etmektedir. Okul müdürü-öğretmen arasındaki dayanışma, örgütsel amaçların ve bu amaçların belirlenmesine bir gerekçe oluşturabilir. Yine, okulun etkililiği için aynı statüdeki bireylerin işbirliği gerekmektedir.

Diğer taraftan, okul müdürü-öğretmen arasındaki dayanışma örgüt içi kararların ve politikaların belirlenmesinde etkili olabilir. Yine bu süreç iletişim engellerini engelleyebilir.

Yine, okul müdürü-öğretmen arasındaki kurulan dayanışma öğretmenlerden beklentilerin ne olduğunu sağlayarak okulu etkili kılabilir.

Ancak, maalesef okullarımızda okul yöneticilerinin bir eğitim yönetimi eğitiminden geçirilmemesi bu dayanışmayı olumsuz etkilemektedir.

Öğretmen-öğrenci arasında kurulacak dayanışma da öğretme-öğrenme sürecini olumlu etkileyecektir. Yine böyle bir süreçte öğrenci okul kültürünün belirli öğeleri konusunda bilgi edinerek öğretme –öğrenme sürecinin etkililiği sağlanacaktır.

Öğretmen-öğrenci arasında kurulacak bir dayanışmada öğretmenin sınıf yönetimi konusunda etkili olmasını sağlayabilir.

Ancak, okullarımızda ezber eğitimin ve bazen de otoriter eğitimin hüküm sürmesi öğretmen-öğrenci dayanışmasını olumsuz etkilemektedir.

Bilinç gelişimi

08.06.2017 09:05

Bilinç, insanın çalışma süreci içinde, eş deyişle toplumsal ilişkiler süreci içinde nesnel çevresini ve kişisel var oluşunu anlamasını sağlayan düşünsel süreçlerinin toplamı anlamına gelmektedir.

Bilinç genişlemesi bir birey için neden önemlidir? Bilinç alanının genişlemesini engelleyen etkenler nelerdir? Öğrencilerin bilinç alanını nasıl geliştirebiliriz?

Öğrencinin bilincinin genişlemesi onun seçimler yapabilmesini, yeniliklere uyumunu, eleştirel düşünebilmesini sağlamaktadır.

Buna rağmen bilinç alanının genişlemesini engelleyen etmenler bulunuyor. Özellikle, bazı sosyo kültürel özelliklerimizin varlığı bilinç alanını genişlemesini engelleyen etmenler arasındadır. Televizyon programları öğrencilerimizin bilinç alanının genişlemesine prangalar vurduğu apaçık ortadadır. Yine popüler kültür de benzer sonuçlar doğurmaktadır.

Diğer taraftan, kapitalist ülkelerin kültür emperyalizmi öğrencilerimizin bilinç alanını genişlemesine engel oluyor. Yine, öğrencileri yaratıcılığı özendirmekten uzak ve evrensel kültürlere bakmayı engelliyor.

En önemlisi aile içi iletişimin ve etkin olmayan eğitim sistemi bilinç alanının genişlemesine engel oluyor. Çünkü okullarda halen ezber eğitim verilmekte öğrencilerin başarılarının testlere bağlı olması bu öğrencilerimizin tam olarak düşünmesi ve bilinç alanının genişlemesine engel oluyor.

Bütün bunlar birleşince öğrencinin gelecekteki yetişkinlik yaşamında uygun kararlar vermemesine yol açıyor. Aslında, öğrencinin bilinç gelişimi büyük ölçüde bilinç gelişimini engelleyen nedenlerde gizlidir.

Diğerkâmlık ve eğitim

12.06.2017 08:19

Türkçede özgecılık kelimesiyle ifade edilen bu kavram, başkalarını düşünmek, onların hukukunu korumak hususunda özverili olmak, başkalarının hukukunu gözetmek hususunda fedakâr ve feragat sahibi olmak anlamlarına geliyor.

Diğerkâmlık neden önemlidir? Çocuklar, birey ve toplum açısından önemi nedir?

Aslında, diğerkâm psikolojik anlamda Alfred Adler'in kullandığı sosyal ilgi terimiyle belli ölçülerde benzer anlamlara sahiptir.

Toplumsal ilgi adını verdiğimiz davranış dizisi, normal bir insanın çevresine uyum sağlaması için zorunlu bir ögedir. Bu tür davranışların geliştirilmediği durumlarda kişilik bozukluğu çıkabilir.

Toplumsal ilgi ögesi ilkönce ailede gelişmektedir. Çocuğun özellikle annesi sosyal gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yani annenin ilgisi, sevgisi, eğitim durumu çocuğun toplumsal gelişiminde önem arz etmektedir.

Diğer taraftan, toplumsal ilginin arttırılmasında okullar başlı başına önemli rolleri bulunmaktadır. Gerçekten, bu rol yerine getiriliyor mu? Adeta yarış atı gibi görülen çocuklarımız onlarca sınava tabi tutulmaktadır. Bu durum çocuklar arasında değil sosyal ilginin artması azalmasına neden olmaktadır.

Yine, sosyal ilgiyi arttıracak onlarca öğretim yöntemi bulunurken maalesef okullarda kullanılan öğretim yöntemi genelde ikiye geçmemektedir.

Ya müfredat programına ne demeli? Bireyciliği ve yarışmayı ön planda tutan müfredat programı ile öğrencilerin sosyal ilgisi artabilir mi?

Öğrencilerimiz dayanışma ruhundan çok uzak!

16.06.2017 11:28

Dayanışma, bir grup içinde yer alan bireylerin kendi aralarında ya da grupların birbiriyle gerçekleştirdikleri yardımlaşma, işbirliği, ortak tutum ve toplum eylemlerle gelişen bağlılık duygusu olarak değerlendirilmelidir.

Öğrencilerde dayanışma duygusunun bireysel ve toplumsal sonuçları neler olabilir? Öğrencilerde dayanışma ruhunun gelişmesinin kimlik duygusu ile ilgisi nedir? Öğrencilerde dayanışma ruhunun gelişmesini etkileyen eğitimsel koşullar nelerdir?

Dayanışma duygusu, bireyin tek başına gerçekleştiremeyeceği olayları gerçekleştirme şansına sahiptir. Toplum açısından ise, bazı toplumsal sorunların çözümü açısından bir dayanak oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, dayanışma duygusu bilişsel, duygusal ve devinimsel anlamda zayıf olan öğrenciler için önemli bir destek sağlayıcı bir işleve sahiptir. Yine, dayanışma ruhu gruba aitlik duygusu geliştirerek öğrencinin güvende hissetmesine neden olmaktadır.

Ancak, öğrencilerin dayanışma ruhunun gelişmesini engelleyen koşullar bulunuyor. Örneğin öğrencinin sosyo ekonomik yapısı dayanışma duygusunun gelişmesine neden olabiliyor.

Neoliberal bir eksen etrafında yapılanan müfredat programı değil dayanışma ruhunu geliştirmek, engellemektedir. Çünkü müfredat programımız bireyciliği ve öğrenciler arasında çatışmayı öngörmektedir.

Diğer taraftan, onlarca sınava tabii tutulan öğrencilerde rekabetçi, çatışmacı bir duyguyu geliştirdiğinden dayanışma ruhu gelişmemektedir.

Sorunun çözümü, bir ölçüde öğrencilere dayanışma ruhunun gelişimini engelleyen etkenlerde aranmalıdır.

Okullarda örgütsel adalet

20.06.2017 07:46

Örgüt olarak okullar ele alındığında, örgütsel adalet doğruluğun işyerindeki rolü ve haklılığının korunmasında otoritenin işlevi ile ilgili bir kavram olarak tanımlanabilir.

Yine, başka bir açıdan örgütsel adalet; çalışanların görev dağılımı; mesaiye uyma, yetki verilmesi, ücret düzeyi, ödül dağılımı, sosyal ve ekonomik anlamda adil bir çalışma ortamı ve etkileşimi gibi değişkenlere yönelik, yönetsel kararları değerlendirme süreci ve örgüt içerisinde alınan kararların nasıl alındığı ya da alınan bu kararların nasıl alındığı ya da alınan bu kararların çalışanlara nasıl söylendiğinin çalışanlarca algılama biçimi olarak tanımlanabilir.

Okullarda örgütsel adalet düzeyi ve öneminin tartışılması önem taşımaktadır.

Okul yöneticilerince örgütsel adaletin sağlanması; okul yönetimi-öğretmen arasında güven duygusunun gelişmesine yol açan etkenlerden biridir. Yine böyle bir ilişki okul müdürü-öğretmen arasındaki çatışmayı engelleyici bir öge olabilir.

Diğer taraftan, okul yöneticilerinin öğretmenler arasında görev dağılımını hakkaniyet dağılımını ölçüsünde yapması öğretmenlerin okul yönetiminin örgüt politikalarını desteklemesine yol açabilir. Ayrıca, özlük hakları konusunda okul yönetiminin adil davranması öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarını arttıracaktır. Yine, öğretmenlerin sendikal faaliyetlerinin desteklenmesi okul açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir.

Sonuç olarak okul yönetiminin sağlayacağı adalet öğretmenlerin okulun amaçlarının gerçekleşmesinde etkili olacaktır. Ancak, okul yöneticilerimizin belli bir yöneticilik eğitimi almaması ve demokratik usullerle seçilmemesi okullarda adalet ilkesi göz ardı edilmektedir.

Akademik sorun

26.06.2017 07:55

Akademik sorunla kastedilen ders konularının ve temel okul becerilerinin öğrenilmesi, korunması ve geliştirilmesinde yaşanan zorluklardır. Bu zorlukların kapasitesi yeterli bir öğrencinin notlarının düşmesi ya da kapasitesinin altında başarı göstermesi gibi sorunlar eğitimde önemli bir yer tutuyor.

Öğrencilerin kapasitelerini ortaya çıkarılmasında birtakım güçlükler bulunuyor. Öğrencilerden kaynaklanan sorunlar bulunuyor. Bunlardan en önemlisi öğrencilerin sosyo ekonomik durumlarının düşük olması gösterilebilir.

Buna ilaveten, evde kardeş sayısının çok olması. Anne-babanın ilgisiz kalması da öğrencilerin ailelerinden kaynaklanan sorunlar arasındadır.

Yine, öğrencinin ders çalışma yöntemlerini bilememesi ve rehberlik hizmetlerinden yararlanamaması da okullarda akademik soruna yol açabilir.

Diğer taraftan, öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar da bunuyor. Bunlardan en önemlisi öğretmenin tek yönlü iletişimi kullanması, öğrencilerini motive edememesidir.

Yine, akademik soruna yol açan etkenler arasında (öğretmene bağlı olarak) öğretmenin öğrencisine fiili ve sözlü şiddet uygulaması, öğrencilerini karara katmaması; uygun öğretim yöntemlerini kullanmaması gösterilebilir.

Öğretmenin otoriter davranışı da öğrencilerde akademik soruna yol açabilir.

Öğrencinin okula yabancılaşması da akademik soruna yol açabilir. Bunun temel nedeni öğretmenin sınıfında adalet, eşitlik ve özgürlük ilkelerine uymamasıdır.

Diğer taraftan öğrencilerin akademik sorun yaşamasına yol açan nedenler şunlar gösterilebilir:

- Akran zorbalığı ve uyum problemleri
- Öğrenciler arasında baş gösteren çatışmalar
- Müfredat programının yüklü olması

Öğrencinin sosyo ekonomik durumu ve başarısı üzerindeki etkisi

29.06.2017 09:45

Öğrenciyi tanıma; ailesinin sosyo-ekonomik durumu, aile içi ilişkileri, bedensel, devinişsel, bilişsel, duyuşsa, dilisel, toplumsal gelişimi ve sağlığı benliğini tanımayı içermektedir.

Daha özel anlamda, öğrencinin ailesinin sosyo ekonomik durumu belirleyici role sahiptir. Ülkemizde işsiz sayısı yoğun ve beslenme koşullarının yetersizliği, velilerin eğitim durumunun yeterli olmadığı bilinen bir gerçektir. Bu durumda öğrencinin akademik başarısını olumsuz etkilemektedir.

Diğer taraftan, öğrencilerin ekonomik durumunun iyi olmaması onların okullara ve sınıf içi etkinliklere yabancılaşmasına neden oluyor.

Yine, aile içi ilişkiler öğrencinin başarısında önem arz etmektedir. Ancak, aile içi şiddetin ülkemizde azımsanmayacak oranda olduğu biliniyor. Bu durum da öğrencinin başarısını olumsuz etkiliyor. Yine böyle bir süreç öğrencilerin okula sınıf içi etkinliklere yabancılaşmasına neden oluyor.

Diğer taraftan, öğrencilerin yeteneklerinin tanınması gerekmektedir. Böylece öğrenciler yetenekleri doğrultusunda yönlendirilebilir. Ancak okullarımızda bu anlayışa yönelik çabaların yetersiz olduğunu görüyoruz. Bunun başlıca nedenleri arasında sınıfların kalabalık olması ve rehberlik hizmetlerinin yetersiz olması gösterilebilir.

Kuşkusuz, öğretmenin velilerin eğitim durumu, öğrencinin sosyo ekonomik durumu ve aile içi iletişim yapısından kaynaklanan sorunları vb. çözüme kavuşturması mümkün değil. Ancak öğretmenin öğrenciye ait bu koşullarının bilinmesi, onların var olan koşulları ile değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Dışa bağımlılığın panzehiri belli!

24.07.2017 08:10

Yaratıcılık; toplumların vazgeçilmez öğelerinden biridir. Pekâlâ, yaratıcılık neden vazgeçilmezdir? Bireyleri yaratıcılığının gelişmesinde aile ve okulun yeri ve önemi nedir?

Maalesef, yaratıcılık gerektiren ürünleri dışarıdan alıyoruz. Teknolojiyi, hatta sosyal bilimlerle çoğu gerçeklikleri dışarıdan alıyoruz. Dolayısıyla her yönüyle dışa bağımlıyız.

Dışa bağımlılık ülke olarak bizi daha da derinden etkilemekte. Dışa bağımlı ülke kalkınabilir mi?

En başta; ebeveynler çocuklarda yaratıcılığın gelişmesi için çift yönlü iletişim kurmalıdır. Çocukların olası sorunlar karşısında çözüm üretmeleri için yönlendirmelidir. Yine çocuklara merak uyandıracak sorular ve açıklamalarda bulunabilir.

Yine, ebeveynler çocuklar arasında birisinin kazanıp birisinin kazanmayacağı çatışmaların çözümü yoluna gitmelidir.

Anne-baba çocukların duygularını, düşüncelerini anlatmalarına fırsat vermelidir.

Elbette, çocuklarda yaratıcılığın gelişmesinde okullar başlı başına rol oynamaktadır. Öğretmen nasıl bir sınıf yaratmalı ki öğrencide yaratıcılık ögesi gelişsin.

Öğretmen, öğrencide yaratıcılık ögesinin gelişmesi için sınıfta eşitlik, özgürlük ve adalet ilkelerine önem vermelidir. Ancak, okullarda otoriter bir anlayışın hüküm sürdüğü bilinen bir gerçektir.

Böyle bir ortamda yaratıcılık doğabilir mi? Bu da demektir yine bu durum devam ederse dışa bağımlılığımız devam edecektir.

Sosyal izolasyon ve eğitim

02.08.2017 10:03

Sosyal izolasyon kişinin kendisini tüm dünyadan ve diğer insanlardan ayrı hissetmesi, çevresindeki herkesten kendini aşağı ya da farklı görmesidir.

Sosyal izolasyon bireyin yabancılaşmasına neden olmaktadır. Kuşkusuz, bu durum bir insan için çok acı verici bir durumdur.

Sosyal izolasyon sonucu yabancılaşan kişi yetişkinlik rollerini yerine getirebilir mi? Örneğin, iyi bir anne, çalışan, eş, yurttaş olabilir mi? Elbette bu soruların yanıtı hayırdır.

Bireylerin sosyal izolasyonunu engelleyen eğitsel koşullar bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle, hangi koşullar düzenlenmelidir ki birey toplumdaki izole olmasın.

Kuşkusuz, okullarda sınıflar başlı başına rol oynamaktadır. Özellikle; öğretmenin sağlayacağı sınıf iklimi önem taşımaktadır. Öğretmen en başta öğrencide sosyal beceriyi geliştirmek zorundadır. Bu beceriler, iletişim, empati, kendini ifade etmesine olanak veren yetenekler, farklı roller, hoşgörü, eşitliğin ve adaleti vurgulama yeterlik, uzlaşma kültürünü içermelidir.

Çocuk sömürüsü

08.08.2017 10:14

DİSK-AR'a göre okula devam etmeyen çocuklarda hane halkı gelirine katkıda bulunmak için çalışanların oranı yüzde 58,7 seviyesindedir. Okula devam etmeyen ve hane halkının ekonomik faaliyetine yardımcı olmak için çalışan çocukların oranı ise yüzde 18.12dir. Toplumda çocukların yarısından çoğu ekonomik nedenlerden dolayı çalışıyor.

Kuşkusuz bu çocuklarımız okula gidemediğinden bireyleşememektedir. Bu çocuklarımızın gelecekte etkili ve sağlıklı seçimler yapamayacağı anlamına gelmektedir.

Yine bu çocuklarımızın çevreleriyle anlamlı ilişkiler kurmaları zor görünmektedir. Bu durum da her insanın ihtiyacı olan sevgi ve saygı ihtiyacının etkili bir biçimde karşılanmayacağı anlamına gelmektedir.

Bu durumda çocuklarımız belki bir insan için en acı olan yabancı olgusu ile karşı karşıya gelmesine neden olmaktadır.

Çocuk sömürüsün toplumsal sonuçları da bulunuyor. Çalışan çocuklar toplumsal norm ve değerleri tam olarak öğrenmeleri güç olmaktadır. Yine bu çocuklarımız yeterli eğitilmediği için etkili seçmen, seçilen, tüketici ve üretici olamamaktadır.

Toplumsal uyum ve eğitim

14.08.2017 12:07

Bireyin sürekli olarak değişen koşullar içinde ve toplumsal çevrenin baskısı altında durumunu korumak ve geliştirmek amacıyla yaptığı girişimlerin tümü olarak toplumsal uyumun eğitimle ilgisi bulunmaktadır.

Toplumsal uyumun birey açısından önemi nedir? Bireyin toplumsal uyum yeterliliği kazanması bakımından aile ve okulda eğitim nasıl olmalıdır?

En başta söylenmesi gereken bireyin çevresinde bazı değişimler yaşanmaktadır. Kuşkusuz, bu değişimler içinde bazıları bireyin amaçlarını gerçekleştirmeleri bakımından olanaklar yaratmaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlamak kaliteli yaşam için elzemdir. Bu nedenle, yurttaşlarımızın gelişmelere uyum sağlaması için kendini değiştirmesi gerekmektedir.

Bireylerin uyum sağlama sürecinde aile eğitimi önem taşımaktadır. Ebeveynlerin en başta çocuklara karşı esnek olması gerekmektedir. Yine, ebeveynler çocuklara hata yapma ve yeni düşünceleri öne sürmelerine fırsat vermelidir.

Diğer taraftan, anne-baba çocuklara yeni roller ve sorumluluklar vermelidir.

Toplumsal uyum sağlama çocukta gelişmesi için okul yaşamının da uygun düzenlenmesi gerekir.

Öğretmen, öğrencilerine demokratik davranmalıdır. Öğretmen, öğrencisine hata yapma fırsatı tanımalıdır. Yine, öğretmen sınıfta özgürlük, eşitlik ve adalet ilkelerine dikkat etmelidir.

Diğer taraftan öğretmen öğrencilerinin yeni düşünceleri yaratmaları için teşvik etmelidir.

Etik ve siyaset

17.08.2017 13:37

Etik, bir toplumda bir toplumsal grupta belli bir tarihsel dönemde benimsenmekte olan nesnel toplumsal yasalarla belirlenen doğru ve yanlışla ilişkin davranış kurallarına verilen isim.

Kuşkusuz, bu konuda sorgulanması gereken etik ve siyasi lider ilişkisinin belirlenmesidir. Yine, siyasi liderlerin etik ilkelere uymadıklarında toplumsal ve siyasal sonuçlara değinmek gerekmektedir.

En başta söylenmesi gereken siyasi liderler etik liderlere uymadığında ülke yönetimine ilişkin meşruiyet tartışmalarının gündeme gelmesidir. Bu durumun siyasi yönetimin etik ilkelere uymadığında rejime karşı güven bunalımına yol açabileceğidir. Bu da halkın oy verme davranışı yerine farklı siyasal davranışlara yol açacağı anlamına geleceğidir.

Aslında, bu durumda neler yapılabileceğinin çözüme kavuşturulması gerekir. En başta halk sivil toplum örgütlerinde örgütlenebilir. Çünkü sivil toplum örgütleri demokrasinin korunacağı, sürdürüleceği yerler olarak algılanmalıdır.

Ayrıca, demokrasi kültürüne gerçek anlamda sahip çıkacak bireyler ve demokratik liderler sivil toplum örgütlerinde yetiştirilebilir.

Eğitimde adil davranışın önemi

21.08.2017 10:02

Adalet haklı ile haksızın ayırt edilmesi, haklı olana hakkının verilmesi, kişinin hak ettiği şeye sahip olabilmesine verilen isimdir.

Kuşkusuz, eğitim açısından bakıldığında adil davranış konusunda okul müdürü- öğretmen; öğretmen-öğrenci ve öğretmen –veli boyutu bulunmaktadır. Sırasıyla ele alındığında söylenecek çok husus bulunmaktadır.

Okul müdürü ders dağılımında, özlük haklarında adil davranmak zorundadır. Aksi halde ülkemizde görüldüğü gibi öğretmenlerin motivasyon derecesi düşebilir.

Diğer taraftan, öğretmen-öğrenci arasında etkili ve sağlıklı etkileşim kurulmalıdır. Öğretmenin öğrenci hakkında adil davranış konusunda en başta şunları kapsamalıdır:

- 1- Her öğrenciye sınıfta eşit konuşma hakkı tanınmalıdır.
- 2- Her öğrencinin derse katılımı için motive edilmelidir.
- 3- Her öğrencinin değerlendirilmesinde eşitlik ilkesine uyulmalıdır.
- 4- Sınıfta özgürlük, eşitlik ve adalet ilkesine uyulmalıdır.

Ancak eğitim sistemimizde halen demokratik olmayan öğretmen davranışıyla karşılaşabilmekteyiz.

Bu koşulların sağlanamaması durumunda öğrencinin okula yabancılaşmasına yol açabilir. Böyle bir durumda öğrenciden akademik başarı gerçekleşebilir mi?

Diğer taraftan, vurgulanması gereken öğretmen- veli ilişkisidir. Öğretmen öğrenciden beklenenlerin neler olduğu konusunda veliyi bilinçlendirmelidir. Yine, her veli eşit değerde görülmelidir.

Adalet ve siyaset

24.08.2017 11:19

Adalet; belli bir toplumda, belli bir tarihsel dönemde bir toplumsal olgunun adil sayılması yoluyla korunması durumuna verilen isimdir.

Kuşkusuz, adalet her ülke gibi ülkemiz için de önem taşımaktadır. Özellikle, adaletin siyaset ile bağlantısının açıklanması elzemdir.

İlk önce, ele alınması gereken konuların başında adaletin bir ülke için öneminin ne olduğu ve uygulamada yansımalarının neler olduğunun belirlenmesidir.

Kuşkusuz, bir ülkede güçler ayırımı ilkesi demokrasinin vazgeçilmez ilkesidir. Adalet kapsamında yargı önemli bir yer tuttuğu bilinen bir gerçektir.

Başka bir ifadeyle, yargının bağımsızlığı adalet kapsamı içerisinde değerlendirilmelidir. Bütün bu anlatılanlar yargının bağımsızlığının yitirilmesinin toplumsal, siyasal sonuçlarının neler olacağını gündeme getirmektedir.

Bu konuda söylenecek en önemli husus yargı bağımsızlığının olmaması yurttaşların psikolojik durumunu etkilemesidir. Çünkü yurttaş ülke yönetimine ilişkin bilişsel çelişki yaşamaktadır. Bu da yurttaşların topluma yabancılaşmasına neden olmaktadır.

Bu durum da demokrasinin güvencesi olan sivil toplum örgütlerinde daha yoğunlaşan bir oranda örgütleşmeyi beraberinde getirmektedir.

Diğer taraftan, yargı bağımsızlığı açısından adaletsizlik ülkenin yönetimine ilişkin meşruiyet tartışmalarını beraberinde getirmektedir. Bu durum da yurttaşların siyasal davranış açısından oy verme davranışı dışında seçenekleri araştırmasına neden oluyor.

Aydın kesim ve siyaset

28.08.2017 09:27

Aydın kesim bir toplumda bilim, kültür ve sanat ile yakın ilgisi bulunan bireylerin oluşturduğu toplumsal grup.

Aslında aydın kesim demokrasinin lokomotifidir. Şimdiye kadar aydın kesim toplumsal hareketlerde öncü rol oynamıştır. Bu nedenle aydın kesimin işlevleri başlı başına ele alınması gerekir.

Burada aydın kesimin hangi alanlarda öncü rol oynayacağı gündeme gelmektedir. Kuşkusuz, aydın kesimin öncü rol oynadığı alanlardan demokratik değerlerin yaşatılması önem taşımaktadır.

Bu nedenle, aydın kesim en başta bilgilerini güncellemek zorundadır. Yine, aydın kesim demokrasiyi eksen alan toplumsal gerçekliklere uygun siyasal gelişmeleri kamuoyuna tanıtmak zorundadır.

Diğer taraftan, aydın kesim toplumun bilişsel gelişimini sağlamak için basılı yayın ve haber portalları gibi organlardan yararlanabilir.

Yine aydın kesim, sivil toplum örgütlerinde örgütlenerek topluma bir dinamizm kazandırabilir.

Bunlarla birlikte, aydın kesim toplumun sömürüldüğünü; ülkenin sorunlarıyla ilgili alternatif çözümler üreterek; ülkenin ekonomik, siyasi, toplumsal yapısını demokrasiyi eksen alarak iyi analiz etmelidir.

İnsan yetiştirme düzenimiz ve öz saygı

31.08.2017 15:11

İnsan yetiştirme düzenimiz, toplumun baskın değer yargılarını oluşturan doğrultusunda yapılmakta, bu da kişinin öz saygısının gelişmesini engellemektedir. Genellikle görünen o ki başka insanlar kötü muamele, onları aşağılama hüküm süren davranışlardır.

Kuşkusuz, böyle bir durumun psikolojik açıklaması bulunmaktadır. Bazı bireyler, yaşadığı değersizlik duygularını ödünlemek için başkalarını küçük düşürücü davranışlarda bulunabiliyorlar. Başka bir ifadeyle, böyle bir tutum ve davranışta bulunan kişinin öz saygı düzeyinin düşük olduğunu söyleyebiliriz.

O zaman hümanist değerlerle ilgisi olmayan bu tutumlara sahip olunmaması için eğitim kurumuna ne gibi sorumluluklar düşmektedir?

Tabii ki ilk akla gelen aile içi eğitimidir. Aile içi eğitim ne gibi özelliklere sahip olsun ki çocuğun öz saygı düzeyi artabilsin:

- 1- *Çocuklara sorumluluk verilmelidir.*
- 2- *Çocukların bedensel, ruhsal gereksinimleri karşılanmalıdır.*
- 3- *Çocuklar ile anne- baba arasında çift yönlü iletişim kurulmalıdır.*
- 4- *Çocuklar aile çevresini güvenli bir yer olarak algılamalıdır.*

Aile ile birlikte çocukların öz saygı gereksinmesinin artırılmasında okullar başlı başına bir rol oynamaktadır. Öğrenciye sınıfta belli roller verilmelidir. Yine öğrencilerin başarıları ödüllendirilmelidir.

Çoğulcu toplum ve siyaset ilişkisi

07.09.2017 09:34

Türlü sınıfları, katmanları ve eşdeğerde sayılan ve her birine toplumun yönetimi etkileme hakkı tanınan topluma verilen isimdir, çoğulcu toplum.

Sözde demokrasimizde böyle bir anlayışı görmek mümkün değil. Çünkü özellikle orta sınıfın ve alt tabakadaki sınıfın yönetimi etkileme şansı çok düşük görünüyor.

Kuşkusuz, böyle bir sonucun yurttaşları olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır. Bunların başında, siyasi yönetimin meşruiyet tartışmaları gündeme gelmektedir. Bu durumda yurttaşların siyasi tercihlerinin sokağa taşmasına neden olmaktadır. Yine, yönetimi etkileme şansı olamayan yurttaşlar ülke yönetimine yabancılaşabilmektedir. Bu bir insan için en acı gerçektir.

Diğer taraftan, yönetimi etkileyemeyen bireyler, uluslararası kurumlarda hakkını arama yoluna gitmekte, bu durumda ülke imajını olumsuz etkilemektedir.

Benzer biçimde yönetimi etkileyemeyen kişiler siyasi konulara ilgisi azalabilmektedir. Burada da ülke aydınlarına önemli görevler düşmektedir. Aksi halde siyasi katılım olumsuz etkilenebilir. Ancak, yurtsever yurttaşlar anılan olumsuzluklara rağmen bir çıkış araması da bazı durumlarda görülebilmektedir.

Etnosantrizm ve eğitim

09.09.2017 08:57

Etnosantrizm, bir kişinin diğerlerini kendi etnik grubunu veya kültürünü merkeze alarak değerlendirme tutumu şeklinde tanımlanabilir. Pek çok ön yargı ve stereotipin kaynağını oluşturan bu değerlendirme, genellikle, diğerlerinin olumsuz tarzda nitelendirilmesiyle sonuçlanmaktadır.

Etnosantrizm, öğretmenleri ve öğrencileri nasıl etkilemektedir? Örgüt olarak okul nasıl etkilenmektedir? Okulun etkililiği bakımından; bu soruların yanıtlanması gerekmektedir.

Kuşkusuz, bazı öğretmenler referans aldıkları grubun veya kendi kültürlerinden dolayı diğer arkadaşlarına karşı kültürel benmerkezci bir tutum içine gidebilmektedirler. Bu durumda bu öğretmenlerin sosyalleştiği ortamın önemi ve yeri tartışılmaz. Öğretmenlerin bu tutumu örgüt içi kararların ve tutumların etkisizleşmesine neden olabilmektedir.

Diğer taraftan okul müdürleri bazı öğretmenlere etnosantrik bir tutum içine gidebilir. Böyle bir yaklaşım öğretmenlerin morali, iş doyum düzeyinin düşmesine neden olabilir. Ancak, okul müdürü örgütün amaçlarının gerçekleştirilme düzeyinden sorumlu olduğundan benmerkezcilikten vaz geçmesi gerekmektedir.

En olumsuz durum, bazı öğretmenlerin bazı öğrencilere karşı benmerkezci tutum ve davranışı sergilemeleridir. Bu durum da öğrencilerin akademik başarısı ve duyuşsal alanını olumsuz etkilemektedir.

Değer ve siyaset ilişkisi

11.09.2017 17:12

Değer, bir toplum, bir sınıf ya da bir insan için önem taşıyan nesne ve olaylara verilen isimdir. Değerin, siyasetle bağlantısı farklı boyutlardan ele alınabilir. Bu yazıda yurttaşların bir değer olarak demokrasiye ilgisinin ölçütü anlatılması uygun görülmüştür. Hemen hemen ülkenin yarısından azının tercihine bakılırsa demokrasi adına kaybettiklerimiz çok önemli bir yer tutuyor. Elbette bu durumun olumsuz sonuçları bulunuyor. Bu sonuçlardan en önemlisi, demokrasi boyutu ile ilgisi bulunan özgürlük ve adalet ilkelerinin pek de önemsenmediği görülmektedir, bu kesimlerce. Bu durum da toplumsal huzuru ve barışı olumsuz etkilemektedir. Diğer taraftan, tercihin demokrasiden yana kullanılmaması ülkenin siyasi yönetimini çağın gerisine götürülmesi anlamına gelmektedir. Yine bu durum toplumsal sorunlarla ilgili çözüm yollarının çağdışı yollardan aranması anlamına gelmektedir. Yine, siyasal tercihin demokrasiden yana kullanılmaması demek halkın çoğunluğu tarafından yönetimin meşruiyetinin tartışılması demektir. Bu durumun büyük halk kesiminin ülke yönetimine ve topluma yabancılaşması kaçınılmazdır.

Okullar açılırken öğretmenlere öneriler

13.09.2017 14:05

Bilindiği gibi ilköğretim ve orta öğretim okulları 18 Eylül 2017 tarihinde öğretime başlayacak. Elbette okul yöneticilerine, öğretmenlere, öğrencilere ve velilere çeşitli roller düşmektedir. Ancak, öğretmenlere düşen roller ve sorumluluklar bu yazının konusunu oluşturmaktadır.

Özellikle, öğretmenler uzun geçen tatil döneminden sonra öğrencilerin uyum süreci açısından farklı öğretim ilke ve yöntemlerine başvurabilir.

Yine, öğretmen her öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanlarına ilişkin bilgisini yenilemek zorundadır. Çünkü böyle bir tanıma süreci öğrencilerin gizil güçlerini açığa çıkarmak ve gerçekleştirmek anlamına gelmektedir.

Diğer taraftan, öğretmenler öğrencilerin ortak kültür özelliklerini bilse de farklı kültürel özellikleri tanımak zorundadır. Öğrencilerin sosyalleştiği ortamları tanımak akademik başarı ve sağlıklı yaklaşım ön koşullardan biridir.

Yine, öğretmen okullar açılırken şu hususlara dikkat etmelidir:

1- Öğretmen, her öğrencinin sosyal çevresini bilmek zorundadır.

2- Öğretmen öğrenciden ve velilerden beklentilerin neler olduğunu belirlemek için toplantılar yapabilir.

3- Öğretmen, sınıfa katılan öğrencinin oryantasyon çalışmaları için rehber öğretmenle işbirliğine girebilir

4- Öğretmen, eğitim- öğretim yılı başında disiplin sorunlarını önlemek açısından kuralları öğrencilerle birlikte koyabilir.

Sonuç olarak, öğretmen etkili öğretme-öğrenme ortamı sağlamak için öğrenciyi tanımak; uygun stratejileri bilmek zorundadır.

Bu öğretmenlerin çığlığı neden önemsenmiyor?

15.09.2017 00:10

Emekli olmadan ve yıllar önce görsel alanlarda görev yapan öğretim elemanlarıyla birlikte çalışma imkânım olmuştu. Tabii ki bu arkadaşların olay ve olgulara bakışlarıyla diğer öğretim elemanlarından farklı ve daha çağdaş, görüş ufukları daha genişti.

Sanatlarıyla uğraştıkları gibi sürekli okuyorlardı. Öyle ki bilim dünyasında üstüne fırtınalar koparılan postmodernizm terimini ilk onlardan duymuştum. Bu fark ediş diğer öğretim elamanları için de geçerliydi.

Ancak, görsel sanatlar alanı ile ilgili mezun öğretmen adaylarını hak etmediği yerde görüyoruz. Oysa görsel sanatlar ve müzik öğretmenliğinde mezun öğrencilerin diğer öğrencilere göre farklı rollere sahiptir. Bu öğrenciler açtıkları sergi ve verdikleri konserlerle üniversitede yaşayan bireylerin yaşama sevincini artırmak gibi bir rol üstlenmektedirler.

Beden eğitimi ve spor bölümü öğretmen adayları öğrencilik yıllarında etkinlikleriyle üniversiteleri temsil etmektedirler. Başka bir ifadeyle buldukları üniversiteyi müsabakalar aracılığıyla tanıtma işlevini bu öğrencilerin üstlendiğini görmekteyiz.

Tabii ki bu üç bölüm öğrencilerinin okul masrafları diğer öğrencilerden farklılık gösteriyor.

Ancak, anılan bu öğretmen adaylarının hak etmediği yerde olduğunu görüyoruz. Çünkü öğretmenliğe atanma oranları oldukça düşüktür.

Okullarda bu alan mezunu öğretmenlerin açığı bilinen bir gerçektir. Öyle ki görsel sanatlar, müzik ve beden eğitimi ve spor bölümü derslerinde matematik vb. derslerinin okutulduğunu biliyoruz.

Böyle bir yaklaşımla ilköğretim, ortaöğretim öğrencilerinin bilişsel, sosyal, duyuşsal ve devinişsel alanlarında bir gelişme görülebilir mi? Yazık oluyor hem bu öğrencilerimize hem de anılan alanlardaki öğretmen adaylarına.

AMAÇ ÇATIŞMALARI VE ÖĞRETMENLER

Amaç çatışmaları çeşitli düzeylerde ve çeşitli tarafları (kişi, grup) arasındaki amaçlar konusundaki anlaşmazlıklara verilen isimdir.

Aslında; hem örgüt olarak okulun hem de işgören olarak öğretmenlerin temel algı dayanağı eğitimin işlevleri ve dolayısıyla okulun amaçlarının gerçekleştirilmesidir. Bu nedenle; öğretmen amaçları okulun amaçları doğrultusunda olmalıdır. Eğer bu anlayış gerçekleşmez ise okulun amaçları anlamsız kalmaya mahkûmdur.

Diğer taraftan okulun amaçları yönetmelik tüzüklerde yazılıdır. Öğretmenlerin bu doğrultuda amaçlarını belirlemesi gerekir.

Ancak, bazı öğretmenlerin sosyalleştikleri ortamların farklılığı ve referans aldıkları çevrenin etkisiyle de kendi amaçlarıyla okulun amaçları arasında bir çatışma görülebilmektedir. Bu durumda okulun amaçlarının gerçekleştirme düzeyini azaltmaktadır.

Bu durumun olumsuzluğu nasıl bir çözüm gerektirdiğini gündeme getirmektedir. İzleyen satırlarda bunlara değinilmektedir.

- 1- Sıkça örgütün amaçları hatırlatılmalıdır.
- 2- Okul gazetesinden yararlanılabilir.
- 3- Formal olmayan etkinliklerden yararlanılabilir.
- 4- Okul yönetimi doğal örgütlerin liderlerinden yararlanabilir.
- 5- Okul yönetimi öğretmenlerle bire bir görüşebilir.

Diğer taraftan, öğretmenler okulu güvenli bir yer olarak algılamak isterler. Bunun için okul yönetimi mobbingi önlemelidir. Yine okul yönetimi öğretmenlerin kendilerini gerçekleştirmelerine fırsat tanımalıdır. Yine öğretmenlerin iş doyumunu ve morali yüksek tutulmalıdır.

ÖĞRETMENLERİN STATÜSÜ

Öğretmenlik statüsü öğretmenlere farklı roller yüklemektedir. Kuşkusuz, öğretmenin farklı rolleri olmasına rağmen; bunlar içinde çevre lideri olma gibi ögenin önemi tartışılmaz.

Öğretmen, çevre lideri olarak halkın aydınlanmasına katkıda bulunan kişi demektir. Tabii ki kalkınma sadece ekonomik anlamda ele alınmıyor. Kalkınmışlık, siyasi ve toplumsal açıdan da ele alınabilir. Bu nedenle, öğretmenin katkısı öğrencileri yetiştirmekle sınırlı değil.

Öğretmenin en başta siyasi gelişmeyle ilgili olarak yapması gereken ülkenin sorunları karşısında toplumsal duyarlılığı artırmak yönünde çaba göstermektir.

Devletin ideolojisinde demokrasi ve demokratik değerler önem taşıyor. Gerçekten demokratik değerlere ve ideallere sahip çıkıyor mu? Ancak, bazı öğretmenlerin sahip çıkmadığı bilinen bir gerçektir.

Yine, toplumsal sorunlara karşı duyarlılığı artırmak, öğretmenin çevresel liderlik davranışlarına bağlıdır. Ancak sorunlarımız gösteriyor ki bu konuda tam olarak başarı gösteremedik.

Siyasi, ekonomik ve toplumsal sorunlar olabildiğince artmış durumda. Ancak, toplumsal duyarlılık artmış durumda değil.

Sonucu bağlarken, toplumsal sorunları artırmada elbette öğretmenler başlı başına rol oynuyor. Ancak öğretmenler sorunları bu önemli rolün yerine getirilmesine engel oluyor. Bu sorunların çözümünde de MEB başlı başına rol oynamalıdır.

ANSAL ÇATIŞMA VE ÖĞRETİM ÜYELERİ

Ansal çatışma; bir bölümü öbür bölümü yasaklayan değerler arasında bocalama geçiren ve sonunda bunlardan birini seçmek zorunluluğunda bulunan bireyin içine düştüğü psikolojik durumdur.

Kuşkusuz, böyle bir olgunun ilköğretim ve ortaöğretimle ilgisi bulunduğu gibi üniversite üyelerini bağlayıcı unsurlar da bulunmaktadır.

Özellikle, sosyal bilimler alanında görev yapan öğretim üyeleri ansal çatışma yaşadığı aşıkardır. Elbette, böyle bir durumun belli başlı nedenleri bulunmaktadır. Bu nitelikte öğretim üyeleri arasında baş gösteren ansal çatışmanın nedeni büyük ölçüde öğretim üyeleri arasında ansal çatışmanın nedeni sosyalleşme farklılığıdır.

Öyle ki olumsuz sosyalleşmeden dolayı ; öğretim üyeleri üniversite ve dolayısıyla derslerin amaçları doğrultusunda olmayan kararlar verip öğretme-öğrenme sürecini etkisiz kılabilmektedir.

Kuşkusuz, böyle bir durumun üniversitelerimizin amaçları ile ilgisi bulunmamaktadır. En başta üniversitelerimiz etkili olacaksa öğretim üyelerinin akademik değerleri, üniversitelerin evrensel amaçları doğrultusunda olmak zorundadır.

Yine, öğretim üyelerinin ansal çatışma içerisine girmelerinde etkili olan öğelerden biri de akademik çevrelerin referans aldığı çevrelerin etkisi altına girmeleri gösterilebilir.

Ansal çatışmanın nedeni ne olursa olsun, üniversitenin evrensel amaçlarının gerçekleştirilmesine ket vurduğu için öğretim üyelerinin bilim etiği çerçevesinde düşünmeleri ve sorumluluklarını yerine getirmeleri önem taşımaktadır.

BASİT ANOMİ VE OKULLAR

Basit anomi bir grup ya da toplumdaki değer çatışmalarından doğan huzursuzluktur. Gerçekten okullarda değer çatışmaları görülmekte midir? Hangi gruplar arasında değer çatışmaları görülmektedir? Okullarda görülen değer çatışmasını engellemek için neler yapılabilir?

Maalesef ülkemizde siyasetle ilgili duygularımızı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi düşük dozda yaşamıyoruz. Böyle olunca da sorunlar yaşıyoruz.

Ülkemizde çok farklı değerler etrafında bir araya gelen gruplar bulunuyor. Bu gruplar da sendikalar etrafında örgütlenmektedir. Kuşkusuz, bu farklı değerler etrafında örgütlenen öğretmenler zaman zaman çatışma içerisine girmektedirler.

Kuşkusuz, bu durum okulun amaçlarının gerçekleştirilme düzeyini azaltmaktadır. Çünkü, okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi bir ölçüde öğretmenlerin birlik, işbirliği ve dayanışmalarını beraberinde getirir.

Ancak, değerlerin abartılı olarak yaşanması örgüt olarak okulların amaçlarını gerçekleştirilme düzeyini azaltmaktadır. Çözümü Milli Eğitim Bakanlığına Aramak gibi okul müdürlüğünde de aramak gerekir.

Okul müdürleri şunları yapabilir:

- 1- İnfomal grupların güçlerinden yararlanabilir.
- 2- İnfomal etkinliklere yer verilebilir.
- 3- Öğretmenlerle grup halinde görüşülebilir.
- 4- Sendika temsilcileriyle görüşülebilir.
- 5-Okulun genel amaçları konusunda bütün vs lerden yararlanabilir.
- 6- Öğretmenlere açık kapı politikası uygulanarak okulun amaçlarının önemi detaylıca anlatılabilir.

Sonuç olarak okullarda değer çatışması yoğun olarak yaşanmaktadır. Okulun etkililiği bu çatışmaları bir ölçüde azaltmasına bağlıdır. Burada da okul müdürlerine önemli görevler düşüyor.

BİLGİ TOPLUMU AÇISINDAN OKULARIMIZIN ÖNEMİ

Uygarlık çok farklı biçimlerde ele alınmasına rağmen Alfin Toffler, uygarlığı üç biçimde ele almaktadır:

1. Dalga: Tarım Toplumu
2. Dalga: Sanayi toplumu
3. Dalga: Bilgi Toplumu

Ülkemiz, genel olarak, henüz sanayi toplumlarının niteliklerini taşımaktadır. Ancak, ülkemiz gelişmiş ülkelere ulaşmak istiyorsa; bazı ülkelerin sahip olduğu bilgi toplumu niteliklerini kazanmak durumundadır.

Bilgi içinde bulunduğumuz dünyayı yönlendirmek ve olayları yorumlamak için bir dizi anlayıştır. Aslında bilgi, insan, örgüt ve toplumların çeşitli gereklerini gerçekleştirme için kapasitedir.

Özellikle, şu bazı alanlarda değişiklikler gerekmektedir:

- 1- Mesleki açıdan el işçiliğinin değer kaybetmesi, kafa işçiliğinin önem kazanması.
- 2- Kavramsal bilginin, yaşamın her alanında önem kazanması.
- 3- Bilim ve tekniğin değişik alanlarında öğrenim görmüş öğrencilerimizin mevcudiyeti.
- 4- Değişim ve yeniliğin, toplumun vazgeçilmez öğeleri olması.

Ülkemiz, bilgi toplumu yönünde, geleceği biçimlendirmek, yakalayabilmek için kurumlarımıza önemli görevler düşmektedir. Bu kurumların başında okullarımız gelmektedir.

Geleceğimizin okulları, başta dolaylı davranışları görebilmek ve yine bilgiyi örgütleme yeteneğine sahip ve nasıl anlamlandıracağını bilen öğrencileri yetiştirmek zorundadır. Gelecek bilgi toplumun üretim

güçlerinden akıl işçileri sınıfına girecek öğrencilerimizin gözlem ve deneyimden doğan düşünce ve araştırmaya dayanak sağlayan, süreklilik ve kararlılık gösteren olayları, olguları değerlendirecek ve gerçekte nelerin gerekli olduğu ve olayların analiz yeteneği kazandırmalıdır.

Kuramsal beceriyi öğrencilere kazandırmak, düşünme ve üretimi özendirmelidir. Değişim ve yenilik bilgi toplumunun her alanda duyumsanması gerektiğine göre önce değişim bilincine sahip ve yenilikçi insan gücünü yetiştirmekte okullarımızın temel sorumluluğudur.

Bilgi toplumun motoru bilgiye erişme kapasitesidir. Bu durum sağlamada da bilgisayar teknolojisi önem kazanmaktadır. Ancak, bu açıdan sorunlarımız bulunuyor. Çünkü, okullarımızda yeterli bilgisayar donanımına sahip olmadığımız bilinen bir gerçektir.

Emekli Öğretim Görevlisi/Bilim Uzmanı Hasan Güneş

ÇAĞDAŞ BİR TOPLUM YARATMAK ÜZERİNE

Kültürel ortamın yarattığı zihinsel tutum, nesne ya da olayların algılamasını etkiliyor. Bu durumun da toplumumuz açısından önem taşıdığını söyleyebiliriz. Zihinsel tutum, nesne ya da olayların algılamasını etkileyen eğitim kültürü ne gibi özelliklere sahip olmak durumundadır? Bunun tartışılması gerekir.

Amaç çağdaş bir toplum yaratmaktır. Bunun için kültürel bileşenlerinden eğitimin şu özelliklere sahip olması gerekmektedir:

- 1- Eğitim laik ve bilimsel olmalıdır.
- 2- Eğitimde fırsat ve eğitim eşitliği sağlanmalıdır.
- 3- Eğitim toplumsal hareketliliği sağlamalıdır.
- 4- Eğitim sisteminde ticarileşmeye son verilmelidir.
- 5- Eğitimde siyasi kadrolaşma yerine liyakate yer verilmelidir.
- 6- Sınav odaklı eğitimden vazgeçilmelidir.
- 7-Neoliberal müfredat yerine toplumsal bir anlayış beslenmelidir.

Elbette bu niteliklere sahip eğitim kültürünün bireylerin zihinsel tutum ve olayların algılamasını olumlu anlamda etkileyecektir.

Çünkü eğitim kültürü;

- 1- Bireylerin görüş ufkunu genişletecektir.
- 2- Bireylerin yaratıcı düşüncelere sahip olmasını sağlayacaktır.
- 3- Bireylerin yeni bilişsel şemalar edinmesinde yardımcı olacaktır.
- 4- Bireylerin çevresine uyum sağlamasında yardımcı olacaktır.

Diğer taraftan, kültürün bileşenlerinden eğitim bireylerin algı dünyasını şu şekilde etkilemektedir:

- 1- Bireylerin olayları gerçekçi bir biçimde algılamasını sağlayacaktır.
- 2- Bireylerin olaylar arasındaki bağlantıları görmelerini sağlayacaktır.
- 3- Bireylerin olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkilerini görmelerini sağlayacaktır.
- 4- Bireylerin olayların toplumsal siyasi, ekonomik yansımalarını görebilmelerini sağlayacaktır.

Buraya kadar normal koşullar altında olması gerekenlerdir. Ancak kültür bileşeni olarak eğitim ögesi olarak ülkemizde çağdaş bir toplum yaratmada çok uzaktır. Yine, kültür ögesi olarak eğitim sistemimizin zihinsel tutum ve olayların algılamasını olumlu anlamda etkilemediği görülmektedir. Bunun için herkesin elini taşın altına koyması gerekmektedir.

ÇAĞDAŞ YAŞAMIN EĞİTİM AMAÇLARI

Çoğu öğretmen ve öğrenci, akademisyen eğitimin amaçlarından bahseder; ancak değişik ve ilginç amaçları vardır, eğitim kurumunun.

Çoğu kişi, özgüvenin önemini vurgular. Ancak, bunun öğrenciye neler kazandıracığı konusunda genellikle bilgi sahibi değil. Özgüven yaratıcılığı teşvik eder. Özgüven, ayrıca sosyo ekonomik ciddi gelişmeleri sağlar. Bireyin özgerçekleşim güdülerinin gerçekleşmesine yardımcı olabilir.

Pekala; öğrencilerin entelektüel özgüvene sahip olması ne sağlayacaktır? En başta entelektüel özgüven, öğrencilerin farklı sorunlara karşı değişik çözüm yollarının olacağını gösterir. Entelektüel özgüven kişinin değişik konumlara uyum sağlamalarını sağlar. Yine kişinin tercihler konusunda en uygunun ne olacağı konusunda yardımcı olabilir, karar verme becerilerini geliştirir. Yine, öğrencinin öğrencinin entelektüel özgüveni, kontrol etme gücünü sağlar.

Kuşkusuz, yukarıda anlatılanlar, entelektüel özgüvenin gelişmesi için hangi öğretimsel koşulların olmasını gerektirir? Sorusunu gündeme getirir.

En başta söylenmesi gereken grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerine ağırlık verilmelidir.

Çağdaş yaşam için diğer amaçlardan biri bireyin bağımsızlaşmasıdır. Aslında, bireyin bağımsızlaşması entelektüel özgüvenle birlikte anılması gereken bir terimdir. Çünkü, entelektüel özgüven olmaksızın öğrencinin bağımsızlaşması mümkün değil. Bağımsızlık, kendi kararını kendisi vermesi demektir. Bunun için uygun eğitim koşulları sağlanmalıdır. Örneğin, öğretici öğrenciyi tartışmalara yönlendirebilir, konuşması için fırsatlar verebilir. Eğer, bağımsızlaşma gerçekleşmez ise öğrenciyi bağımlı bir kişilik beklemektedir. Aslında, öğrencinin entelektüel özgüven ve bağımsızlaşması için öğrencinin bilgiyi kendisi keşfetmesi gerekir. Çünkü, böyle bir süreç, öğrencinin sınırlı bir öğrenim ile kazandıkları yeterli gelmediğinden önemli bir koşul olarak değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, çağdaş yaşam için eğitimin temel amacı öğrenciyi özgür kılmaktır. Özgürlük sadece başkalarından bağımsız olma anlamı taşımaz; aynı

zamanda kişinin kendi duygu ve içtepelerinden bağımsız olmasına işaret eder. Özgür birey, yaşama sıkı sıkıya bağlı kalır, yaşamı sevgi ile kucaklar. Bağımlılık ilişki kurmayı reddeder. Öğrencinin özgür bir tutuma kavuşması için grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerine başvurulabilir. Yine öğretmenin tutum ve davranışları demokratik olmalıdır.

EĞİTİM KURUMU KAPİTALİST DÜZENLE UYUMLU YÜRÜYOR

Okul bir sistem olarak birtakım işlevsel ön gereklerini betimler. Birincisi, toplumsal sistemler diğer sistemlerle uyumlu çalışmak için yapılaşmış olmak durumundadır. İkincisi, toplumsal sistem varlığını sürdürmek için diğer sistemlerden yardım almak zorundadır. Üçüncüsü, eyleyenlerin önemli bir kısmının gereksinmelerini karşılamam zorundadır. Dördüncüsü, toplumsal bir sistem olarak varlığını devam ettirebilmek için uygun bir dile sahip olmak durumundadır.

Gerçekten, ülkemizde eğitim sistemi, ekonomi, siyaset aile kurumlarıyla uyumlu çalışıyor mu? Ülkemizde diğer kurumlarla karşılaştırıldığında eğitim kurumu kapitalist ekonomik düzenle uyumu bir seyir izliyor. Son müfredat programı değişikliği ile vahşi kapitalizmin yeni adı olan neoliberal düzene uyumlu bireylerin yetişmesi hedefleniyor.

Girişimci bireyler yetiştirilerek bireyciliğin önü atılmıştır. Böylece, yeni yetişen nesil bencil ve toplumun genel çıkarını hiçe sayan bir hal alıyor.

Diğer taraftan, aile kurumu eğitim kurumuyla uyumlu olmak zorundadır. Ancak, aile verilen eğitim genelde geleneksel olduğu için mevcut eğitim sistemiyle uyumlu değil. Tutarsız bir eğitimin sonucu olarak öğrenciler bocalıyor.

Yine, çağdaş demokratik ilkeler etrafında yetiştirilmesi gerekirken, öğrenciler bu anlayışın aksi yönünde yetiştirilmektedir. Elbette, böyle bir yapı müfredata bağlı olduğu gibi sınıflarda uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine de bağlanabilir.

Yine, sosyal bir sistem olarak okul diğer sistemlerden yardım almak zorundadır. Ancak aile kurumunun değil yardım geleneksel yapısıyla engel olduğunu görmekteyiz.

Ekonomik sistemin eğitim sistemine katkısının çok sınırlı olduğu bilinen bir gerçektir. Zira bütçeden eğitime ayrılan pay beklenenin çok altındadır.

Laik ve bilimsel bir yaklaşım en çağdaş ve uygar bir sistem iken eğitim kurumu bu anlayışın çok uzağında olduğu bilinen bir gerçektir. Öğrencileri sürekli olarak imam hatiplere yönlendirme bu anlayışın örneklerinden biridir.

Diğer taraftan, eğitim sisteminden yararlananların çok genel anlamda yine eğitim kurumunun işleyişi ve özüne katkı sunması gerekmektedir. Ancak, öğrencilerin bazıları devamsızlık, terk gibi durumlar yaratabilmekte ve kendilerini bir ölçüde gerçekleştirmede mahrum bıraktırmaktadır.

Aslında, eğitim sistemimizin başarılı olması bir”dile” sahip olmasından geçiyor. Bu dil laik ve bilimsel bir eğitimidir. Ancak, müfredat programı, ders kitaplarında amacından uzaklaşmayla ve nepotizm uğruna atamayla bu kaçınılmaz ilkedden vazgeçilmiştir.

EĞİTİM SİSTEMİ AMAÇLARINI YERİNE GETİREMİYOR

Eğitimin en temel amaçlarından biri bireye meslek kazandırmaktır. Yine eğitimin temel amaçları arasında bireyin kendisini gerçekleştirmeye çalışması ve topluma uyumunu sağlamak gelmektedir.

Eğitim sisteminin bireyi meslek sahibi yapmak, eğitimin en temel amaçlarından biri olmasına rağmen tartışılacak konuların başında gelmektedir. Çünkü bir taraftan öğrencilerin yetiştirilme koşulları, bir taraftan da mezunların durumu beklendiği gibi değil.

Özellikle; bazı üniversitelerde öğretim üyesi, donanım ve teknolojik yetersizlikten dolayı öğrencilerin etkili öğrenim almalarına engel olmaktadır. Ya da talebin üzerinde mezun sorun olabilmektedir.

Sağlık alanlarında yetersiz eleman yetiştirilirken; eğitim alanında sağlıklı insan gücü planlaması yapılmadığı için ülkenin kaynakları hiçe sayılmaktadır.

Eğitimin temel amaçlarından biri olarak öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmeleri yer alırken, bu açıdan da sorunlar yaşıyoruz. Öğrencilerin gizil güçlerini ifade edecek olanaklar oldukça yetersiz. Gittikçe bu olumsuzluk yoğunlaşmaktadır.

Yine eğitim yöneticiliğinin atanmasında liyakat sorunu olması öğrencilerimizin kaliteli yetişmesini engellemektedir.

Sınıfların kalabalık olması öğrencilerin kendini ifade etmesini sınırladığından bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimini sınırlamaktadır. Bu durum da toplumsal çözülmeye bir adım daha yaklaştırmaktadır.

EĞİTİM SİSTEMİMİZ TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞMEYİ SAĞLAYAMIYOR

Kültür, bir toplumda bütünleşmeyi sağlayan en temel unsur olarak kabul edilir. Aslında eğitimin kendisi de bir kültür ögesidir. Bu nedenle eğitimin kendisi toplumda bütünleşmeyi sağlaması gerekir. Gerçekten öyle midir? Dikkatli bir analize ihtiyaç vardır.

Maalesef, eğitim sistemi ülkemizde toplumsal bütünleşmeyi tam olarak gerçekleştirdiği söylenemez. Neden? Hangi etkenler bu bütünleşmeyi engellemektedir. Bunun yanıtını müfredat programı, öğretim programı, yurttaşların eğitim olanağından yararlanma bakımından anlamak gerekir.

Gerçekten müfredat programı, toplumsal bütünleşmeyi sağlamada çok uzaktır. Çünkü, müfredat programı işlev olarak neoliberal dünyaya hitap etmek etmektedir. Ancak, müfredat programı toplumcu bir anlayışa kavuşarak başarıya ulaşabilir. Bu açıdan bakıldığında eğitim sisteminin çerçevesini sağlayan müfredat programı toplumsal bütünleşmeyi sağlamaktan çok uzaktır.

Yine, öğretim boyutu toplumsal bütünleşmeyi sağlamada önemli bir işleve sahiptir. Ancak; müfredat programına ve eğitime yüklenen anlamın eğitimciler açısından farklı yorumlanması, toplumsal bütünleşmeyi engelleyen etkenler arasındadır.

Diğer taraftan; eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanmaması toplumsal bütünleşmeyi engelleyen etkenler arasındadır. Öyle ki sağlanan olanaklar açısından değil bölgeler, aynı ilin muhtelif yerlerinde eşitsizlikler görülmektedir. Özellikle, donanım, ders araç-gereç personel yetersizliği bakımından eşitsizlikler görülmektedir. Velilerden alınan harçlar eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini bozan etkenler arasındadır.

Yine, okulların özelleştirilmesinin yaygınlaşmasının varsıl öğrencilerin kaliteli okullara gidebilmelerini sağlaması değil toplumsal bütünlemeyi sağlamak olumsuz pekiştirici bir etken olmaktadır.

Sonuç olarak; ülkemizde önemli bir kültür bileşeni olarak eğitim sistemi toplumsal bütünleşmeyi sağlamada çok uzaktır.

EĞİTİMDE DÜŞÜNCE

Özgürce düşünme edinme, bunları engellemeden açıklayabilme, yazabilme hak ve olanağı; insanların düşüncelerinden dolayı kınanmaması ilkesi, fikir hürriyeti, düşündüğümüzü anlatma özgürlüğü olan düşünce özgürlüğünün eğitim sürecinde çok önemli bir işlevi bulunuyor.

Eğitim sürecinde öğrencinin düşüncesini ifade etmesinin birey ve toplum açısından önemi bu köşe yazının amacını oluşturmaktadır.

Her şeyden önce; öğrencinin öğretme-öğrenme sürecinde düşüncelerini ifade etmesi kendini geliştirmesine olanak tanıyacaktır. Çünkü, bu süreçte öğrencinin bilişsel, duygusal-sosyal psikolojik boyutları anlamlı bir şekilde gelişme göstermektedir.

Yine, öğrencinin sorunları çözmek sorunlara değişik bakış açısı kazanarak analiz sonucu senteze gitme olanağı sağlanarak yaratıcılığı gelişebiliyor.

Diğer taraftan, bu süreçte düşüncelerini, tutumlarını yaşadığı için öğrenci kendisi olabiliyor. Kendisini ifade etme olanağı verilen öğrenci sınıf içi etkinliklere katılımı ve dolayısıyla başarı oranı artabiliyor.

Yine düşünce özgürlüğü öğrenci farkındalığını artıran bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Böyle bir durum öğrencinin iç ve dış çevresine uyum sağlamasına neden olacaktır.

Öğrenciye sağlanan düşünce özgürlüğü onun bilinç gelişimine yol açabilir; bu onun güçlü ve zayıf yönlerini tanımasına neden olabilir.

Öğrenciye sağlanan düşünce özgürlüğü öz güven ve öz saygılarının artmasına neden olacaktır. Bu durumda özellikle öğrencinin psikolojik iyilik hali için katkı demektir.

SAHİP OLDUĞUMUZ EZBER EĞİTİMİNİN SONUÇLARI

Yıllardır ezber eğitimin olumsuz sonuçları ve bu sistemin değiştirilmesine yönelik çok şeyler söylenildi. Ancak, değişen bir şey yok.

Ezber eğitimin nedenleri olumsuz sonuçlarına değinmek bu makalenin konusunu oluşturmaktadır. Ders kitaplarının biçimsel yapısının ezbere uygun olmasıyla birlikte öğretmen tutum ve davranışı durumu daha da pekiştirmektedir

Özellikle, öğretme-öğrenme sürecinde onlarca öğretim yöntemi bulunmasına rağmen genel anlamda düz anlatım yönteminin tercih edilmesi ezbere eğitimi pekiştirmektedir. Yine, eğitim sistemimizin sınav odaklı olması ezber eğitimi daha da perçinleştirmektedir.

Ezber eğitim öğrencilerin sorun çözme becerilerini engelleyebilmektedir. Çünkü, ezber eğitim öğrencinin düşünebilme becerisinden yoksun bırakmaktadır. Başka bir ifade ile olay ve olgular arasında bağlantılar konusunda öğrenci mahrum kalabilmektedir. Böyle bir sonucun öğrenciye maliyeti oldukça yükülmaktadır. Bu maliyetleri şu şekilde belirtmek olası:

- 1- Olası sorunların niteliği yeterli bilgi sahibi olamama
- 2- Olası sorunların alternatif çözüm yollarını bulmada bocalama
- 3- Olası sorunların çözümü konusunda analiz-sentez konusunda bilgi sahibi olamama
- 4- Olası sorunların sonuçlarını önceden görememe

Bu niteliklere sahip öğrencilerin gelecek yaşantılarında etkili bir eş, anne-baba, çalışan ve yurttaş olması beklenebilir mi?

Diğer taraftan, ezber eğitim öğrencileri yaratıcılıktan mahrum bırakılmaktadır. Böylece öğrenci gizli güçlerini ortaya çıkaramadığı için kendini gerçekleştirememektedir.

GELİŞMİŞLİK AYDINLARA VERİLEN ÖNEMLE ÖLÇÜLÜR

Bir toplumda bilim; kültür ve sanat ile yakın ilgisi bulunan bireylerin oluşturduğu toplumsal grup olan aydınlar bir toplum için vazgeçilmez öneme sahiptir.

Aslında aydınlar verilen değer, uygarlığın temel ölçütlerinden biridir. Aydınların toplum açısından önemi nedir? Aydınlar toplum açısından değer veriliyor mu? Bilim adamlarının sanatçıların çalışmalarına ne ölçüde değer veriliyor?

Aydınlar, çağdaş uygarlık yaratmada öncü bir rol oynamaktadırlar. Yine, aydınlar yurttaşların çağdaş yeniliklere uyum sağlanması için yol gösteren kişilerdir. Bu anlamda, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında aydınların öncü rolü unutulabilir mi?

Atatürk dönemi ve belli dönemler hariç bilim adamlarına yönelik olumsuzluklar giderek yoğunluk kazanmıştır. Hiçbir geçerli gerekçe gösterilmeden binlerce öğretim elemanı (1402'likler diye bilinen) üniversitelerden uzaklaştırılmıştır.

Bilim adamlarının çalışmasının önemi üzerine değinmek istiyorum. Uzağa gitmeye gerek yok. Kendi alanım olan eğitim yönetimi ve denetiminde görev yapan öğretim elemanlarının çalışmalarına değinmek istiyorum. Yıllardır, eğitim yönetimi ve denetimi hakkında bilgi üreten, sempozyumlarda, kongrelerde bilimsel dergilerde sunulan çalışmalara Milli Eğitim Bakanlığı ilgi göstermemiş bugün de sorunlar artarak büyümüştür.

Oysa, çoğu bilim adamları eğitim örgütlerinin yönetsel sorunlarına çözüm üretmeye amaç edinmiş kişilerdir. Ancak, yıllardır eğitim örgütlerinin yönetsel sorunları giderek arttığı bilinen bir

gerçektir. Bu günlerde Milli Eğitim Bakanın açıklamasına gözler çevrilmiş durumda. Ancak, kimse bir çırpıda bakanın yıllardır artarak bugüne gelen eğitimsel olumsuzluklara çözüm üretmesini beklemesin.

Diğer taraftan, sanatçılara ne demeli? Yıllardır Fazlı Say gibi dünyaca ünlü bir sanatçımızın karşılaştığı olumsuzluklar biliniyor. Yine, bazı sanatçıların eserleri ucube denildi ve yıkıldı. Oysa sanatçılar bir toplumun yaşama sevincini arttırma gibi bir işleve sahiptir.

Öğretmenlerimiz, aydınlar içerisinde önemli bir yer tutuyor. Çünkü, öğretmenler öğrencilerin toplumsallaşmasında ve bireyselleşmesinde sorumlu kişilerdir.

GERÇEKÇİLİĞİN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Gerçekçilik, gerçekçi tutum ve davranışa verilen isimdir. Çocuğun gelişimi ise çocuğun zeka, duygu, sosyal ve fiziksel alanları ile ilgilidir. İzleyen satırlarda gerçekçiliğin çocuk gelişimi üzerine etkisine değinilecektir.

Kuşkusuz, gerçekçiliğin zeka gelişimi ile ilgisi bulunmaktadır. Burada, gerçekçilik zekanın bileşenlerinden problem çözme becerisi ile yakından ilgilidir. Çünkü, problem çözme becerisi gelişen çocuk problemlerine gerçekçi bir gözle bakacaktır. Ayrıca, gerçekçilik çocuğun olay ve olguları sağlıklı değerlendirmesine yol açacaktır.

Yine, gerçekçilik çocuğun olay ve olguların neden ve sonuçlarını anlamalarını kolaylaştırarak zekasının gelişimine yol açacaktır.

Diğer taraftan, gerçekçilik çocuğun duygusal gelişimine katkısı bulunmaktadır. Örneğin, çocuk sorunlarına çözüm bulabilmek için sorunlarının nedenlerine ve çözümlerine ilgi duyması gerekmektedir.

Kuşkusuz, gerçekçilik çocuğun sosyal gelişimi ile de ilgilidir. Gerçekçilik, çocuğun toplumun etkin bir üyesi olması yolunda gelişimini sağlayabilir. Örneğin, toplumun değer ve kurallarını gerçekçi bir gözle görmesini sağlayarak çocuğun sosyalleşmesine neden olabilir.

Diğer taraftan, gerçekçilik çocuğun fiziksel gelişimi için bilinç kazandırarak onun gelişimine neden olabilir.

MUTSUZ KİŞİLER YETİŞTİRİYORUZ

Freud, insancıl evrimin hedefinin şü amaçlara ulaşmak olduğuna inanır: Bilgi (akıl, gerçeklik, mantık); insan sevgisi, acıların azaltılması, özgürlük ve sorumluluk taşıyacak güce erişmektir.

Kuşkusuz, insanın bu hedeflere ulaşması için eğitim dışındaki kurumlara ihtiyaç var. Ancak, bu yazıda konumuz gereği eğitim açısından bakılmaktadır.

Bilgi özgürleştirici bir etkene sahip olduğu için bir birey için önemli bir işleve sahip. Özellikle, bilgi okullar ve sınıflar aracılığıyla sunulduğu bilinen bir gerçektir.

Burada müfredat programının önemli bir payı bulunmaktadır. Ancak, müfredat programımız problemlidir. Çünkü, müfredat programımız neoliberal kaygılarla hazırlanmıştır. Neoliberal eğitim programı bireyci ve bencil bireyler yetiştirmektedir. Yine, küresel güçlere uyum sağlayacak kişiler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Öğrenciler bu bilgilerle özgürleşebilir mi?

Diğer taraftan, müfredat programlarının yansıdığı ders kitapları tartışılmalıdır. Ders kitapları bilgi kazandırmaya yönelik bir işlev görmektedir. Ancak, önemli ölçüde olumsuzluklar görülmektedir ders kitaplarında. Örneğin, cinsiyetçilik ve ayrımcılığı vurgulayan öğeler ders kitaplarında yer almaktadır. Böyle bir durumda öğrencinin özgürleşeceğini kim söyleyebilir?

İnsan sevgisi, insanın hedeflerinden biridir. Ancak, çocukta insan sevgisinin temelleri ailede atılmaktadır. Bunun için anne-baba çocuk arasında güvenli bir ilişki olması gerekiyor. Ancak, eğitim düzeyinin düşük olduğu aile yapılarımızda, hemen hemen her gün fiili ve sözlü şiddetle karşılaşmak mümkün. Böyle bir ortamda kişide insan sevgisi gelişebilir mi?

Diğer taraftan, okul sıraları öğrencide insan sevgisinin geliştiği yerler olarak kabul edilmektedir. Ancak, eğitim sistemimizin sınav odaklı olması, öğrenciler arasında rekabet ve dolayısıyla çatışmayı doğurduğu için öğrencilerde sevgi duygusunun gelişmesine engel olabilmektedir.

Yine, insanın temel amaçlarından biri özgürlüktür. Kuşkusuz, kişinin özgürlüğünü sağlayan eğitim sistemi başta geliyor. Çünkü, eğitim sistemi kişinin bilişsel, sosyal ve duyuşsal alanlarda gelişmesine yol açmaktadır. Ancak eğitim sistemimiz birçok sorunu bulunmaktadır. Bu durumda eğitimin kendi boyutuyla baktığımızda da kişilerin özgürleşmesini beklemek mümkün değil.

MÜFREDAT PROĞRAMI BENCİL BİREYLER YETİŞTİRİYOR

Persons, içselleŐtirme ve toplumsallaŐmanın, bütünlüŐme için kilit rol oymadığını belirtiyor. Yani persons, içinde bir sistemin normlarının ve değerlerinin sistem içindeki eyleyenlere aktarıldığı biçimlerde ilgilendi. Başarılı bir toplumsallaŐma sürecinde normlar ve değerler içselleŐtirilir; yani onlar eyleyenlerin bilinçlerinin parçası olur. Sonuçta; kendi çıkarlarının peşinde olan eyleyenler gerçekte bir bütün olarak sistemin çıkarlarına hizmet eder.

Kuşkusuz, okulların çocuğun toplumsallaşmasında önemli bir yeri var. Ancak, çarşıdaki hesap evdekine uyumuyor. Bireye kazandırılacak değer ve normlara kaynaklık edecek müfredat proğramlarıdır. Kuşkusuz, müfredat proğramlarında değer ve normlar ülkenin ve modern dünyanın gerekleriyle uyum içinde olması gerekir. Ancak, son müfredat proğramı değişiklikleri ile bu ilke gözardı ediliyor.

Son müfredat proğramları dikkatlice incelendiğinde neoliberalizmi referans aldığı görülüyor. Aslında, neoliberal düzene uyum sağlayacak bireyler yetiştirmek temel olarak kabul edilmektedir.

Neoliberal düzenin gerektirdiğı insan tipi bencil, köşe dönmeçi anlayışa sahip rekabeti önemseyen bir insan tipidir. Bu da son müfredat proğramlarına yansımasıdır.

Ancak, bu uygulamanın ülkemize maliyeti ağır olabilir.

Diğer taraftan, dayanışma, işbirliği yerine rekabeti vurgulayan müfredat proğramı, bireyler arasında iletişim ve etkileşim kopukluğunu beraber getiriyor. Bu durumun sonucu da bütünlüŐmemiŐ toplum yapısıdır.

Yine, bireyciliği önceleyen müfredat proğramı toplumsal çıkarların ikinci plana atılması demektir. Sonuçta, bu müfredat proğramı toplumcu değil bireyci olduğunu görüyoruz.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ İLK UYGULAMALARINDAN BİRİ YARATICI BİREYLER YETİŞTİRMEK OLMALIDIR

Yalnızca esnek ve yaratıcılığa sahip olan, yenilikler güvenle ve korkusuzca karşılayabilen insan geleceğin üstesinde gelebilir.

İnsan neden , yaratıcı yeniliğe açık olmak durumundadır? Yaratıcı yeniliğe açık olabilmenin bireysel, sosyal ve ekonomik sonuçları neler olabilir? Eğitimle ilgisi ne olabilir? Okul veya sınıf nasıl bir iklime sahip olabilmelidir?

Bireyin yaratıcı olmasının bireysel getirileri bulunuyor, kuşkusuz. Birey, böylece gizil güçlerini gerçekleştirme sağlıyor. Bireyin gizil güçlerini gerçekleştirme, kuşkusuz yine bireyin kendini gerçekleştirme ve mutluluğu ile ilgilidir.

Diğer taraftan, yaratıcılık ürünü olan şey sosyal, siyasal, ekonomik, teknolojik vb. olsun yaşamımızı anlamlı kılıyor. Bu nedenle, yaratıcılık ürünleri olan şey hem bireysel hem de toplumsal getirileri nedeniyle ülke tarafından önemsenmelidir.

Yenilik aslında yaşamımızı kolaylaştırıcı öğeler taşıyor. Bu nedenle, yeniliklere uymak her birey ve toplumun bir işlevi olmalı. Aksını düşünecek olursak, yeniliklere uymamak, toplumları çağdaş dünyanın çok gerisinde ve yarıştan koparacağı için birçok açıdan olumsuzlukların yaşanması kaçınılmazdır.

Bütün bu anlatılanlar yaratıcılık konusunda ne yapmamız gerektiğini gündeme getiriyor. Aileye ve eğitime düşen görevler nelerdir? Bu sorular yanıtlanmadan sonuca varmak mümkün değil.

En başta ailede sözlü ve fiili şiddetin olmaması gerekiyor. Oysa ülkemizde aile kurumumuzda şiddetin kol gezdiği bilinen bir gerçektir. Yine, aile ortamında kararlar katılımcı bir anlayışla sağlanmalıdır. Diğer taraftan, çatışmaların çözümü için dayanışmaya önem verilmelidir.

Diğer taraftan, okulda öğretmenler belli başlı özelliklere sahip olmak durumundadır. En başta öğretmenler sınıfta özgürlüğü, eşitliği, adaleti sağlamak durumundadır.

Bireylerin mutlu olabilmesi bir ölçüde yeniliklere uyum sağlamasına bağlıdır. Bunun diğer anlamı birey yeniliklere uyum sağlarken birey olarak kendini değiştirmek zorundadır. Çünkü yenilikler bireylerin amaçlarını gerçekleştirmek için olanaklar sunmaktadır.

Bu nedenle, bireylerin esnek olmaları bakımından eğitim önem kazanıyor. Bunun için demokrasi eğitimi öncelik tanınması gereken hususlardan biridir.

Oysa ülkemizde giderek yumak haline alan öğretmenlerin sorunu ve atanmada liyakate önem verilmeyen okul yöneticileri demokrasi eğitiminin anlam bulmamasında engel taşımaktadır. Bu nedenle, Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk'un ilk ele alacağı hususlardan biri yaratıcılık ve dolayısıyla bu süreçte etkili olan demokrasi eğitimine önem vermektir.

OKULLARDA BAYRAM TÖRENLERİNİN YENİDEN GÜNDEME GELMESİ

Çoğunlukla, örgütsel tören tarihsel nitelik taşıyan bir olaya toplumun verdiği kültürel ağırlığı sürekli kılmak belirli yer ve zamanlarda düzenlenen bir davranış türüne verilen isimdir.

Eğitim tarihimizde, okullarda bayram tatilleri oldukça önemsenmiştir. Ancak, mevcut iktidar döneminde belli bir süre içeriği yumuşatılmış bir biçimde uygulanmaya başlanmıştır. Okullarda bu törenlerin yumuşatılmış biçimiyle uygulanmaya çalışılması öğrenciler adına birçok şey kaybettirmiştir. Ancak, son zamanlarda ulusal törenlerin tekrar gündeme gelmesinin birçok getirileri olacağı aşikardır.

İlk başta söylenmesi gereken ulusal bilinç boyutudur. Elbette, törenlerin tekrar uygulanması öğrencilerin ulusal bilinç kazanımını pekiştireceğini vurgulamak gerekir.

Diğer taraftan, bayram törenlerinin tekrar etkin bir biçimde uygulanması öğrencilerin ilgi, işbirliği, dayanışma duygularını geliştirecektir. Kuşkusuz, bu durum da duygusal zeka ile ilgilidir. Duygusal zeka ise öğrencinin bilişsel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu durumun da öğrencinin akademik başarısını etkilemesi kaçınılmazdır. Yine, akademik başarı duygusunu tadan öğrenciler aşağılık duygusundan sıyrılıp, özgüven düzeyini yükseltebilir. Öğrencinin özgüven düzeyinin yükselmesi şu anlama gelecektir:

- 1- Çevreyle güvenli ilişkiler,
- 2- Kendisine ve çevresine değer verme,
- 3- Kendi beklentileriyle toplumun beklentilerini uzlaştırma
- 4-Doğaya önem verme,
- 5- Sevebilme ve çalışabilme.

Sonuç olarak ulusal törenlerin yumuşatılmış biçimde uygulanması son verilip tekrar etkin bir biçimde uygulanmaya başlaması gerek ğrenci için gerekse ülke için katkıları tartışılmazdır.

OKULUN ETKİLİLİĞİNİN BAĞLILIK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bağlılık bir olayın meydana gelmesinin başka bir olaya bağlı olması durumuna verilen isimdir. Söz konusu örgütsel etkililik olduğunda birçok etkenden bahsetmek gerekmektedir. Bunlardan en önemlisi, öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmasıdır. Başka bir ifade ile gereksinmelerinin karşılanmasıdır.

Kuşkusuz, Maslow'un kendini gerçekleştirme kuramı günümüzde önem kazanmaktadır. Bu kuram içerisinde kendini geliştirme önemli bir yer tutmaktadır.

Ancak, okullarımızda görülen o ki bu ilkeye gerekli önem verilmektedir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri istenen düzeyde değildir. Yine, öğretmenlerin yüksek lisans ve doktora olanaklarının yeterli olmadığını görüyoruz.

Yine, öğretmenler arasında çatışma iletişim sorunları, mobbing uygulamalarının görülmesi okullarda etkililiğinin olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır.

Aslında, okulun etkililiği öğretmenlerin okulun amaçları yönünde istekli olmalarıyla mümkündür. Ancak, çeşitli örgütsel sorunlar karşısında ve çeşitli güdülerinin karşılanmaması öğretmenlerin okulun amaçları doğrultusunda güdülenmesini güçleştirmektedir. Tabii ki okulun amaçlarının etkili bir biçimde gerçekleştirilmemesine neden olmaktadır.

Diğer taraftan, öğretmenin sınıf yönetimi becerilerinin yeterliliği de okulun etkililiğinde belirleyicidir. Ancak, göreve yeni başlayan öğretmenler bu hususta zafiyetler gösterebilmektedir.

Yine, okulun etkililiği velilerin sosyo ekonomik durumu ve bilinç düzeyi ile de ilgilidir. Ancak ülkemizde yeterince bu olanakların yeterli olmadığını görüyoruz.

Yine, örgüt olarak okulların etkililiği bir ölçüde yeni öğretim yöntemlerine ağırlık verilmesiyle mümkün. Ancak, okullarda grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerinin yeterli olmadığını görüyoruz.

ÖĞRENCİLERİMİZ VE KENDİLERİNİ GERÇEKLEŞTİRME

Yetenekleri körelten, doğuştan ressam olup hisse senetleriyle boğuşan , zeki olup da aptalca bir yaşam sürdüren, doğruyu görüpte ağzını açmayan, yürekliliğini öldürüp korkaklaşan tüm insanlar içten içe kendilerini aldattıkları ve bu nedenle de kendilerini cezalandırdıkları durumu yalnızca psikolojik sorunlara yol açabilir. Doğru olanı yapmaya başlamanın ise öz saygı kısaca gelişim ve ilerleme sağlamayı gerçekleştirebilir.

Kuşkusuz, bu konunun insanın nihai amacı olan kendini gerçekleştirme ile ilgisi bulunmaktadır. İnsanın gelişmesi gizil güçlerin ortaya çıkmasına da sağladığında ayrı bir öneme sahiptir. Diğer bir önemli husus kendini geliştirmenin bireyin öz saygı düzeyini geliştirici olmasıdır. Çünkü, birey kendini geliştirdiğinde, yine kendisini değerli hissetmektedir.

Bilindiği üzere, bir bireyin kendini geliştirmesi için öğretme-öğrenme yaşantıları önemli bir yer tutmaktadır.

Okul, en başta geniş bir sosyal bir sistemdir. Böyle bir ortamda bireyin sevgi saygı kendini bir grup/topluluğa ait olduğunu hissetmeleri muhtemeldir. Bilindiği gibi bireyin gelişimi diğer bireylerin varlığına bağlıdır. Okul bunu sağlıyor. Ancak, okulun öğrencinin kendini gerçekleştirmesinde önemli bir yeri olan gelişme ihtiyacı karşılanıyor mu? Burası tartışılır.

Başlı başına sorunlar buna engel oluyor. Bu sorunların başlıcaları şunlardır:

- 1- Müfredat programlarının neoliberal kaygılarla hazırlanması.
- 2- Kalabalık sınıflar.
- 3- Bazı durumlarda okul güvenliğinin olmaması.
- 4- Bazı durumlarda öğretmen tutum ve davranışlarının demokratik anlayıştan uzak olması.

5- Özellikle, Görsel sanatlar, müzik ve beden eğitimi ve spor derslerinin yetersiz olması.

Ancak, kendini gerçekleştirme yolunda ve dolayısıyla bu yolda güçlük içinden olan öğrenciler bilinmektedir. Bütün zorluklara rağmen kendini gerçekleştirme temel bir güdüdür. Bu nedenle iktidar yetkilileri öğrencilerin bu temel güdülerinin karşılanması için gereken önemi göstermesi gerekir.

ÖĞRETMENLERDE TÜKENMİŞLİK SENDROMU

Tükenmişlik sendromu, yaygın olarak insanların yüz yüze çalıştığı mesleklerde bireylerin duygusal yönden kendilerini tükenmiş hissetmeleri, işleri gereği karşılaştıkları insanlara duyarsızlaşmaları ve kişisel başarı duygularında azalma şeklinde görülen bir sendromdur.

Elbette, öğretmenlerimiz de tükenmişlik sendromu ile karşı karşıya kalabilmektedir. Öğretmenlerin tükenmişlik sendromuna neden olan etkenler nelerdir? Sonuçları nelerdir? Bu soruların yanıtları bu makalenin amaçları arasındadır.

Öğretmenlerimizin tükenmişlik sendromu ile karşı karşıya bulunmalarını neden olan etkenler şunlardır:

- 1- Bazı durumlarda kalabalık sınıflar.
- 2- Öğrencilerin sorun davranışları.
- 3- Öğretmenler arasında görülen çatışma.
- 4- Öğretmenin alan bilgisinin yeterli olmaması.
- 5- Öğretmenin sınıf yönetiminde yetersizliği.
- 6- Okul yönetiminin otoriter tutumu.
- 7- Okul yönetiminin öğretmenleri karara katmaması.
- 8-Okul yönetiminin neden olduğu düşük moral, iş doyumunu.

Elbette; tükenmişlik sendromuna yol açan örgütsel ve yönetsel koşullar öğretmenler üzerinde bazı etkilere sahip. Aşağıda bunlara yer verilecektir. Bu şu şekildedir:

- 1- Öğretmenlerden nakil talepleri.
- 2- Öğretmenlerin derse pasif katılımı.
- 3- Düşük öğretmen iş doyumunu ve morali.
- 4- Öğretmenin kendini geliştirmede isteksizlik.
- 5- Sendikal faaliyetlere katılımında isteksizlik.

6- Öğretmenlerin sık sık rapor alması.

7- Öğretmenin derse geç girmesi.

Kuşkusuz, okulun amaç/amaçlarını gerçekleştirme düzeyleri bir ölçüde öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmasına bağlıdır. Öğretmenlerde görülen tükenmişlik sendromu yine öğretmenlerimizin beklentilerinin karşılanmamasının belirtisidir. Bu nedenle, çok genel anlamda okullarımızın etkili olması beklenemez. Ancak, uygun örgütsel ve yönetsel politikalarla öğretmenlerde görülen tükenmişlik sendromu düzeyi bir ölçüde azaltılabilir.

ETMENLERİN BÜTÜNLEŞMESİNİN ÖNEMİ

Bilindiği gibi bütünleşme bir grup veya toplumsal sistemin üyelerinin birbirleriyle çelişen davranışlarda bulunmadan üyelerin birbirini tutması, grubun bütünleşmeyi bozacak hareketlere karşı çıkması, üyelerin grubu bırakmak istememeleri ve grup kurallarının grup üyeleri tarafından kabul edilme derecesine verilen isimdir.

Bütünleşme okul niçin neden önemlidir? Bütünleşme için neler yapılabilir?

Okullarda, öğretmenlerin bütünleşmesi için okulun amaçları doğrultusunda eşgüdümlemesi gerekir. Başka bir ifade ile öğretmenlerin birbirinin tutum ve davranışlarının aynı amaç doğrultusunda yönlendirilmesi ve farkındalık kazanması gerekir. Çözüm, bir yönetim süreci olan eşgüdümlenme açısından farklı işlevlere sahip aynı amaç doğrultusunda yönlendirilmesinde yatmaktadır.

Kuşkusuz, böyle bir sürecin gerçekleştirilmesi büyük ölçüde yöneticinin başarısına bağlıdır. Ancak, ülkemizde liyakat ölçütü alınmadan atanan okul yöneticilerinin bu açıdan başarısız olmasına neden olmaktadır. Oysa okul yöneticiliğinin eğitimi olmalıdır.

Öğretmenlerin bütünleşmesinin, maalesef mevcut durumuyla yeterli olmadığını görüyoruz. Çünkü, bazı öğretmenler sosyalleştikleri ortamın ve referans aldıkları çevrenin etkisinde kalıp bütünleşme açısından güçlük çıkarmaktadırlar.

Bu durumda okulun amaçları etkili bir biçimde gerçekleşmemektedir. Çünkü, bir ölçüde öğretmenlerin bütünleşmesi okulun amaçlarının gerçekleştirilmesinde önem arz etmektedir. Bu

durumda öğretmenlerin okulun amaçları doğrultusunda istekliliğinin de yeterli olmadığı anlamına gelmektedir.

Öğretmenler arasında bütünleşmenin sağlanmasında okul yönetimi katılımcı bir anlayışa sahip olabilir, informal etkinliklere yer verebilir, sendikalardan yararlanabilir.

OKULLARDA EŞİTLİK ÖZGÜRLÜK VE ADALET İLKESİNE UYULMUYOR.

Sağlıklı insan gerçekliğin algılanmasında üstün olmak durumundadır. Çünkü gerçekliğin net biçimde algılayamayan bir bireyin çevresiyle anlamlı birliktelikler kurması beklenemez. Hem aile hem okulda öğrenci karara katılarak öğrencinin deneyim sonucunda bir ölçüde gerçeği algılaması sağlanabilir. Çünkü, öğrenci farklı problem alanlarıyla karşılaşmaktadır. Bu durumda karara katılım düzeyi öğrencinin gerçeği algılamada önemli bir etken oluyor.

Sağlıklı birey kendini ve başkalarını benimsemeye gelişmiş olmalıdır. Çünkü, bireyin kendini ve başkalarını değiştirme gücü oldukça sınırlıdır. Kişinin kendisini ve başkasını benimseme, ancak hoşgörü ile mümkündür. Bu nedenle, aile ve okul ortamında hoşgörü için empatik anlayışın gelişmesi gerekir.

Yine, sağlıklı bir bireyin kendisi olması önemli bir koşuldur. Başka bir ifade ile, bireyin kendisini yaşaması demektir. Bunun için aile ve okulda çocuğun ve gencin değer ve tutumlarına çok aykırı olmadıkça değer ve saygı gösterilmelidir.

Diğer taraftan, soruna odaklanmada gelişmişlik gösterilmelidir. Çünkü, uyum sağlamada sorunların çözümü önem taşıyor. Bunun için de Çocuğun ve gencin problem çözme becerileri geliştirilmelidir. Buna bağlı olarak tarafların düşünme becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Yine, bireye daha fazla özerklik tanınması psikoloji sağlık açısından önem taşıyor. Bu nedenle, aile ve okulda eğitimin özü eşitlik, adalet ve özgürlük olmalıdır. Ancak hem aile hem okullarda sorunlar bulunuyor. Başka bir ifade ile gerek aile gerek okul ortamında yukarıda anılan ilkelere genellikle uyulmuyor.

Doruk deneyimlerin daha çok yaşanması bireyi sağlıklı kılan etkenlerdir. Bunun için aile ve okullarda olanaklar sınırlıdır. Ancak,

doruk yaşantılar öğrenciye öz sayđı ve öz güveni kazandırmaktadır. Bunun için özellikle okullarda beden eğitimi, resim ve müzik derslerinin arttırılması yoluna gidilmelidir.

Sağlıklı birey olmanın yolu, gelişmiş, insan ilişkilerinden geçiyor. Bunun için öğrencilerimiz sosyal becerilere sahip olmak durumundadır. Ancak, okullarımızın sınav odaklı olması, öğrencileri bu beceriden alıkoymaktadır. Çünkü, öğrenciler birbiriyle çatışma halindedirler.

Sonuç olarak öğrencilerimizin psikolojik olgunluk bakımından yukarıda anılan ilkelere önem verilip gereğinin yapılması gerekir. Sağlıklı ve etkili toplum olmanın yolları bu ilkelere geçiyor.

UYGUN SEÇİMLER BİLİMSEL BİLGİYLE OLASIDIR

Uygun seçimler uygulamalar , bilimsel bilgiyle olasıdır. Birey, toplum için en uygun bilimsel bilgi toplumsal, siyasal ve ekonomik sisteme katkı sunmaktadır. Eğitim açısından çocuk eğitimi ve okulda eğitim önem kazanıyor. Ailede çocuk eğitimi açısından bilimsel eğitim önem arz etmektedir. Ancak, maalesef ailelerimiz bu ilkedan çok uzaktadır. Çünkü, halen çocuk eğitiminde geleneksel öğeler hakim.

Diğer taraftan, okulda öğrencilerin bilimsel ilkeler doğrultusunda eğitilmesi gerekmektedir. Gerçekten, öğrencilerimiz bu ilkeler doğrultusunda yetişiyor mu? Başta eğitim programını ele almamız gerekiyor. Bütün eğitim programlarına referans olan müfredat programının bilimsel olmadığını görüyoruz. Çünkü, müfredat programı neoliberal kaygılarla hazırlanmış durumda. Bu da öğrencilerin toplumsal bir bilinçle değil bireyci kişiler olarak yetişmelerine neden olmaktadır.

Yine, öğretme-öğrenme sürecinde onlarca öğretim yöntemi bulunurken kullanılan öğretim yöntemi yeterli olmadığını görüyoruz. Okul yöneticilerinin atanma biçimi de tartışma konusu. Yöneticilerin atanmasında bilimsel kaygılar gözetilmemekte, liyakate önem verilmemektedir.

Diğer taraftan, insan yetiştirme düzenimizin bilimsel ilkedan kopuşunu hangi ilkeyle açıklayabiliriz?

Yine, Milli Gelirin son derece düşük düzeyde seyretmesinin sonucu olarak açlık sınırının altında oluşumuz ve öğretmenlerimizin bu süreçte olumsuz etkilenmesini hangi bilimsel ilkeyle açıklayabiliriz?

Bütün bu anlatılanlar bize bilimsel bilginin insan ve toplum için önemini göstermektedir.

Ancak, çoğu alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da bilimsel bilgi yerine geleneksel bilginin hakim olduğunu görüyoruz. Bu durumda çağdaş bir ülke olabilir miyiz?

ÜLKE SORUNLARINA DUYARLI ÖĞRENCİ YETİŞTİREMEME ÜZERİNE

Öğrencilerde toplumsal coşku uyanmaması, eylemde bulunmaya itecek gücün bulunmaması eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir. Bu durumun belli başlı nedenleri bulunuyor. Bunlardan müfredat programının önemli bir payı var.

Örnek verilecek olursak müfredat programımız duyarlı öğrenciler yetiştiriyor mu? Bu soruya maalesef olumlu yanıt vermek mümkün değil. Ülkemizin yaşadığı olumsuz sosyo ekonomik durum duyarlı öğrenci ve yurttaş yetiştirmede durumumuzun pek iç açıcı olmadığını gösteriyor. Kuşkusuz, böyle bir sürecin yaşanmasında yaklaşık olarak 1980'lerde başlayan ve AK Parti döneminde hız kazanan neoliberal eğitim sisteminin önemli bir payı bulunmaktadır.

Yine, eğitimde çocukların/gençlerin rol model aldığı ebeveynlerin tutum ve davranışları önem kazanmaktadır. Ancak aile yapımız halen çağdaş bir niteliğe sahip olmadığını görmekteyiz. Çünkü, bazı durumlarda sözlü ve fiili şiddetin kol gezdiği aile yapılarımız mevcut. Böyle bir ortamda duyarlı öğrenciler yetişebilir mi? Üstelik şiddeti içselleştiren öğrenciler yetiştiriyoruz.

Diğer taraftan, ülke ekonomisini hesaba katmak gerekiyor. Özellikle, 1970'lerde kapitalizm krize girdi. Bunu takiben ülkemiz, 1980 yıllarında Amerika ve İngiltere ile birlikte neoliberal ekonomik düzene geçti. Bu ekonomik düzen toplumu düşünen bireyler yetiştirmekten çok bireyci kendini düşünen kişilere vurgu yaptı. Böyle bir anlayışla ülke sorunlarına duyarlı yurttaş yetişebilir mi?

Okullarda rol model olarak öğretmenler başlı başına önemli bir payı bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle, öğretmenlerin yarattığı sınıf iklimi ülke sorunlarına duyarlı öğrenciler yetiştirmede önem kazanmaktadır.

Öğretmenler; yaratacağı sınıf ikliminde demokratik katılımcı bir anlayışa sahip olmak durumundadır. Ancak, bir dönem esas alanı öğretmenlik olmayan kişiler atanmıştır. Hiçbir öğretmenlik formasyona sahip olmayan bu sözde öğretmenlerin demokratik tutum ve davranışa sahip ve duyarlı öğrenciler yetiştirmesi beklenmemelidir.

Diğer taraftan, öğretmenlerin sınıf içi rolleri duyarlı öğrencilerin yetişmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle, öğretmenler öğrencilerle iletişimde demokratik anlayışla duyarlı öğrenciler yetiştirebilirler. Çünkü, öğretmenlerin sahip olduğu demokratik anlayış öğrencilerin değerli olmalarını hissetme ve bunun da yine bu öğrencilerimizin öz saygı düzeylerini arttırıcı etkisi bulunmaktadır. Bu durum da duyarlılığı pekiştirmektedir. Ancak, bazı öğretmenlerimizin yabancılaşmadan dolayı demokratik anlayıştan çok uzaktır. Bu durumda duyarlı öğrenciler yetiştirmemeye neden olmaktadır.

Diğer taraftan, öğretmen yetiştirme politikamız yeterli değil. Bunun sonucu olarak sınıf yönetimi alanında yeterli olamayan öğretmenler yetişiyor. Bunun sonucu olarak ülke sorunlarına duyarlı sorunlar yetiştiremiyoruz.

ÜLKEMİZDE ÖĞRETMENLERİN GÜDÜLERİ KARŞILANMIYOR

Bu köşe yazısı, öğretmen güdülerinin karşılanması ve karşılanmamasının sonuçları ile ilgilidir. Özgerçekleşim güdüsünün karşılanması hem öğretmen açısından hem de okul yönetimi açısından önem taşıyor.

Özgerçekleşim güdüsünün, bireyin yaşama, var olma, gelişme ve iyileşmesi olarak anlayabiliriz.

Yaşama derken, varlığını en etkin bir biçimde sürdürmek anlamına geliyor. Bunun için öğretmenlerin yaşam ile gereksinmelerinin karşılanması gerekiyor. Açlık sınırının altında bir yaşama sahip olduğunu bilerek bu ilkenin anlam bulduğunu söylemek mümkün değil.

Yine, öğretmen açısından nitelikli yaşamın okulda ne anlama geldiği sorgulanmalıdır. Öğretmen açısından okulda nitelikli yaşam, kararlara katılım, moralinin ve iş doyumunun yüksekliği vb. anlaşılmaktadır. Maalesef, anılan bu öğeler okullarımızda öğretmenler açısından yetersiz olduğunu görüyoruz.

Diğer taraftan, öğretmenlerin var olma güdülerinin karşılanması gerekiyor. Bu anlamda da olumsuzluklarımız görülüyor. Zaman zaman bazı öğretmenlerimizin şiddetle karşı karşıya olduğunu görüyoruz. Yine, var olma mesleğin saygınlığı ile ilgilidir. Ancak geçmişte öğretmenlik mesleği itibar kaybettiğine tanık olduk. Yeni Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr Ziya Selçuk söylemleri öğretmenlerin yeniden itibar kazanmasında umut olabilir.

Yine, her çalışan gibi öğretmen açısından da kendini geliştirme önemli bir gereksinmedir. Ancak, öğretmenlerimizin kendilerini geliştirecek yüksek lisans doktora eğitimi konusunda yasal düzenlemelerin yetersiz olduğunu görüyoruz.

Bağlılık gereksinmesi/güdüsü öğretmenler için önemli bir yer teşkil ediyor. Bu birine ya da büyük bir gruba bağlanma, kendini daha büyük bir grubun parçası olarak hissetme gereksinmesidir. Bunun için okullarda daha yoğun olarak informal etkinliklere yer verilebilir. Grubun bu biçimiyle kaynaşması; öğretmenlerin bağlılık gereksinmesinin karşılanması gerekir

Diğer taraftan ,öğretmenlerin özgürlük ve özerklik gereksinmesinin karşılanması önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretmenler karara katılmalı ve onlara sorumluluk verilmelidir.

ÜLKEMİZİN YENİ BİR AYDINLANMAYA GEREKSİNİMİ VAR

Aydınlanma, geleneksel değerlerin yerini özellikle bilimi referans alan bir anlayıştır. Ancak, son zamanlarda haddinde fazla hiçbir iktidar döneminde olmadığı kadar geleneksel değerlere dönüş sağlanmıştır. Bu yazıda böyle bir yaklaşımın bireysel, toplumsal ve siyasal sonuçlarına değinilecektir.

Aşırı bir biçimde geleneklere vurgu, bireylerin değişmelere direnç göstermelerine neden olmaktadır. Tabii ki böyle bir durumda birey çevresine uyum sağlamada güçlük yaşamaktadır. Başka bir ifadeyle, toplum üyelerinin amaç/amaçlarını etkili bir biçimde gerçekleştirmeleri güçleşmektedir. Yine, kişilerin değişmelere direnç göstermeleri beraberinde sorun çözmek adına ilkel yol ve yöntemlere başvurmalarına neden oluyor.

Diğer taraftan; iktidar aydınlanmadan ödün verdiği için kişiler olay ve olgular arasında bağlantıyı görebilme şansı azalmakta; ayrıca değerlendirme güçlükleri yaşayabilmektedir.

Yine, aydınlanmada ödün verilmesi toplumsal rollerin etkili bir biçimde yerine getirilmemesi anlamına geliyor. Örneğin aydınlanmadan ödün vermenin sonucu olarak ebeveynler daha da otoriterleşmektedir.

Diğer taraftan, aydınlanmadan ödün vermenin sonucu olarak siyasi sonuçları bulunuyor. Bunlardan siyasi davranış ve katılma başta gelmektedir. Çünkü birey geleneğe aşırı önceleyenlere oy verebilmektedir.

Elbette, çağdaşlık adına bu olumsuzlukların kabul edilmesi mümkün değil. Bu nedenle, çözümün nerede yattığının belirlenmesi önem taşımaktadır. Toplumsal gerçeklikle ilgisi bulunmaktadır bu konunun. Burada eğitim ve aile kurumlarına bakmak gerekir.

Kuşkusuz, aileler çağdaş ve uygar yapıya sahip olması, bir ölçüden aile içi fiziksel fiili şiddetin yokluğuna ve kararların katılımcı bir anlayışla alınmasına bağlıdır. Yine çocuklar ve kadınlar duygu ve düşüncelerini açıkça belirtmelidir.

Diğer taraftan, eğitim kurumumuz şu özelliklere sahip olmak zorundadır:

- 1- Müfredaat programı geleneksel değerlerden sıyrılmalı bilimi referans almalıdır.
- 2- Okul yönetiminde liyakat temel alınmalıdır.

3- Okullarda rehberlik hizmetleri gerçek kimliğine kavuşmalıdır.

4- Sınıflarda grup sũrecine ağırlık veren ˆđretim yˆntemlerine ağırlık verilmelidir.

Sonuç olarak ũlkemizin yanlış politikalar sonucu yeni bir aydınlanmaya ihtiyaç var. Burada da eğitimde ve ailede başlamak gerekir. Yine ağdaş politik kararlara gerek var.

ÜNİVERSİTELERDE ÖRGÜTSEL ETİK

Yasal bir çerçevede işgörenlerde aynı tür davranışların oluşmasını sağlayan, örgütün topluma karşı yerine getirmeyi üstlendiği hizmetleri sağlarken bazı toplumsal sorumluluklarında üstlenildiğini gösteren ilkeler olarak örgütsel etik üniversiteler açısından çeşitli sonuçlara sahiptir.

Üniversite yönetiminin toplumsal sorumlulukları neler olmalıdır? Bu sorumluluklara uyulmakta mıdır? Eğer, bu sorumluluklara uyulmuyorsa sonuçlar neler olabilir?

Yönetimler tarafından öğretim elemanları arasında ayırım yapılmaktadır. Özellikle, rektörlük seçiminin sonucu olarak örgütsel ve yönetsel olanaklar en çok oyu alana değil de siyasi yönetime yakınlığı bilinenlere verilmektedir. Oysa esas olan liyakattir. Bu durumun örgütsel etik ile ilgisi var mı?

Diğer taraftan, özellikle araştırma projelerinin desteklenmesinde yönetime yakınlık ölçüt alınmaktadır.

Yine, öğretim elemanlarının formal ve informal beklentilerinin karşılanması etik bir zorunluluktur. Öğretim elemanlarının uygun olmayan ofislerde, sınıflarda ve laboratuvarlarda çalıştırılması hangi örgütsel etik ile açıklanabilir.

Diğer taraftan, öğretim elemanlarının çeşitli sivil toplum örgütleri içerisinde yer alması doğal bir durumdur. Ancak, bazı üniversite yönetimleri bu duruma sıcak bakmamaktadır.

Yine, örgüt olarak çevrenin etkisinde değil, çevreyi etkileyen bir organ olmalıdır. Ancak, bazı durumlarda değil çevreyi etkilemek, çevrenin etkisinde kalan üniversiteleri görüyoruz.

ÜNİVERSİTELERİMİZDE ÖRGÜTSEL SAĞLIK ÜZERİNE

Örgütte hiçbir organın birbiriyle çatışmaya, çelişkiye düşmeden düzenli olarak çalışması olarak örgütsel sağlık terimi, üniversiteler açısından çeşitli sonuçlara sahiptir.

Kuşkusuz burada kastedilen bir ölçüde yönetim-öğretim elemanı; ; öğretim elemanı ve öğrenci arasında çatışmanın olmaması anlamında değerlendirilmelidir.

Ancak, üniversitelerimizde bu ideal koşulları sağlamak oldukça çok zordur. Çünkü, öğeler arasında çatışmanın olmamasını savunmak oldukça zor. Pekala; üniversitelerde örgütsel sağlığı olumsuz etkileyen koşullar nelerdir?

Yönetim-öğretim elemanı açısından düşünüldüğünde örgütsel sağlığı olumsuz etkileyen etkenler şunlardır:

- 1- Öğretim elemanları etkilendiği kararlara katılmadığı için yönetim organlarıyla çatışma yaşamaması.
- 2- Yönetim tarafından öğretim elemanları arasında görev dağılımının 2547 sayılı kanunun öngördüğü biçimde yapılamaması.
- 3- Yönetimin öğretim elemanları hakkında kararlarının ayrımcı, adaletsizlik ve etik ilkelere ödün verme gibi öğelerden oluşması.

Benzer biçimde öğretim elemanı-öğrenci arasında örgütsel sağlığı olumsuz etkileyen koşullar bulunuyor. Özellikle, öğretim elemanının alan bilgisi ve sınıf yönetimi alanlarında yeterli bir bilgiye sahip olmaması, öğrencilerin öğretim elemanları arasında çatışmasına yol açarak yine öğrencilerin yabancılaşmasına neden oluyor.

Diğer taraftan, öğretim elemanının öğrenciye otoriter davranması da örgütsel sağlığı olumsuz etkileyen etkenler arasında yer alıyor. Öğretim elemanının öğrencileri motive edememesi , ayrımcı

tutumları da örgütsel sağlığı olumsuz etkileyen etkenler arasında yer alıyor.

Diğer taraftan, okul-çevre ilişkisi de örgütsel sağlıkta önem taşımaktadır. Çevreyi, üniversitelerin evrensel amaçları doğrultusunda yönlendirilmesi örgütsel sağlıkta önemli bir yer tutmaktadır. Ancak, üniversiteler değil çevreyi etkilemek çevrenin etkisinde kalmaktadır.

Sonuç olarak üniversite örgütsel sağlık arasındaki ilişkiyi ele aldığımızda yukarıda örgütsel sağlığı olumsuz etkileyen neden olan bütün öğelerin üniversitelerimizde mevcut olduğunu görüyoruz. Bu durumda üniversitelerin etkili olması mümkün olmadığını söyleyebiliriz.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ İLK UYGULAMALARINDAN BİRİ ÖĞRENCİLERİN ÜSTÜNLÜK GÜDÜLERİNE ÖNEM VERMEKTİR OLMALIDIR

Psikiyatrist Alfred Adler, insanın tüm motivasyonunun kaynağı üstünlük çabası elde etme olarak adlandırdığı tek ve temel güdüyle açıklanabileceğini belirtmektedir. Adler'e insanın yaşama yoğun eksiklik duyguları ile başladığını belirtmektedir. Bu duygular evrenseldir ve bu nedenle normal sayılmalıdır. Adler, insanların psikolojik ya da sosyal yetersizliklerinden kaynaklanan öznel aşağılık (yetersizlik) duyguları da ödünleme çabası içinde olduğunu belirtmiştir. Başka bir ifade ile üstünlük duygularının karşılanması herkes için önemli olduğu kadar öğrenciler açısından da önem taşımaktadır.

Adler, aşağılık (yetersizlik) duygularının, insanların kendilerini geliştirme, gelişme ve yetkinlik çabalarının kaynağı olduğunu belirtmektedir.

Her insan gibi öğrencilerimizin üstünlük güdülerinin karşılanması için fırsat yaratılmalıdır. Bu sürecin sürdürülmesi öğretme-öğrenme süreci için önem taşımaktadır.

Bu nedenle öğrencilere düşüncelerini sınama fırsatı verilmelidir. Yine, grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerine öğrenciler katılmalıdır.

Ancak, öğrencinin duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri konusunda bazı olumsuzluklar bulunuyor. Çünkü, eğitimde öğretmen merkezdir anlayışı halen hüküm sürmektedir. Yine bazı yerlerde kalabalık sınıflar öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sınırlandırmaktadır.

Diğer taraftan, öğrencinin gizil güçlerini ortaya çıkarmasına fırsat verilmesi üstünlük duygusunun karşılanmasına yardımcı olabilir. Bunun için görsel sanatlara, müzik ve sporla ilgili derslere önem verilip yine ders sayıları artırılabilir. Ancak, okullarda bu tür derslerin son derece kısıtlı olduğunu görüyoruz.

Uygar toplum yolunda ve önem arz eden hususlardan biri öğrencilerimizin üstünlük duygularının karşılanmasıdır. Bugün bir ölçüde dışa bağımlılığımız öğrencilerimizin üstünlük duygularının karşılanmasına bağlanabilir.

ÖĞRETMENLİK SEVGİSİ

Eğitim kurumu toplumda diğer kurumların kalbi değil midir? Yani eğitim kurumu ekonomi, kültür, siyaset kurumlarının kalbidir. Başka bir ifadeyle; eğitim kurumu olmaksızın nitelikli üretici ve tüketici yetişebilir mi? Yine eğitim kurumu olmaksızın bilinçli seçmen ve liderler yetişebilir mi? Özellikle kültür yaratımı eğitim kurumu olmaksızın mümkün mü? Böylece; öğretmenlik sevgisinin önemine bu boyutlarda bakmak gerekiyor. Başka bir ifade ile öğretmenlik sevgisi olmaksızın eğitim kurumu işlevlerini yerine getirebilir mi?.

Tabii ki, burada öğretmenlik sevgisinin bileşenlerinin neler olmasının gerektiğinin gündeme gelmesi kaçınılmaz görülüyor. Kuşkusuz, öğretmenlik sevgisi insana sevgi ve saygı ile başlar. Nasıl ki insana sevgi ve saygı sorumluluk gerektiriyorsa öğretmenlik sevgisi öğrenciye sevgi saygı ve dolayısıyla sorumluluk gerektiriyor.

Elbette, öğretmenin öğrenciye karşı sorumlulukları bulunuyor. Aynen bir annenin çocuğuna karşı sorumlulukları gibi. Öğretmenlik sevgisi, her öğrencinin farklı değerlerinin kabulünü gerektiriyor. Çünkü, bir insan için olduğu kadar öğrencinin değerler/öncelikleri önemlidir. Değerler olmaksızın ve bunlara öğretmenlerin saygısı olmaksızın öğrenci sınıfta önemsenmediğini hissedecektir, elbette. Öğrencinin önemsenmek öğrencinin sınıfa ait olduğunu hissetmesi de önemli.

Öğretmenlik sevgisi; öğrencinin sosyalleştikleri ailelerin kabulü ile de ilgilidir, elbette. Öğretmenin bu anlayışı kabul etmemesi mesleğini yerine getirmesi mümkün müdür?

Öğretmenlik sevgisi; bir ağacın bakımı ve yetiştirilmesi gibi; bir insanı yeniden oluşturma çabası ile de ilgilidir. Böylece, öğretmen bir taraftan öğrenciyi yeniden oluştururken onun kendisini değerli hissetmesine neden olmaz mı?.

Öğretmenlik sevgisi, yurttaşlık ile de ilgilidir. Vatan sevgisi olmaksızın bir öğretmenin mesleğini yapması mümkün mü? Bu nedenle, vatan sevgisi demokratik değer ve ideallere inancı gerektirir. Bu anlayışa sahip olmayan öğretmen mesleğini sevemez, elbette.

Tabii ki; öğretmenlik sevgisi ile farkındalık terimi arasındaki ilişkinin sorgulanması gerekiyor. Öğrencilerin bazı değerlerle birlikte sınıfa gelmesi kaçınılmaz. Aslında öğretmenlik bu değerlerin üstüne yeni değerler inşa etme süreci. Bu da genel anlamda yeni tutum ve davranışlardır. Bu değerlerin inşa edilmesi öğretmenlik sevgisi olmaksızın mümkün olabilir mü?

Öğretmenlik sevgisi, diğer mesleklere benzemiyor. Çünkü, doğrudan insana yöneliktir. Öyle ki, öğrenci okula geldiği çıkmıyor. Farklı tutum ve davranışlar edinerek çıkıyor okulda. Bu önemli işlev öğretmenlik sevgisi olması ile mümkün mü? Öğretmenlik sevgisi, toplumun genel değerlerine, demokratik değer ve ideallere bağlılık, insanın kendini gerçekleştirmesinin önemini kabulü ile gerçekleşir elbet.

ÇOCUKLARLA İLETİŞİM

Eğitimde de iletişim önemli, elbette. Örneğin iletişim olmaksızın çocuk yeni davranışlar edinebilir mi? Çocuklarda, davranış kazanımı sağlıklı bir iletişime bağlı, tahmin edeceğimiz gibi. Ancak, bu konuda başarılı olduğumuzu söyleyebilir misiniz? Çünkü, çocukla iletişim bir çok yolu bilmekten geçer.

Aslında, iletişim annenin karnında belirmek hiç de idea değil. Örneğin annenin beslenmesi çocuğun iletişim kurma becerisini etkiliyor. Örneğin annenin beslenmesi çocuğun iletişim kurma becerisini etkiliyor, elbette. Ancak ülkemizde annelerin çoğunun sağlıklı beslendiğini kim söyleyebilir?

Yine, anne-baba çocuk etkileşimi sağlıklı iletişim için önemli. Sağlıklı iletişimde anne babanın eğitim durumu belirleyici elbette. Ülkemizde anne babaların eğitim durumu yetersiz.

Tabii ki, anne babanın eğitim durumunun düşüklüğü şu olumsuzlukları yaratıyor: (1) Çocuğun Türkçenin gramerini doğru kullanmasına engel oluyor. (2): Çocukların kelime ve kavramları yerli yerinde kullanmalarına engel oluyor.(3). Çocuğun ses bilgisi yeterli olmayabiliyor.

Yine, akran gruplarının sağlıklı iletişimde belirleyici bir role sahip. Özellikle, oyun çağı belirleyici bir role sahip. Ancak, sizin de bildiğiniz gibi çocuklar birliktelik gerektiren oyunlara günümüzde çok uzaklar. Çünkü oyun gereksinmelerini bilgisayar oyunlarından karşılıyorlar. Oysa; böyle bir ortamda değil iletişim becerisinin gelişimi köreliyor, üstelik. Oyun sahaları yetersizliği de çocuklarının iletişimini engelliyor.

Kitle iletişim araçlarının çocuğun sağlıklı iletişimde önemli görmemiz gerekiyor. Oysa, radyo ve televizyonlarda Türkçe kurallarına aykırı programlar veriliyor. Bu durumda, çocuğun sağlıklı iletişim kurmasını engelliyor.

Yine, çocuğun iletişiminin gelişmesinde öğretmenin becerisi önemli bir rol oynuyor. Özellikle, öğretmenin sözel, sessiz iletişim, ses tonu, konuşma hızı, sesin yüksekliği ve düşüşü, çocuğun sağlıklı iletişimde belirleyici. Özellikle, alan ve sınıf yönetimi bilgisi çocuğun sağlıklı iletişimde önemli. Ancak, eğitim fakültelerimiz bu bilgileri öğretmen adaylarına vermede yetersiz. Bütün bunlarla birlikte, öğretmenlerin yetiştirme biçimleri iletişimi etkiliyor.

KADIN ÖĞRETMENLERİN ÇİLESİ

Türkiye’de öğretmenlik öteden beri kadınlar için uygun görülüyor. Aileler genelde kızlarının öğretmen olmalarının, oğullarının da öğretmen bir kızla evlenmelerini isterler. Cumartesi, Pazar tatil, kışın 15 günü, yazın 3 ay tatil falan bunun sebebi oluyor. :Çünkü, bu tatiller sebebiyle kadın öğretmenler daha çok ev işlerine vakit harcıyor.

Yine gözlemlerim sonucu öğretmenlik mesleği kadın öğretmenlere yönelik. Örneğin, sınıf iç sıraların yerleşimi, masa düzeni, temizlik, ders materyalleri, ders saatini boşa geçirmeme, eğitsel etkinlikler yapabilme gibi konularda da kadın öğretmenler daha etkili.

Bütün bu olumlu yönlerine rağmen, kadınlar meslek hayatında güçlüklerle karşılaşılıyorlar. Bunların başında hamilelik, doğum izni gibi nedenlerce, okul yöneticilerinin kadın öğretmenlere karşı algıları negatif oluyor.

Yine, bir üst konuma gelme bir ölçüde motivasyon kaynağı oluyor. Ancak, maalesef eğitim yöneticiliğinde erkekler daha hakim durumda. Bu durum da kadın öğretmenlerin yöneticilik bakımından farklılıklarını ortaya koymalarını engelliyor.

Yöneticilik bir motive kaynağı iken kadın öğretmenlerimiz bundan mahrum kalıyor.

Diğer taraftan, toplumumuzun geleneksel yapısı da belirleyici oluyor, maalesef. Çünkü, ülkemizde kadın öğretmenler toplumun diğer meslek kesimlerindeki kadınlar gibi annelik vb. rollerini bakıcı olmadığı için yerine getiremediğinden yöneticilikten kendilerini muaf tutuyorlar.

Yine, en önemli sorunlardan biri evdeki sorumluluklardır. Ev içi sorumluluklarda kuşatılmışlık, kadın öğretmenleri şunlar bekliyor:

- 1- Hizmet içi programlarda yeterince yararlanamıyorlar
- 2- Konferanslara, araştırma- geliştirme projelerine ya da sendikal faaliyetlerine mesafeli duruş

Özellikle, ilçelerde/köylerde çalışan kadın öğretmenlerimizin konut sorunu başlı başına sorun oluyor. Yine, sosyal ilişkilerin, sürekli çevrenin denetimi altında olması kadın öğretmenlerimizi olumsuz etkiliyor.

Yine, kadın öğretmenler okullarda mobbing/yıldırma ile karşı karşıya erkeklere göre daha çok karşılaşıyorlar. Örneğin kadın öğretmenler göz ardı ediliyor, olayların dışında tutuluyor, ders programları sık sık değiştiriliyor, sürekli angarya işler veriliyor, görüş/fikir ve önerileri dikkate alınmıyor, kendilerine yönetim ve diğer öğretmenler tarafından önem verilmiyor, mesleki yetenekleri eleştiriliyor.

TELEVİZYONUN ÇOCUKLARIMIZDAN UZAK TUTUN

Televizyonun, kuşkusuz yararları bulunuyor. Ancak, konumuz açısından televizyonun zararları, ele alınıyor. Çocuğun sürekli TV izlemesi onu edilgen bir insan haline getiriyor. Yani çocuğu yaratıcı ve yararlı etkinliklerden uzaklaştırıyor. Çünkü, çocuğun edilgenleşmesi demek onun bağımsız ve özgür düşünmesi demektir.

Yine edilgenlik, çocuğun gelecek yaşantısına yansıyor. Yani yetişkinlik yaşamında edilgen eş, çalışan ve eş oluyor. Bu durumda bir toplum için arzu edilen durum değil. Çünkü, sağlıklı toplum değişik ortamlarda etken eş, çalışan, eş ve yurttaş gerektiriyor.

Freud'a göre insanlar cinsellik ve saldırganlık dürtüleriyle dünyaya geliyorlar. Televizyon şiddet içeren programlarıyla, ilk, orta çocukluk döneminde saldırganlık dürtülerini yüzeye çıkarıyor, televizyonda gösterilen saldırganlık programları içselleştiriyor.

Tabii ki olan geleceğin yetişkinleri olarak bu çocuklar haklarını şiddet uygulayarak arama yoluna gidebiliyorlar. Özellikle, çocuklar bulunduğu konuma göre şiddet gösterebiliyorlar. Özellikle, anne-baba olduklarında birbirine ve çocuklarına şiddet uyguluyorlar. Yine, geleceğin yetişkinleri olarak sosyal konumlarına göre de şiddet uygulayabiliyorlar.

Diğer taraftan, çocuk bazı durumlarda, televizyonda gördüklerini gerçek algılıyor. Los Angeles'te bir hizmetçinin 7 yaşındaki oğlunu, pişmekte olan kuzu haşlamasına dövülmüş cam serperken yakalaması ve çocuğun amacının, TV'de gördüğü benzer bir olaydaki gibi ev halkının ölüp ölmeyeceğini denemek isteğini söylemesi.

Boston'da 9 yaşında bir çocuğun karnesindeki zayıfları en kestirme yoldan çözümlmek için, öğretmenine yılbaşında zehirli çikolata göndermeyi babasına önermesi ve neden olarak, TV'deki bu yoldan karısını öldüren bir adamın yakalanamadığını söylemesi.

Özellikle, ülkemizde çocukların vakitlerinin gereğinden fazlasını televizyon karşısında geçirdiği bilinen bir gerçek. Bu durum çocuğun akademik yaşamı açısından konsantrasyon sorunu yaşammasına neden oluyor.

Diğer taraftan, vaktinin çoğunu TV karşısında geçiren çocuğun akademik başarısını etkilemediğini kim söyleyebilir?

ÖĞRENCİ BAŞARISIZLIĞI

Zeka yetersizliği, fiziksel ya da fizyolojik yetersizlik okullarda başarısızlıkta önemli rol oynuyor. Nüfusun %3 -4'ü geri zekalı çocukların, % 0.5'i imbeil ve 5 25'i idiodur. Kuşkusuz, bu etkenlerin belli başlı nedenleri bulunuyor. Bu etkenlerin başında beslenme yetersizliği geliyor. Bildiğiniz gibi açlık sınırının altında ve çok sayıda yoksul yurttaşımız bulunuyor. Bu durum daha anne karnından çocuğun zekasını olumsuz etkiliyor. Yine, fiziksel yetersizliğin büyük ölçüde akraba evliliğinde kaynaklanıyor. Ülkemizde de akraba evliliği de azımsanmayacak oranda elbette.

Çocuğun başarısızlığını etkileyen nedenler arasında aile üyelerinin rahatsızlığı geliyor. Çünkü, çocuklar ebeveynlerinin her zaman ilgisine muhtaçtır. Ancak, anne-babası rahatsızlığı çocuğun başarısızlığında önemli bir etken olarak beliriyor. Yine, aile üyelerini rahatsız gören çocuk duygusal çöküntü içerisine giriyor: Bu durumda çocuğun okuldaki başarısızlığını olumsuz etkiliyor.

Diğer taraftan anne ve babanın boşanması çocukları etkiliyor. Boşanan çiftlerin çocukları duygusal çöküntü içine girmekte, boşanmayan çiftlerin çocukları ile kendilerini kıyasladıklarında mutsuzluk yaşamaktadırlar. Bu durumun da çocuğun başarısızlığında önemli bir etken olarak belirlemektedir. Çünkü, değersizlik duygusuna kapılabilmektedirler. Bu yüzden ülkemizde giderek boşanma oranlarının artışı da endişe verici.

Yine, ergenlik döneminin sorunları da okul başarısını etkileyen nedenlerdendir. Çünkü, bu dönemde, ergen bağımsızlığını kazanmak istiyor. Arkadaşlarıyla iletişim yer yer ailesine göre daha çok önem kazanıyor. Bu dönemde ergenin kimlik arayışı bazen akademik yaşantısını ikinci plana itmesine neden oluyor. Tabii ki böyle olunca da çocuk okulda başarısız oluyor.

Diğer taraftan, çocuklar yetenekleri zorlandığında başarısızlık gösteriyor. Sadece bu yüzden binlerce mutsuz öğrenci bulunuyor. Yeni yetenekleri dışında hiç de istenilir bir durum değil. Oysa yapılması gereken belli bir aşamadan takibi yapıp yeteneklerine göre yetiştirilip bir meslek sahibi yapmaktır. Bazı çocuklar sözel, kimisi sayısal ve diğerleri görsel sanatlar vb. alanlarına ilgi gösterebilir. Anne-babalar, çocuklarda bütün alanlarda yetenekli olmaları beklemeleri durumunda bu çocukların başarısız olmaları kaçınılmaz görülüyor.

Ailenin çocuğa karşı ilgisizliği de başarısızlığa yol açan nedenlerden biridir. Özellikle ev ödevlerinin kontrol edilmemesi, çocukların televizyona ve internete

ayırıldığı zamanın , anne babalarca kontrol edilmemesi öğrenci başarısızlığında önemli bir yer tutuyor. Yine, anne baba arasında iletişimin zayıf olması çocukların sürekli eleştiri altında olması da öğrenci başarısızlığında başlıca yer tutuyor. Öğrencilerin başarısızlığında okul yöneticileri ve öğretmenler de önemli bir yeri var. Eğer okul yöneticileri ve öğretmenler öğrencilere otoriter davranırsa başarısızlık artacaktır.

DİSİPLİN VE EMPATİ

Gün geçmiyor ki, okullarda disiplin sorunuyla karşılaşılmasın. Sınıf disiplini, en çok kabul gören anlamı ile kural oluşturarak öğrenmeyi kolaylaştırmak ve istenmeyen davranışları en aza indirmek olarak tanımlanmaktadır. Özü itibariyle, disiplinin amacı, öğretme-öğrenme sürecini kolaylaştırmaktır. Çünkü, disiplin olmaksızın istenmeyen davranışlardan dolayı öğretme-öğrenme süreci olumsuz etkileniyor. Sınıf içi istenmeyen davranışlar, önemli ölçüde öğrencilerin sorun davranışlarından kaynaklanıyor. Sorun davranışlar öğrenciden kaynaklandığı gibi, öğretmenlerin kendisinden de kaynaklanıyor. Öğrenciler arasında görülen çatışmalar, öğretmen-öğrenci arasında iletişim yetersizliği, öğretmenin alan ve sınıf yönetimi konusunda yetersizliği de disiplin sorunlarına yol açıyor.

Bazı öğretmenler sınıf içinde uygulanması gereken akademik faaliyetleri ödevlere tümüyle yansıtması disiplin sorunlarına yol açıyor. Çünkü, öğretmenlere aşırı derecede dersle ilgili alıştırmalar ve ev ödevi yaptırdığında disiplin sorunuyla karşılaşılıyorlar. Maalesef, okula yorgun gelen çocuğun yanında anne-babanın evde oda sayısının az olması, anne babanın eğitim düzeyi, ödev yapma ve dolayısıyla başarısını olumsuz etkiliyor ve disiplin sorunuyla da karşılaşılıyor. Çünkü, çocuğu en büyük sorunu ilgidir. Ancak, halen öğrencilerin çoğunun bir çalışma odasının bulunmaması bilinen bir gerçek. Özellikle, annenin ev işlerinde yorgun düşmesi çocuklarına karşı ilgisini azaltmakta. Bu da disiplinsizliğe neden oluyor.

Ayrıca, zeka gelişimine katkı sunmayan yani düşünmeyi özendirmeyen öğretmen davranışları da disiplin sorunlarına neden oluyor. Burada öğretmenin yapacağı düşünmeyi sağlayacak öğretim ilke ve yöntemlerini kullanmak olmalıdır. Bunun için onlarca yöntem ve ilke bulunuyor. Oysa okullarda kullanılan öğretim ilke ve yöntemleri pek kullanılmıyor. Bu durumda öğrencinin düşünme tembelliğine, empati yoksunluğuna o da disiplin sorunlarına neden oluyor. Düşünmeyen bir insan empati kurabilir mi? Dolayısıyla disiplinli davranabilir mi?

Disiplini sağlayan empatik anlayışın gelişmesi için öğrenci, öğretmeni tarafından sık sık sorunlarla karşı karşıya getirilip, bu sorunların çözüm yeteneği kazandırılmalıdır. Öğrenciler sorunlarla birlikte; çeşitli olay ve olguları görebilmedeki empatik anlayışları geliştirilebilir; dolayısıyla disiplin sorunlarının önüne geçilebilir.

Diğer taraftan, anne-babanın ve öğretmenlerin öğrenciden fazla beklenti içine girmesi de disiplin sorunu oluyor. Çünkü, aşırı beklenti düşük özgüven ve öz saygıya neden oluyor.

Yüksek beklentinin sonucu oluşan özgüven eksikliği, öğrencinin akademik etkinliklere daha az ilgi göstermesine neden oluyor. Yüksek beklenti, öğretmen-öğrenci arasında görülen güven bunalımına neden oluyor, o da disiplin sorunlarıyla karşılaşmamıza yol açıyor. Bu durum, aslında öğretmenin çocuğun gerçek gelişim düzeyini bilememesinden de ileri geliyor. Buna bağlı olarak gelişen disiplin sorunu empati yoksunluğuna neden oluyor.

TEMEL GÜDÜ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

Güdülerin/ihtiyaçların karşılanması bir öğretmenin en doğal hakkıdır. Üstelik üstlendiği önemli roller düşünüldüğünde. Ebette bütün güdülerin kaynağı öz gerçekleştirim olduğu yönünde.

Abraham Maslow'un öne sürdüğü öz gerçekleştirim güdüsü bir sıra izliyor. Bunlar, fizyolojik, güvenlik, ait olma, sevgi ve saygı ve kendini gerçekleştirmedir.

Fizyolojik ihtiyaçlar denilince genel anlamda yeme içme vb.ler geliyor. Ancak, kim söyleyebilir ki öğretmenlerin temel fizyolojik ihtiyaçlarının tam olarak karşılandığını. Öğretmenlerin bu yöndeki çabaları da göz önünde bulunduruluyor. Öğretmenlerin maaşları yaptıkları meslek ile paralel yürümüyor.

Diğer taraftan, bir sonraki aşama öğretmenlerin güvenlik gelişmesinin karşılanmasıdır. Ancak, öğretmenlere yönelik bazı velilerce ve öğrencilerce uygulanan şiddeti herkes biliyor. Kuşkusuz, böyle bir havanın var oluşu bir ölçüde geçmiş yıllarda da olduğu gibi yönetim politikalarının bir sonucu. Öyle ki, nezaketten nasibini almamış bazı veliler ve öğretmenler öğretmenlere şiddeti uygulamayı göze alabiliyor. Böyle bir ortamda öğretmen güvenliğinden bahsedebilir mi? Yine orta öğretimdeki çeteler öğretmenlerin güvenliğini tehdit ediyor.

Öğretmen bir gruba ait olmak ister. Bunun için okullardaki meslektaşlarının oluşturduğu gruplar bir fırsat olabilir. Ancak, ülkemizde bu fırsattan yararlanılamıyor. Çünkü, öğretmenler farklı kimliklerini ön plana çıkardığı için okul içinde öğretmenler meslektaş dayanışması ve aidiyet duygusu gelişmiyor. Yine, öğretmenlerin sosyalleştikleri ortamların farklılığı meslektaşlığı engelliyor. Yine, öğretmenler farklı grupları referans aldıkları için aidiyet duygusu gelişmiyor.

Ancak, aidiyet duygusu öğretmenin güdülerinin hem karşılanması için hem de okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi için önemli. Bunun için okul yönetimi resmi olmayan faaliyetlere yer vermeli. Yine, okul yönetimi öğretmenler arasında ortak amaçlar belirleyerek aralarında dayanışma ruhu arttırılabilir. Bu durumda bir ölçüde öğretmenlerin ait olma güdüsü karşılanır.

Maslow'a göre saygı güdüsünün karşılanması önemli bir yer tutuyor. Bunun için de öğretmenin kendini değerli, yeterli ve başarılı olduğunu algılamasını duyumsaması gerekiyor. Bunun için eğitim yönetimi politikası otoriter değil, demokratik olmalı.

Maslow'a göre güdü/ ihtiyaç hiyerarşisinin en son aşaması kendini gerçekleştirmesidir En başta öğretmenlerimize getirdiği potansiyelin kullanmaları için fırsat sağlanmalı.

BİREYSELLİĞİN ÖĞRENCİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Bireysellik ve bireyleşme insanın kendisine özgü düşüncelere sahip olma, bunları başkalarına söyleyebilme, bu düşüncelerin başkalarından ayıran özellikler bütünü olarak bireyselleşme; öğrenci açısından önemli bir yeri var. Çünkü bireyselleşen öğrenci öz güveni ve öz saygısı gelişiyor. Bireyselleşen öğrenci kendi kararını verebilmekte; ve bunun sonucunda da sorumluluk duygusu gelişiyor. Sorumluluk duygusu gelişen öğrenci toplumun etkin üyesi olabiliyor. Yine sorumluluk duygusu gelişen öğrenci aktif oluyor. Yine sorumluluk duygusu gelişen öğrenci aktif bir tutum ve davranışa sahip oluyor. Bireyselleşme bağımsızlaşmanın, başkalarının düşüncelerine açık olup kabullenme anlamına geliyor.

Bireyselleşmeme başkalarının düşüncelerine açık olmama ve bağınazlığı beraberinde getiriyor. Öğrencinin böyle bir tutum ve davranışa sahip olması diğer arkadaşlarının görüşlerine hoşgörüsüzlükle sonuçlanıyor. Yine öğrencinin bağınazlığı çeşitli yeniliklere kapalı olması anlamına geliyor. Böylece öğrenci yeniliklere kapalı olduğu için amaç/amaçlarını etkili bir biçimde yerine getirmeyecektir. Öğrencinin amaç/amaçlarını yerine getiremesi demek mutsuluk demek.

Diğer taraftan, bireyselleşmeyen öğrenci seçimlerini yapamaz. Öğrencinin böyle bir tutuma sahip olması başka/başkalarına bağımlılığı anlamına gelir. Öğrencinin bağımlı bir kişilik geliştirmesi edilgen bir kişilikle sonuçlanıyor. Bu durumda ise özellikle öğrencinin özgüveninin ve öz saygısının düşük olmasına neden oluyor.

Yine, insanların en temel güdüsü/gereksinmesi olan kendini gerçekleştirme, bireyselleşmeden bağımsız düşünülemez. Başka bir ifade ile bireyselleşme olmadan kaliteli yaşam elde edilebilir mi? Tabii ki hayır.

Çocuğun bireyselleşme açısından ailenin sağladığı olanaklar da önemli. Bunlar arasında anne babanın bireyselleşmesi açısından ailenin sağladığı ortamda önemli. Bunlar arasında anne babanın bireyselleşmesi önemli. Çünkü, bireyselleşen anne- baba çocuğun bireyselleşme çabalarına saygı duyuyor. Bu durumda çocuğun bireyselleşmesini kolaylaştırıyor.

Diğer taraftan, aile içi kararların erkekler tarafından verilmesi, kadınların ve çocukların bireyselleşmesini engelliyor. Çünkü, çocuklar sorumluluklarını geliştirecek ortamlardan uzaklaşıyorlar. Yine sosyo ekonomik düzeyi düşük ailelerde çocukların görüşü alınmadan anne ve baba veriyor. Çünkü, düşük

sosyo ekonomik yapı Eđitim dűşűklűđűnű oda çocukların kararlara katılmamasını beraberinde getiriyor.

BAĞIMLILIK VE ÇOCUKLAR

Bağımlılık, bir kişi, toplumsal grup ya da toplumun siyasal, ekonomik ve kültürel vb. bakımlardan başka kişi, grup ya da toplumların güdümü ve yönetimi altına girmesi durumuna verilen isim olarak önemli sonuçlara sahip. Bağımlı kişilerden oluşan bir toplumun bağımsız bir toplumun varlığını etkili bir biçimde sürdürmesi mümkün müdür? Her alanda olduğu gibi toplumun bağımsız ve özgür karar veren yurttaşlara ihtiyacı bulunuyor. Çünkü, böylece o toplumun ekonomik, siyasi, kültürel yapısı gelişebilir.

Aslında, çocuklarda bağımlılık duygusu ailenin oluşturduğu ilişki biçiminde gelişiyor. Özellikle, aile içi eğitim bağımlılık duygusunun gelişmesinde önemlidir elbette. Çevrelerindeki nesnelere ve olayları keşfetme ve etkileme izni verilmeyen çocuklar, utanç ve şüphe duygusu geliştirirler. Kendilerinden asla emin olamazlar ve başka insanlara bağımlı olarak yaşarlar. Yine çocuğun şımarık yetiştirilmesi, bağımlı bir kişilik geliştirmesine yol açabilir.

Özellikle, çocukların özerk davranışlarına izin verilmemesi bağımlı bir kişilik geliştirmesine neden oluyor. Örneğin, oyuncaklarının seçimi ya da ilköğretimde ev ödevlerini yapılmasında öğrenciye aşırı destek bağımlı bir kişilik geliştirmesine neden oluyor.

Bağımlılık ilişkisinin gelişmesi, çocukta bireyleşmeme anlamına geliyor. Bu da gelecekte yetişkin rollerini yerine getirememe anlamına geliyor. Böyle yetişen çocuk iyi bir eş, çalışan, yurttaş olabilir mi?

Yine, bağımlılık ilişkisi geliştiren çocuğun kararlarını bağımsız verememesi, o da bireyin kendisi olmaması anlamına geliyor. Kendisi olamayan bir insanın tutum ve davranışlarını özgürce kucaklaması mümkün mü? Tabii ki hayır.

Yine, bağımlılık duygusu gelişen çocuklar yetişkinlik ve meslek yaşamında sorumluluk almada istekli olmayacağı anlamına geliyor elbette.

Bağımlı bir çocuğun yetişkinlikte iyi bir eş olması beklenemez. Bu konu çok önemli. İyi bir eş olmamak demek mutsuzlukla birdir.

ÖĞRENCİ VE ŞİDDET

Hemen hemen her gün okullarda şiddete ilişkin haberler medyaya yansıyor. Maalesef, en başta söylenmesi gereken çocuklar neyi öğreniyorsa onu uyguluyor. Elbette, kadınlar önemli ölçüde şiddetle karşı karşıya geliyor. Böyle bir durumda elbette, uygulanan fiili ve sözlü şiddet biçimlerinin çocuklar tarafından taklit edilmesi ve öğrenilmesi kaçınılmaz bir hal alıyor.

Orta öğretim dönemine denk gelen ergenlik dönemi, bazen akran gruplarının değerlerini aşırı vurgulaması çeteleşme ve bu durumda da ve bu durumda şiddet nedeni oluyor. Yine, ergenlik karşı cinslerin birbirine yaklaşma dönemi olup erkek çocukları kavga edebiliyorlar.

Yine şunu belirtmek gerekiyor: Öğretmenin şiddete başvurması veya otoriter tutumu öğrencide öz güven düzeyinin düşmesi olarak beliriyor. Bu da şiddete neden oluyor.

Özellikle, kayıtsız şartsız itaat isteyen, ceza sistemine sık sık başvuran, övgüye çok az yer veren, notu bir silah olarak kullanan öğrencilerle ilişkilerle mesafeli; dersi kendisi hazırlayan ve kendisi yürüten: öğrencilerin görüş ve düşüncelerine çok fazla önem vermeyen öğretmen şiddete neden olabiliyor.

Bildiğiniz gibi itaat eninde sonunda tepkiyi beraberinde getiriyor. Bazı öğretmenler sınıfta sözüm ona otoritesini kaybetmemek adına öğrencilere yine otoriter davranıyor.

Diğer taraftan; öğrencinin arkadaşına uyguladığı şiddette medyanın yeri önemli. Televizyonda şiddet içeren öğelerin gösterilmesi taklide ve dolayısıyla öğrenmeye yol açtığından şiddet nedenleri arasında yer alıyor.

Çocukların şiddete yönlendiren saldırganlık güdülerini önleyecek olanakların yetersizliği de şiddete yol açıyor. Öyleki çocukların oyun oynayacağı oyun alanları yetersiz.

Diğer taraftan, internet oyunlarının eğitim bakımından yetersiz olması öğrenci şiddetini artırıcı bir etken olarak ortaya çıkıyor.

yor, elbette. Ancak ülkemizde annelerin çoğunun sağlıklı beslendiğini kim söyleyebilir?

Yine, anne-baba çocuk etkileşimi sağlıklı iletişim için önemli. Sağlıklı iletişimde anne babanın eğitim durumu belirleyici elbette. Ülkemizde anne babaların eğitim durumu yetersiz.

Tabii ki, anne babanın eğitim durumunun düşüklüğü şu olumsuzlukları yaratıyor: (1) Çocuğun Türkçenin gramerini doğru kullanmasına engel oluyor. (2): Çocukların kelime ve kavramları yerli yerinde kullanmalarına engel oluyor.(3). Çocuğun ses bilgisi yeterli olmayabiliyor.

Yine, akran gruplarının sağlıklı iletişimde belirleyici bir role sahip. Özellikle, oyun çağı belirleyici bir role sahip. Ancak, sizin de bildiğiniz gibi çocuklar birliktelik gerektiren oyunlara günümüzde çok uzaklar. Çünkü oyun gereksinmelerini bilgisayar oyunlarından karşıyorlar. Oysa; böyle bir ortamda değil iletişim becerisinin gelişimi köreliyor, üstelik. Oyun sahaları yetersizliği de çocuklarının iletişimini engelliyor.

Kitle iletişim araçlarının çocuğun sağlıklı iletişimde önemli görmemiz gerekiyor. Oysa, radyo ve televizyonlarda Türkçe kurallarına aykırı programlar veriliyor. Bu durumda, çocuğun sağlıklı iletişim kurmasını engelliyor.

Yine, çocuğun iletişiminin gelişmesinde öğretmenin becerisi önemli bir rol oynuyor. Özellikle, öğretmenin sözel, sessiz iletişim, ses tonu, konuşma hızı, sesin yüksekliği ve düşüşü, çocuğun sağlıklı iletişimde belirleyici. Özellikle, alan ve sınıf yönetimi bilgisi çocuğun sağlıklı iletişimde önemli. Ancak, eğitim fakültelerimiz bu bilgileri öğretmen adaylarına vermede yetersiz. Bütün bunlarla birlikte, öğretmenlerin yetişme biçimleri iletişimi etkiliyor.

TELEVİZYONUN ÇOCUKLARIMIZDAN UZAK TUTUN

Televizyonun, kuşkusuz yararları bulunuyor. Ancak, konumuz açısından televizyonun zararları, ele alınıyor. Çocuğun sürekli TV izlemesi onu edilgen bir insan haline getiriyor. Yani çocuğu yaratıcı ve yararlı etkinliklerden uzaklaştırıyor. Çünkü, çocuğun edilgenleşmesi demek onun bağımsız ve özgür düşünmesi demektir.

Yine edilgenlik, çocuğun gelecek yaşantısına yansıyor. Yani yetişkinlik yaşamında edilgen eş, çalışan ve eş oluyor. Bu durumda bir toplum için arzu edilen durum değil. Çünkü, sağlıklı toplum değişik ortamlarda etken eş, çalışan, eş ve yurttaş gerektiriyor.

Freud'a göre insanlar cinsellik ve saldırganlık dürtüleriyle dünyaya geliyorlar. Televizyon şiddet içeren programlarıyla, ilk, orta çocukluk döneminde saldırganlık dürtülerini yüzeye çıkarıyor, televizyonda gösterilen saldırganlık programları içselleştiriyor.

Tabii ki olan geleceğin yetişkinleri olarak bu çocuklar haklarını şiddet uygulayarak arama yoluna gidebiliyorlar. Özellikle, çocuklar bulunduğu konuma göre şiddet gösterebiliyorlar. Özellikle, anne-baba olduklarında birbirine ve çocuklarına şiddet uyguluyorlar. Yine, geleceğin yetişkinleri olarak sosyal konumlarına göre de şiddet uygulayabiliyorlar.

Diğer taraftan, çocuk bazı durumlarda, televizyonda gördüklerini gerçek algılıyor. Los Angeles'te bir hizmetçinin 7 yaşındaki oğlunu, pişmekte olan kuzu haşlamasına dövülmüş cam serperken yakalaması ve çocuğun amacının, TV'de gördüğü benzer bir olaydaki gibi ev halkının ölüp ölmeyeceğini denemek isteğini söylemesi.

Boston'da 9 yaşında bir çocuğun karnesindeki zayıfları en kestirme yoldan çözümlmek için, öğretmenine yılbaşında zehirli çikolata göndermeyi babasına önermesi ve neden olarak, TV'deki bu yoldan karısını öldüren bir adamın yakalanamadığını söylemesi.

Özellikle, ülkemizde çocukların vakitlerinin gereğinden fazlasını televizyon karşısında geçirdiği bilinen bir gerçek. Bu durum çocuğun akademik yaşamı açısından konsantrasyon sorunu yaşamasına neden oluyor.

Diğer taraftan, vaktinin çoğunu TV karşısında geçiren çocuğun akademik başarısını etkilemediğini kim söyleyebilir?

ÖĞRENCİ BAŞARISIZLIĞI

Zeka yetersizliği, fiziksel ya da fizyolojik yetersizlik okullarda başarısızlıkta önemli rol oynuyor. Nüfusun %3 -4'ü geri zekalı çocukların, % 0.5'i imbeil ve 5 25'i idiodur. Kuşkusuz, bu etkenlerin belli başlı nedenleri bulunuyor. Bu etkenlerin başında beslenme yetersizliği geliyor. Bildiğiniz gibi açlık sınırının altında ve çok sayıda yoksul yurttaşımız bulunuyor. Bu durum daha anne karnından çocuğun zekasını olumsuz etkiliyor. Yine, fiziksel yetersizliğin büyük ölçüde akraba evliliğinde kaynaklanıyor. Ülkemizde de akraba evliliği de azımsanmayacak oranda elbette.

Çocuğun başarısızlığını etkileyen nedenler arasında aile üyelerinin rahatsızlığı geliyor. Çünkü, çocuklar ebeveynlerinin her zaman ilgisine muhtaçtır. Ancak, anne-babası rahatsızlığı çocuğun başarısızlığında önemli bir etken olarak beliriyor. Yine, aile üyelerini rahatsız gören çocuk duygusal çöküntü içerisine giriyor: Bu durumda çocuğun okuldaki başarısızlığını olumsuz etkiliyor.

Diğer taraftan anne ve babanın boşanması çocukları etkiliyor. Boşanan çiftlerin çocukları duygusal çöküntü içine girmekte, boşanmayan çiftlerin çocukları ile kendilerini kıyasladıklarında mutsuzluk yaşamaktadırlar. Bu durumun da çocuğun başarısızlığında önemli bir etken olarak belirmektedir. Çünkü, değersizlik duygusuna kapılabilmektedirler. Bu yüzden ülkemizde giderek boşanma oranlarının artışı da endişe verici.

Yine, ergenlik döneminin sorunları da okul başarısını etkileyen nedenlerdendir. Çünkü, bu dönemde, ergen bağımsızlığını kazanmak istiyor. Arkadaşlarıyla iletişim yer yer ailesine göre daha çok önem kazanıyor. Bu dönemde ergenin kimlik arayışı bazen akademik yaşantısını ikinci plana itmesine neden oluyor. Tabii ki böyle olunca da çocuk okulda başarısız oluyor.

Diğer taraftan, çocuklar yetenekleri zorlandığında başarısızlık gösteriyor. Sadece bu yüzden binlerce mutsuz öğrenci bulunuyor. Yeni yetenekleri dışında hiç de istenilir bir durum değil. Oysa yapılması gereken belli bir aşamadan takibi yapıp yeteneklerine göre yetiştirilip bir meslek sahibi yapmaktır. Bazı çocuklar sözel, kimisi sayısal ve diğerleri görsel sanatlar vb. alanlarına ilgi gösterebilir. Anne-babalar, çocuklarda bütün alanlarda yetenekli olmaları beklemeleri durumunda bu çocukların başarısız olmaları kaçınılmaz görülüyor.

Ailenin çocuğa karşı ilgisizliği de başarısızlığa yol açan nedenlerden biridir. Özellikle ev ödevlerinin kontrol edilmemesi, çocukların televizyona ve internete ayırdığı zamanın , anne babalarca kontrol edilmemesi ğrenci başarısızlığında önemli bir yer tutuyor. Yine, anne baba arasında iletişimin zayıf olması çocukların sürekli eleştiri altında olması da ğrenci başarısızlığında başlıca yer tutuyor. Öğrencilerin başarısızlığında okul yöneticileri ve öğretmenler de önemli bir yeri var. Eğer okul yöneticileri ve öğretmenler öğrencilere otoriter davranırsa başarısızlık artacaktır.

DİSİPLİN VE EMPATİ

Gün geçmiyor ki, okullarda disiplin sorunuyla karşılaşılmasın. Sınıf disiplini, en çok kabul gören anlamı ile kural oluşturarak öğrenmeyi kolaylaştırmak ve istenmeyen davranışları en aza indirmek olarak tanımlanmaktadır. Özü itibariyle, disiplinin amacı, öğretme-öğrenme sürecini kolaylaştırmaktır. Çünkü, disiplin olmaksızın istenmeyen davranışlardan dolayı öğretme-öğrenme süreci olumsuz etkileniyor. Sınıf içi istenmeyen davranışlar, önemli ölçüde öğrencilerin sorun davranışlarından kaynaklanıyor. Sorun davranışlar öğrenciden kaynaklandığı gibi, öğretmenlerin kendisinden de kaynaklanıyor. Öğrenciler arasında görülen çatışmalar, öğretmen-öğrenci arasında iletişim yetersizliği, öğretmenin alan ve sınıf yönetimi konusunda yetersizliği de disiplin sorunlarına yol açıyor.

Bazı öğretmenler sınıf içinde uygulanması gereken akademik faaliyetleri ödevlere tümüyle yansıtması disiplin sorunlarına yol açıyor. Çünkü, öğretmenlere aşırı derecede dersle ilgili alıştırmaya ve ev ödevi yaptırdığında disiplin sorunuyla karşılaşılıyorlar. Maalesef, okula yorgun gelen çocuğun yanında anne-babanın evde oda sayısının az olması, anne babanın eğitim düzeyi, ödev yapma ve dolayısıyla başarısını olumsuz etkiliyor ve disiplin sorunuyla da karşılaşılıyor. Çünkü, çocuğu en büyük sorunu ilgidir. Ancak, halen öğrencilerin çoğunun bir çalışma odasının bulunmaması bilinen bir gerçek. Özellikle, annenin ev işlerinde yorgun düşmesi çocuklarına karşı ilgisini azaltmakta. Bu da disiplinsizliğe neden oluyor.

Ayrıca, zeka gelişimine katkı sunmayan yani düşünmeyi özendirilmeyen öğretmen davranışları da disiplin sorunlarına neden oluyor. Burada öğretmenin yapacağı düşünmeyi sağlayacak öğretim ilke ve yöntemlerini kullanmak olmalıdır. Bunun için onlarca yöntem ve ilke bulunuyor. Oysa okullarda kullanılan öğretim ilke ve yöntemleri pek kullanılmıyor. Bu durumda öğrencinin düşünme tembelliğine, empati yoksunluğuna o da disiplin sorunlarına neden oluyor. Düşünmeyen bir insan empati kurabilir mi? Dolayısıyla disiplinli davranabilir mi?

Disiplini sağlayan empatik anlayışın gelişmesi için öğrenci, öğretmeni tarafından sık sık sorunlarla karşı karşıya getirilip, bu sorunların çözüm yeteneği kazandırılmalıdır. Öğrenciler sorunlarla birlikte; çeşitli olay ve olguları

görebilmedeki empatik anlayışları geliştirilebilir; dolayısıyla disiplin sorunlarının önüne geçilebilir.

Diğer taraftan, anne-babanın ve öğretmenlerin öğrenciden fazla beklenti içine girmesi de disiplin sorunu oluyor. Çünkü, aşırı beklenti düşük özgüven ve öz saygıya neden oluyor.

Yüksek beklentinin sonucu oluşan özgüven eksikliği, öğrencinin akademik etkinliklere daha az ilgi göstermesine neden oluyor. Yüksek beklenti, öğretmen-öğrenci arasında görülen güven bunalımına neden oluyor, o da disiplin sorunlarıyla karşılaşmamıza yol açıyor. Bu durum, aslında öğretmenin çocuğun gerçek gelişim düzeyini bilememesinden de ileri geliyor. Buna bağlı olarak gelişen disiplin sorunu empati yoksunluğuna neden oluyor.

TEMEL GÜDÜ VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

Güdülerin/ihtiyaçların karşılanması bir öğretmenin en doğal hakkıdır. Üstelik üstlendiği önemli roller düşünüldüğünde. Ebette bütün güdülerin kaynağı öz gerçekleştirim olduğu yönünde.

Abraham Maslow'un öne sürdüğü öz gerçekleştirim güdüsü bir sıra izliyor. Bunlar, fizyolojik, güvenlik, ait olma, sevgi ve saygı ve kendini gerçekleştirmedir.

Fizyolojik ihtiyaçlar denilince genel anlamda yeme içme vb.ler geliyor. Ancak, kim söyleyebilir ki öğretmenlerin temel fizyolojik ihtiyaçlarının tam olarak karşılandığını. Öğretmenlerin bu yöndeki çığıkları da göz önünde bulunduruluyor. Öğretmenlerin maaşları yaptıkları meslek ile paralel yürümüyor.

Diğer taraftan, bir sonraki aşama öğretmenlerin güvenlik gelişmesinin karşılanmasıdır. Ancak, öğretmenlere yönelik bazı velilerce ve öğrencilerce uygulanan şiddeti herkes biliyor. Kuşkusuz, böyle bir havanın var oluşu bir ölçüde geçmiş yıllarda da olduğu gibi yönetim politikalarının bir sonucu. Öyle ki, nezaketten nasibini almamış bazı veliler ve öğretmenler öğretmenlere şiddeti uygulamayı göze alabiliyor. Böyle bir ortamda öğretmen güvenliğinden bahsedebilir mi? Yine orta öğretimdeki çeteler öğretmenlerin güvenliğini tehdit ediyor.

Öğretmen bir gruba ait olmak ister. Bunun için okullardaki meslektaşlarının oluşturduğu gruplar bir fırsat olabilir. Ancak, ülkemizde bu fırsattan yararlanılamıyor. Çünkü, öğretmenler farklı kimliklerini ön plana çıkardığı için okul içinde öğretmenler meslektaş dayanışması ve aidiyet duygusu gelişmiyor. Yine, öğretmenlerin sosyalleştikleri ortamların farklılığı meslektaşlığı engelliyor. Yine, öğretmenler farklı grupları referans aldıkları için aidiyet duygusu gelişmiyor.

Ancak, aidiyet duygusu öğretmenin güdülerinin hem karşılanması için hem de okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi için önemli. Bunun için okul yönetimi resmi olmayan faaliyetlere yer vermeli. Yine, okul yönetimi öğretmenler arasında ortak amaçlar belirleyerek aralarında dayanışma ruhu arttırılabilir. Bu durumda bir ölçüde öğretmenlerin ait olma güdüsü karşılanır.

Maslow'a göre saygı güdüsünün karşılanması önemli bir yer tutuyor. Bunun için de öğretmenin kendini değerli, yeterli ve başarılı olduğunu algılamasını

duyumsaması gerekiyor. Bunun için eğitim yönetimi politikası otoriter değil, demokratik olmalı.

Maslow'a göre güdü/ ihtiyaç hiyerarşisinin en son aşaması kendini gerçekleştirmesidir En başta öğretmenlerimize getirdiği potansiyelin kullanmaları için fırsat sağlanmalı.

BİREYSELLİĞİN ÖĞRENCİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Bireysellik ve bireyleşme insanın kendisine özgü düşüncelere sahip olma, bunları başkalarına söyleyebilme, bu düşüncelerin başkalarından ayıran özellikler bütünü olarak bireyselleşme; öğrenci açısından önemli bir yeri var. Çünkü bireyselleşen öğrenci öz güveni ve öz saygısı geliyor. Bireyselleşen öğrenci kendi kararını verebilmekte; ve bunun sonucunda da sorumluluk duygusu geliyor. Sorumluluk duygusu gelişen öğrenci toplumun etkin üyesi olabiliyor. Yine sorumluluk duygusu gelişen öğrenci aktif oluyor. Yine sorumluluk duygusu gelişen öğrenci aktif bir tutum ve davranışa sahip oluyor. Bireyselleşme bağımsızlaşmanın, başkalarının düşüncelerine açık olup kabullenme anlamına geliyor.

Bireyselleşmeme başkalarının düşüncelerine açık olmama ve bağınazlığı beraberinde getiriyor. Öğrencinin böyle bir tutum ve davranışa sahip olması diğer arkadaşlarının görüşlerine hoşgörüsüzlükle sonuçlanıyor. Yine öğrencinin bağınazlığı çeşitli yeniliklere kapalı olması anlamına geliyor. Böylece öğrenci yeniliklere kapalı olduğu için amaç/amaçlarını etkili bir biçimde yerine getirmeyecektir. Öğrencinin amaç/amaçlarını yerine getiremesi demek mutluluk demek.

Diğer taraftan, bireyselleşmeyen öğrenci seçimlerini yapamaz. Öğrencinin böyle bir tutuma sahip olması başka/başkalarına bağımlılığı anlamına gelir. Öğrencinin bağımlı bir kişilik geliştirmesi edilgen bir kişilikle sonuçlanıyor. Bu durumda ise özellikle öğrencinin özgüveninin ve öz saygısının düşük olmasına neden oluyor.

Yine, insanların en temel güdüsü/gereksinmesi olan kendini gerçekleştirme, bireyselleşmeden bağımsız düşünülemez. Başka bir ifade ile bireyselleşme olmadan kaliteli yaşam elde edilebilir mi? Tabii ki hayır.

Çocuğun bireyselleşme açısından ailenin sağladığı olanaklar da önemli. Bunlar arasında anne babanın bireyselleşmesi açısından ailenin sağladığı ortamda önemli. Bunlar arasında anne babanın bireyselleşmesi önemli. Çünkü, bireyselleşen anne- baba çocuğun bireyselleşme çabalarına saygı duyuyor. Bu durumda çocuğun bireyselleşmesini kolaylaştırıyor.

Diğer taraftan, aile içi kararların erkekler tarafından verilmesi, kadınların ve çocukların bireyselleşmesini engelliyor. Çünkü, ocuklar sorumluklarını geliştirecek ortamlardan uzaklaşıyorlar. Yine sosyo ekonomik düzeyi düşük ailelerde çocukların görüşü alınmadan anne ve baba veriyor. Çünkü, düşük sosyo ekonomik yapı Eğitim düşüklüğünü oda çocukların kararlara katılmamasını beraberinde getiriyor.

BAĞIMLILIK VE ÇOCUKLAR

Bağımlılık, bir kişi, toplumsal grup ya da toplumun siyasal, ekonomik ve kültürel vb. bakımlardan başka kişi, grup ya da toplumların güdümü ve yönetimi altına girmesi durumuna verilen isim olarak önemli sonuçlara sahip. Bağımlı kişilerden oluşan bir toplumun bağımsız bir toplumun varlığını etkili bir biçimde sürdürmesi mümkün müdür? Her alanda olduğu gibi toplumun bağımsız ve özgür karar veren yurttaşlara ihtiyacı bulunuyor. Çünkü, böylece o toplumun ekonomik, siyasi, kültürel yapısı gelişebilir.

Aslında, çocuklarda bağımlılık duygusu ailenin oluşturduğu ilişki biçiminde gelişiyor. Özellikle, aile içi eğitim bağımlılık duygusunun gelişmesinde önemlidir elbette. Çevrelerindeki nesnelere ve olayları keşfetme ve etkileme izni verilmeyen çocuklar, utanç ve şüphe duygusu geliştirirler. Kendilerinden asla emin olamazlar ve başka insanlara bağımlı olarak yaşarlar. Yine çocuğun şımarık yetiştirilmesi, bağımlı bir kişilik geliştirmesine yol açabilir.

Özellikle, çocukların özerk davranışlarına izin verilmemesi bağımlı bir kişilik geliştirmesine neden oluyor. Örneğin, oyuncaklarının seçimi ya da ilköğretimde ev ödevlerini yapılmasında öğrenciye aşırı destek bağımlı bir kişilik geliştirmesine neden oluyor.

Bağımlılık ilişkisinin gelişmesi, çocukta bireyleşmeme anlamına geliyor. Bu da gelecekte yetişkin rollerini yerine getirememe anlamına geliyor. Böyle yetişen çocuk iyi bir eş, çalışan, yurttaş olabilir mi?

Yine, bağımlılık ilişkisi geliştiren çocuğun kararlarını bağımsız verememesi, o da bireyin kendisi olmaması anlamına geliyor. Kendisi olamayan bir insanın tutum ve davranışlarını özgürce kucaklaması mümkün mü? Tabii ki hayır.

Yine, bağımlılık duygusu gelişen çocuklar yetişkinlik ve meslek yaşamında sorumluluk almada istekli olmayacağı anlamına geliyor elbette.

Bağımlı bir çocuğun yetişkinlikte iyi bir eş olması beklenemez. Bu konu çok önemli. İyi bir eş olmamak demek mutsuzlukla birdir.

ÖĞRENCİ VE ŞİDDET

Hemen hemen her gün okullarda şiddete ilişkin haberler medyaya yansıyor. Maalesef, en başta söylenmesi gereken çocuklar neyi öğreniyorsa onu uyguluyor. Elbette, kadınlar önemli ölçüde şiddetle karşı karşıya geliyor. Böyle bir durumda elbette, uygulanan fiili ve sözlü şiddet biçimlerinin çocuklar tarafından taklit edilmesi ve öğrenilmesi kaçınılmaz bir hal alıyor.

Orta öğretim dönemine denk gelen ergenlik dönemi, bazen akran gruplarının değerlerini aşırı vurgulaması çeteleşme ve bu durumda da ve bu durumda şiddet nedeni oluyor. Yine, ergenlik karşı cinslerin birbirine yaklaşma dönemi olup erkek çocukları kavga edebiliyorlar.

Yine şunu belirtmek gerekiyor: Öğretmenin şiddete başvurması veya otoriter tutumu öğrencide öz güven düzeyinin düşmesi olarak beliriyor. Bu da şiddete neden oluyor.

Özellikle, kayıtsız şartsız itaat isteyen, ceza sistemine sık sık başvuran, övgüye çok az yer veren, notu bir silah olarak kullanan öğrencilerle ilişkilerle mesafeli; dersi kendisi hazırlayan ve kendisi yürüten: öğrencilerin görüş ve düşüncelerine çok fazla önem vermeyen öğretmen şiddete neden olabiliyor.

Bildiğiniz gibi itaat eninde sonunda tepkiyi beraberinde getiriyor. Bazı öğretmenler sınıfta sözüm ona otoritesini kaybetmemek adına öğrencilere yine otoriter davranıyor.

Diğer taraftan; öğrencinin arkadaşına uyguladığı şiddette medyanın yeri önemli. Televizyonda şiddet içeren öğelerin gösterilmesi taklide ve dolayısıyla öğrenmeye yol açtığından şiddet nedenleri arasında yer alıyor.

Çocukların şiddete yönlendiren saldırganlık güdülerini önleyecek olanakların yetersizliği de şiddete yol açıyor. Öyleki çocukların oyun oynayacağı oyun alanları yetersiz.

Diğer taraftan, internet oyunlarının eğitim bakımından yetersiz olması öğrenci şiddetini artırıcı bir etken olarak ortaya çıkıyor.

AKILCILIK VE EĞİTİM YÖNETİCİLİĞİ

Toplumsal aktörlerin kişisel olmayan bağlamında çevrelerindeki dünya üzerinde daha fazla denetim kurmak için bilgiye giderek daha çok başvuruları bağlamında “okullaşma” eğitim yöneticiliği açısından birtakım sonuçlara sahip olup bu konunun enine boyuna ele alınması gerekiyor.

Bu terim bizi, okul yönetimi akılcılaştırmasına ele alınmasını gerektiriyor, mecburen. Kuşkusuz, okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi büyük ölçüde etkili yönetsel politikalarla ilgili. Ancak, yıllardır siyasi kaygılarla atanan okul yöneticilerinin yönetsel politikalarının sağlıklı olamayacağını rahatlıkla rahatlıkla söyleyebiliriz. Çünkü, etkili yönetsel politikaların içeriği okulun amaçlarının gerçekleşmesinden çok uzak olmuştur. Oysa, etkili eğitim yöneticiliği olmaksızın öğretme- öğrenene süreci ve okulun amaçlarının gerçekleştirilmesini bekleyebilir misin? Örneğin, iletişim, planlama, eşgüdümleme vb. yönetim süreçlerinin önemini bilemeyen biri yöneticinin okulun etkili yöneticiliğini düşünebilir misiniz? Tabii ki hayır.

Okul yönetimi konusunda görülen her türlü zayıflık okulun amaçlarını gerçekleştirilememede önemli bir etken olarak beliriyor. Maalesef ülkemizde okul yöneticiliği eğitimi bulunmuyor bu da yöneticileri etkisizleştiriyor. Oysa, öğretme-öğrenme sürecini ve okulu amaçları doğrultusunda yaşatmak kolay bir süreç değil, tahmin edeceğimiz gibi. Bu nedenle, mevcut okul müdürlerinin okulları akılcı bir biçimde yönetmeleri beklenemez.

ANNESİZLİĞİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

John Boblby, çocuğun sonraki zihinsel sağlığı açısından anne bakımının çocuk üzerinde etkisine değiniyor. Haklılık payı da çok fazla . Daha sonraki araştırmalarda da çocuk bakımının sevgi, sevgi bağı ve teşvik gibi ihtiyaçları ile gerekliliklerin yokluğu ya da bozulmasının çocuğa yansıyan etkileri. Türkiye’de yapılan araştırmalar annesiz 14 bin çocuk olduğunu gösteriyor. Elbette, bu durumun çocuklar olduğunu gösteriyor. Elbette bu durumun çocuklar üzerinde dolayısıyla toplum açısından tartışılması gerekiyor.

En başta anne yoksunluğunun öz güven ve öz saygı ile bağlantısının önemli olduğunu özgüven ve öz saygı ile bağlantısının açılanmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Özgüvenin ve özsaygının temelleri bebeklikte atılıyor. Özellikle, 0-15 yaş arası dönemi önem taşıyor. Bu dönemde fizyolojik ve psikolojik gereksinmelerinin karşılanması çocukta özgüvenin gelişmesinde belirleyici iken 14 bin çocuk, bir insan yaşamı için önemli olan özgüvenden yoksun kalıyor.

Başlangıçta, bu yazıda özgüven eksikliğinin bir çocukta neye mal olduğunu açıklamak istiyorum. Özgüveni düşük olan bu çocuklarımızı, aynı ölçüde öz saygı düşüklüğü çocuklarımızı, aynı ölçüde öz saygı düşüklüğü bekliyor. O zaman psikolojik sağlık açısından önem arz eden özgüven ve öz saygı eksikliği bu çocuklarımızı maalesef olumsuz etkiliyor. Çünkü, büyük ölçüde öz saygı ve öz güven çocuğun psikolojik sağlık açısından yetersizliği ile sonuçlanıyor. Bununla da bitmiyor. Bu çocuklarımızın yetişkinlik yaşamını da olumsuz etkiliyor. Düşünün bu çocuklarımızın bir anne –baba olduğunu. Özgüven eksikliğini yaşadığı için aile içerisinde sağlıklı ve etkili kararlar verdiğini düşünür müsünüz?

Yine vurgulanması gereken hususlardan biri annesizlik özgüven eksikliğine neden olması çocuğun çevresiyle etkili iletişim kurmasını engelleyebiliyor. Zaten özgüven eksikliği gösteren çocukta sağlıklı iletişim beklenemez. Yine çocuğun iletişimsizliği duygu ve düşüncelerini ifade etmemesi anlamına gelir ki bu durumda bir çocuk için en acı durum olsa gerek.

Duygu ve düşüncelerini ifade etmeyen bir çocuk ne sorunlarını doğru dürüst anlatabilir; ne de çevresiyle anlamlı birliktelikler kurabilir. Yine böylece çocuklarımız kendisi olabilir mi? Kendisi olamayan bu çocuklarımız bir gruba ait olmaları (kimlik duygusu geliştirmeleri) mümkün müdür? Böylece bu çocuklar kendilerini değerli görme şansları olabilir mi? Elbette bu durum da annesiz

çocukların öz saygı düzeyleri düşük olacaktır. Yine, öz saygısı düşük olan çocuklar psikolojik iyilik hayalin öteye gidemez.

ÖĞRENCİLER BENMERKEZCİLİKTE KURTARILMALIDIR.

Dünyanın kendi etrafında döndüğünü sanma kendi duygu, düşüncesi davranış ve gelişmelerinden başka hiçbirini önemsememe, insanların onsuz yapamayacağını, ona ihtiyacı olduğunu düşünce olarak, ben merkezilik öğrenci açısından önemli sonuçlara sahip.

Genellikle, ben merkezilik çocuğun gencin işbirliği kurmasını olumsuz etkiliyor. Ben merkezci çocuk sadece kendi ihtiyaçlarına duyarlı olduğu için işbirliğinden kaçınıyor. Varsa yoksa kendi gereksinimleri oysa böyle bir tutum ben merkezci öğrencinin çevresiyle anlamlı ilişki kurmamasına yol açıyor. Bu durumda ben merkezci öğrencinin çevresiyle anlamlı bir ilişki kuramayan ben merkezci öğrenci sınıfına okuluna yabancılaşıyor. Bu durumda bir insan için acı bir gerçek olsa gerek.

Diğer taraftan; ben merkeziliğin yol açtığı öğrencinin işbirliğinden yoksun olmasına neden oluyor. Ben merkezci öğrenciler çevrelerine yabancılaşıyor. Bu anlayışın sonucu olarak bu ben merkezci öğrenciler ben merkezci öğrenci sınıfına, okuluna genel anlamda topluma yabancılaşıyor. Yabancılaşan öğrencilerin sınıfına ve okuluna ve genel anlamda topluma ait bir kimlik duygusu geliştirmesini bekleyemezsiniz. Böylece; öğrencinin kendine değerli hissetmesi mümkün müdür?

Elbette kendin değerli hissetmeyen bir öğrencinin öz güven ve öz saygı düzeyleri düşük olacaktır. Böylece bir öğrencilerimizin psikolojik olgunluk açısından yeterli olduğunu kim söyleyebilir? Öz saygı ve öz güven düzeyleri düşük öğrencilerin etkili kararlar vermesi beklenebilir mi?

Yine, ben merkeziliğin yol açtığı öz güven eksikliği demek öğrencinin akademik başarısı istenen ölçüde değil anlamına gelecektir. Örneğin, ben merkezci öğrencilerin grup süreci gerektiren öğretme yöntemlerine etkili katılımı mümkün mü? Diğer taraftan, ben merkezci öğrenciler akranlarıyla sağlıklı iletişim kuramama ile sonuçlanabilir.

ÖĞRENCİ AÇISINDAN EMPATİNİN ÖNEMİ ÜZERİNE

Duygusal düzeyde kendilerini başkalarının yerine koyma ve onları anlama becerisi olarak empatinin öğrenci açısından önemli rolleri biliniyor. >Empatinin öğrencinin duygusal gelişimini, sosyal becerisin, zeka olarak gelişimini ve akademik başarısını önemli ölçüde etkiliyor.

Öğrencide empati duygusunun gelişmemiş olması, elbette duygusal yaşamını oldukça etkileyecektir. Bu olumsuzlukların başında işbirliği yoksunluğu geliyor. Kuşkusuz, öğrencilerin tek başına yerine getiremeyeceği amalar var. Ancak, empati yoksunu olan öğrenciler tek başına gerçekleştiremeyeceği amaçların gerçekleştirilmesi bir öğrenci için çevresine uyum sağlayıcı bir nitelik gösterdiğinden önemli bir yer tutuyor. Bu durumda empati yoksunu olan öğrencilerin kendini değerli hissetmelerine yol açıyor. Bu da bu empati yoksunu öğrencilerin düşük özgüven ve öz saygı eksikliği bir ölçüde bu öğrencilerin psikolojik olarak uyumsuz olacağını gösteriyor.

Diğer taraftan şunu vurgulamak gerekiyor: empati yoksunu öğrenciler çevresini güvenli olarak algılamayabiliyorlar. Çevresini güvenli olarak algılamayabilirler. Çevresini güvenli bir yer olarak algılamayan öğrenciler iç dünyasında yapa yalnızdır. Yalnızlık öğrencinin çevresine yabancılaşmasına neden olabiliyor. Yabancılaşan empati yoksunu öğrenciler ne duygusal yaşamında ne de akademik yaşantısında etkili olmasını bekleyemezsiniz.

Yine, empati yoksunu öğrenciler çevreleriyle anlamlı ilişki kuramadığından ne akranlarıyla ne de öğretmenleriyle sağlıklı bir ilişki kuramıyor. Tabii ki iletişimsizlik bu öğrencilerin çevreleriyle çatışma içine itebiliyor.

Çevreyle çatışma bir çok olaya gebe tabii. Bu olayların başında çevrenin beklentilerini değerlerini tam olarak anlamak anlamına geliyor. Kuşkusuz böyle bir tutum bu öğrencilerin bir kez daha yalnızlaşmasına neden oluyor. Çünkü toplumun beklentilerine değerlerini duyumsamak demek yabancılaşma demektir.

Öğrencinin yabancılaşma duyguları, üstelik zeka alanlarının gelişimini engelleyici bir unsur olarak beliriyor. Başka bir ifadeyle empati yoksunu çevresine yabancılaştığı için problem çözme eleştirel düşünme, yaratıcılık analiz, sentez kavrama gücü gibi alanlarda zayıf olması muhtemel görülüyor.

Bu öğrencilerin problem çözme gücünün yeterli olmaması, sorunlarını sağlıklı görememeleri ve çözüm yollarını yeterince bulamamaları anlamına geliyor. Bu da öğrencinin başkalarının kararlarına bağımlılık anlamına gelir.

ÖĞRETİM ELEMANLARINDA TÜKENMİŞLİK

Yaygın olarak insanların yüz yüze çalıştığı mesleklerde bireylerin, duygusal yönden kendilerini tükenmiş hissetmeleri, işleri gereği karşılaştıkları insanlara karşı duyarsızlaşmaları ve kişisel başarı duygularında azalma şeklinde görülen ve literatürde olarak adlandırılan sendromun öğretim elemanları açısından çeşitli sonuçları bulunuyor.

Ülkemizde öğretim elemanlarında tükenmişlik sendromuna yol açan nedenlerin olmayacağını kim söyleyebilir? Tükenmişliğin sonuçlarını tartışmak gerekir. Elbette, öğretim elemanlarını tükenmişliğe yönelten birçok etken var. Özellikle, sınıf içinde öğrenciden kaynaklanan sorunlar öğretim elemanlarında tükenmişliğe yol açtığını kim inkar edebilir?

Tabii ki; bunlar arasında öğrencilerle iletişim sorunları geliyor. Üniversitelerde öğretim elemanı öğrenci arasında görülen iletişim sorunları tükenmişlik nedeni olarak beliriyor. Yine kalabalık sınıfları sınıf içi öğrenci sorun davranışları sağlıklı iletişimi engelleyen unsurlar arasında yer alıyor.

Yine, öğrenciler arasında görülen çatışmalar da öğretim elemanlarının tükenmelerine neden oluyor. Kuşkusuz, bu açıdan öğrenciden kaynaklanan çatışmanın bir çok nedeni bulunuyor. Bu nedenler arasında öğrenciler arasında görülen empati eksikliği çatışmaya neden oluyor. Çünkü empati eksikliği çatışmaya neden olabiliyor. Çünkü empati eksikliği öğrencinin akran grubundaki diğer arkadaşlarının duygu ve düşüncelerini anlamalarının güçleştirmelerine neden oluyor.

Diğer taraftan, öğretim elemanlarının tükenmesine neden olan çatışma nedenlerinden öğrenciler arasında görülen değerlerin farklılığı gelmektedir. Üniversite düzeyinde öğrencilerin değerleri kendileri için daha çok önem kazanıyor.

Yine, üniversite öğrencilerinin başarısızlığı da öğretim elemanlarının tükenmesine neden oluyor. Öğrenciler arasında görülen başarısızlıkların birçok nedeni bulunuyor. Bunlar arasında öğretim elemanlarının yetersizliği gelmekte. Bu yetersizlik sonuçta öğretim elemanlarının tükenmesine neden oluyor. Yine, öğrenci kalabalığı kültür farklılıkları sorun olduğu gibi öğretim elemanlarının bir tükenmişlik nedenleri arasında.

Diğer taraftan, bazı örgütsel ve yönetsel koşullar öğretim elemanları arasında tükenmişliğe neden oluyor. Bir diğer neden ise uygun olmayan

yönetim politikalarıdır. Bunlara ek olarak öğretim elamanları arasında iş doyumunu yetersizliği, düşük moral de tükenmişlik nedenleri arasındadır.

Pekala, tükenmişlik sendromu öğretim elemanlarında hangi sorunlara neden oluyor?

- 1- İşi ter etme.
- 2- Motivasyon eksikliği.
- 3- Araştırma faaliyetlerinde yetersizlik.
- 4- Derse geç girme.
- 5- Akademik unvan almada yetersizlik.
- 6 Sorumluluk almada isteksizlik.

Kuşkusuz, yukarıda anılan sonuçlar üniversitelerin amaçlarını gerçekleştirme düzeyini olumsuz etkiliyor. Sorunun çözümü, haliyle tükenmeye yol açan nedenlerde gizlidir.

YOKSUL ÖĞRENCİLER

Bireyler, toplumsal grupların başka birey ya da gruplarla hem fiziksel hem de toplumsal sonuçları bulunuyor. Maalesef, bu durum genellikle yoksul öğrencilerde daha belirgin. Kopma, bireylerin yabancılaşmasına o da bu bireylerin toplumsal çözülmeye bir adım yaklaştığını gösteriyor. Yabancılaşmaya bu bireylerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamamaları ve kendilerini gerçekleştirememelerinden kaynaklanıyor. Bu bireyler için yabancılaşmanın birçok sonuçları bulunuyor. Bu sorunların başında bireyler çevreleriyle anlamlı ilişkiler kuramıyor. Bu bireyler yabancılaşma ve dolayısıyla anlamlı, ilişkiler kuramadığından yalnızlık yaşamaktadır. Bu da aile, iş hayatında bu bireylerin mutsuzluğu anlamına gelecektir. Bu durum da toplumsal çözülmeye neden oluyor.

Kuşkusuz, böyle bir süreçte uygun olmayan eğitim sisteminin büyük bir payı bulunuyor. Aslında pek önemli faktörler bulunmasına rağmen önemli eğitimsel etkenler arasında eğitim programının yeterli olmaması, öğrenme-öğretme sürecindeki yetersizlikler geliyor. Bunlardan bazıları şunlardır:

- 1- Öğretmenin alan bilgisinin yeterli olmaması
- 2- Öğretmenin sınıf yönetimi hususunda etkisiz olması.
- 3- Yeterli olmayan donanım, öğretim araçları.
- 4- Öğretmen-öğrenci arasında iletişim sorunları.
- 5- Öğretmen-öğretmen; öğrenci-öğrenci arasındaki çatışmalar.
- 6- Veli toplantılarının etkili olmaması.

Ülkemizde; özellikle yoksulluk içinde bulunan yurttaşların çocukları, gelecek yaşantılarında toplumdan kopma noktasına gelebiliyor. Bu durum bir realitedir. Özellikle, yoksulluk içinde bulunan yurttaşların çocukları, gelecek yaşantılarında toplumda kopma noktasına geliyor. Özellikle; yoksul ailelerin öğrencilerini okutmak güç bir durum haline gelmiştir. Öyle ki, ilköğretim okullarında öğrencilerde onlarca kalem harç alınıyor. Bu nedenle, bu yoksul öğrencilerimiz bin bir güçlükler içinde okumakta ve bazen okulu terk ediyorlar.

Diğer taraftan, yoksul öğrencilerin çocuklar yüksek öğrenim görme olanakları büsbütün yok oluyor ya da okulu terk ediyorlar.

Elbette bu çocuklar gelecekte toplumla bir bütün olarak hissetmiyorlar. Bunun sonucu olarak çocuklar suç gerektiren işlere yöneliyorlar. Yani bu çocuklar toplumdaki kendini yalıtılmış hissediyorlar.

EĞİTİMDE ZORLUKLUKLAR

Çocuğun, anne babanın, öğretmenin ya da bunların tümünün karşılaştığı güçlükleri eğitim zorluklarıdır. Özellikle anne-babanın ekonomik durumları önemli eğitimde zorluklar arasında yer alıyor. Bildiğiniz gibi ülkemizde anne-babaların eğitim düzeyleri istenen düzeyde değil. Tabii ki bu durumun öğrencinin eğitimini etkiliyor.

Diğer taraftan, anne baba çocuk arasında yaşanan iletişim sorunları eğitim güçlükleri arasında. Yine aile içerisinde görülen çatışmalarında eğitim güçlükleri arasındadır.

Yine, öğrencilerin nitelikleri önemli eğitim güçlükleri arasındadır. Özellikle, öğrete-öğrenme ortamında ki önemli değişkenler vardır ki; bunlar önemlisi güçlüklerdir.

Maalesef ülkemizde öğretmenin nitelikleri istenen düzeyde değil. Bunun başlına nedenleri bulunuyor Kuşkusuz, eğitim fakültelerinin istenen düzeyde olmaması önemli bir etkidir. Eğitim fakültelerinin önemli sorunlarından başlıcaları şunlardır:

- 1- Öğretim elemanlarının yetersizliği.
- 2- Ders araç-gereçlerinin yetersizliği
- 3- Müfredat programlarının yetersizliği.
- 4- Rektörlük, fakülte yönetimi etkili olmayan örgütsel ve yönetsel politikalar.
- 5- Öğretim elamanlarının düşük moral, iş doyumunu ile çalışması.

Diğer taraftan, araştırmalar, eğitim güçlüklerinin özellikle aile çevresinden çoğunlukla anne-babadan ve toplumsal-ekonomik çevreden kaynaklandığını gösteriyor. Bu temel gereksinimlerden beslenme yetersizliği önemli tabii ki. Ülkemizde çok önemli bir beslenme sorunu varlığı bilenen bir gerçek. Bunun temel nedenleri sosyo-ekonomik eşitsizliklerdir. Bir sosyal grup açlığın giderebilecek düzeyde bile besin bulmazken, diğer bir grup sadece günlük enerjisini sağlayacak düzeydeki başka bir grup gereğinin çok üstünde besin tüketmektedir. Bunun sonucu toplumda bir yerden açlık ve dengesi beslenme, diğer yönden aşırı besleme sonucu sağlık sorunları görünüyor. Yetersiz beslenme, özellikle yoksul çocukların akademik başarısını etkiliyor.

Gelir dağılımına gelince (2013) en yüksek gelire sahip olan gruptakilerin toplam gelirden aldığı pay %46.6 iken, en düşük gelire sahip ilk gruptakilerin

toplam gelirden aldığı pay %5.9 oldu. Bu sonuçlar nüfusun çoğunluğunu araç gereç yetersizliği, beslenme yetersizliği yalıtılmışlık, yabancılaşma duygusu ile daha yoğun karşılaştığını gösteriyor. Ayrıca bu sonuç bize eğitim güçlüklerinin daha da artacağını gösteriyor.

ÖĞRENCİLER VE KARAR VERME

Öğrencinin üzerinde karar vererek sorunların belirlenmesi, değişik eylemin seçeneklerin seçilmesi süreci ya da işlemi olarak karar verme işlemi önem taşıyor

Öğrencilerin karar verme becerilerini geliştirilmesinin bireysel ve toplumsal sonuçları neler olabilir? Ülkemizde öğrencilerin karara katılma becerileri ne durumdadır? Öğrencilerin karar verme becerilerini geliştirmek için neler yapılabilir?

Öğrencilerin karar verme becerilerinin geliştirilmesi birçok bireysel sonuçları olacaktır, elbette. Başta karara katılan öğrenci verdiği kararların uygulanma ve sonuçlarına katlanabilir. Diğer taraftan, öğrenci karar verme becerisi problemlerini değişik çözüm yollarının olduğunun bilincinde olabilir. Yine, olay ve olguların arasındaki ilişkileri görebilir.

Öğrencilerin karara katılması demek söz sahibi olduğu kararlara uyacağı anlamına gelir. Bu durumda disiplin için önemlidir. Yine, öğrencilerin karara katılması öğretme-öğrenme sürecine kolayca güdüleneceği anlamına gelir. Karara katılım öğrenciyi edilgen değil, aktif kılabilir.

Diğer taraftan, karara katılım öğrenciyi aktif kıldığı için öğretme-öğrenme ortamına, öğrencinin yabancılaşmasını engelleyebilir. Zira, yabancılaşma bir insan için en istenemeyen hadiselerden biridir. Yine, öğrenci i öğretme-öğrenme sürecinde doyum sağlayabilir.

Ülkemizde öğrencilerin karara katılma düzeyleri ile ilgili pek içi açıcı gözlemlerimi bulunmuyor. Öğrencilerin karara katılmaması, şüphesiz yetişkinlik yaşamlarını etkileyecektir. Öğrenciliğinde karara katılma sürecinde geçmeyen bir öğrencinin eş, iş, meslek seçiminde etkili olabileceği düşünülebilir mi?

Bir bireyin sağlıklı psikolojik yaşamı için öğrencinin kendi karara vermesi gelmektedir. Seçimlerini kendisi veren bir birey daha da mutlu oluyor. Yine öğrenciliğinde karara katılan öğrenci, yetişkinlik toplumla daha da bütünleşme içine girecektir. Karara katılan öğrenci kendini yetiştirme çabalarında daha etkili olabilir. Toplumsal açıdan bakacak olursak, uygun siyasal seçimleri vb. bir ölçüde aslında öğrencilikle edinilen karara katılma süreciyle de ilgilidir.

ÖĞRETMEN GEREKSİNİMLERİ

Öğretmen gereksinmesinin karşılanması hem öğretmen açısından hem de okul yönetimi açısından önemlidir. Bu gereksinimlerden özgerçekleşim (yaşama, var olma gelişme ve iyileşme) önemli bir yer tutuyor.

Yaşama erken öğretmenin varlığını en etkin, etkili bir biçimde sürdürmesi kast ediliyor. Bunu niçin öğretmenlerin sağlıklı yaşamları için ihtiyaçlarının karşılanması gerekiyor. Öğretmen maaşlarının çok düşük olduğu ülkemizde sağlıklı yaşamdan bahsedilebilir mi? Bazı öğretmenlerin ikinci bir ek iş yaptığı bilinen bir gerçek. Tiyatro, sinema ve kitap okuma gibi ek kültürel faaliyetlere bütçeleri uymuyor.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın sunduğu ve öğretmenlerin kendini geliştirme imkanları son derece sınırlı zaten. Hizmet içi programlarının yetersizliği bilinen bir gerçektir. Yine, öğretmenlerin lisans ve doktora yapma olanakları son derece sınırlı.

Yine; öğretmen açısından nitelikli yaşamın okulda ne anlama geldiği sorgulanmalıdır. Öğretmen açısından okulda nitelikli yaşam, kararlara etkin katılımı, moralin yüksek olması ve iş doyumunun yüksek olması anlaşılmalıdır. Oysa, öyle midir? Maalesef bu nitelikleri görmek mümkün değil. Çünkü, okul yöneticilerinin sağladığı ortamlar uygun değil. Çünkü okul yöneticilerinin sağlıklı yönetsel politikalar üretilmiyor. Çünkü, okul yöneticiliği için belli eğitimleri yok. Yine okullarda yaşanan okul yönetici-öğretmen çatışması yine öğretmenin iş doyumunu ve moralini olumsuz etkiliyor.

Diğer taraftan öğretmenlerin var olma gereksinmelerinin karşılanması gerekiyor. Ancak, bu alanda da sorunlarımız bulunuyor. Gün geçmiyor ki öğretmenlerimiz şiddetle karşılaşsın. Geçmişte bazı yetkilerin öğretmenlik mesleğini erozyona uğrattığı unutulmadı henüz.

Buna ilaveten, var olma mesleğin saygınlığı ile de ilgilidir. Ancak, geçmişte öğretmenlik mesleğinin itibarının adım erozyona edildiği unutulmadı. ALO 147 hattı henüz unutulmadı. Yine bazı öğretmenler, bazı veliler öğrencilerce şiddete uğratıldığı unutulmadı. Yine, her çalışan gibi öğretmenin kendisini gerçekleştirme güdüsünün karşılanması önemli bir yer tutuyor. Ancak olanaklar sınırlı. Öğretmenler ne olmak istiyorlarsa fırsat verilmelidir.

Bağlılık gereksinmesi/güdüünün karşılanması öğretmenler açısından önemli bir yer tutuyor. Bu durum büyük bir gruba bağlanma, kendini daha büyük bir gruba bağlanma, kendini daha büyük bir grubun parçası olarak hissetme gereksinmesidir. Bunun için okullarımızda daha yoğun olarak informal etkinliklere yer verilebilir. Grubun bu biçimiyle kaynaşması, öğretmenlerin bağlılık ihtiyacının karşılanması anlamına gelir. Öğretmenlerin özgürlük ve özerklik ihtiyacının da karşılanması gerekiyor. Bunun için okul politikalarında karara katılabilir, öğretmenler.

UZLAŞMA KÜLTÜRÜNDE OKUL VE ÖNEMİ

Toplumsal uzlaşma, bir kişinin veya grubun, toplumun diğer kişilerin haklarını yok saymaya, ortadan kaldırmaya çalışmamasıdır. Herkesin, birini yaşam biçiminin tahammül etmesidir. Ülkemiz, toplumsal uzlaşmanın yoksunluğunu geçmişte olduğu gibi bugün de yaşıyor. 12 Eylül öncesi yaşanan henüz hafızalarda silinmiş değil. Toplumsal uzlaşma yoksunluğunun sonucu olarak binlerce yurttaşımız yaşamını yitirmiştir.

Yine, bugünlerde uzlaşma kültürünün yoksunluğundan dolayı, ülkemizde endişe verici olaylarla karşı karşıyız. Elbette, bu olayların sosyal, ekonomi ve siyasal yönleri bulunuyor. Ancak, her duyarlı sorunun çözümüne katkıda bulunması gerekiyor.

Asıl bizi düşündüren eğitimci olarak her türlü sağlanmayan uzlaşma kültüründe rolümüzün ne olduğudur. Ayrıca bu bağlamda okul ve sınıf ikliminin açıklamasıdır. Acaba eğitimci olarak sınıfta öğrenci karşısında dünya görüşümüzü untabildik mi?

Diğer taraftan, öğretmenler öğrencilerin etnik, cinsiyet, sosyo ekonomik farklılıkları nasıl görmektedirler? Genel olarak bu sorunlara verilen yanıt olumsuzdur. Çünkü gelinen nokta gösteriyor ki geçmişte olduğu gibi uzlaşma kültürünün sağlanmasında eğitim boyutu ile ilgili olumsuzluklar bulunuyor.

Bütün bu olanaklar bundan sonra okul ve sınıf ikliminin nasıl olması gerektiğini gündeme getiriyor. Bu durumu sağlamak uygun yaşamı sağlamak adına önem taşıyor. Bunun sağlamak için sınıf ortamının şu özelliklere sahip olması gerekiyor.

- 1- Öğretmenler, öğrencilerin konuşmasına fırsat verilmelidir.
- 2- Öğretmenler, öğrencilerin empati kurmasına yardımcı olmalıdır.
- 3- Öğretmenler, öğrenciler arasında baş gösteren çatışmaların çözümüne, yardımcı olmalıdır.
- 4- Öğretmen ve öğrenci, öğrenci ve öğrenci arasında çok yönlü iletişim kanalları kullanılmalıdır.
- 5- Öğrencilerin olaylar ve olgular karşısında farklı düşünmesi sağlanmalıdır.

6-Öğrenc,ler karara katılmalıdır.

7- Yine, öğretmen sınıf yönetimi konusunda yeterli olmalıdır.

ÖĞRETMENLERİN TOPLUMSAL STATÜSÜ

Bugün için öğretmenlerin statüsüne gerekli önem verilmekte midir? Bu mesleğin statüsüne gerekli önemin verilir verilmemesi sorgulanmalıdır. Ancak, bu konuda ülkemizin pek yeterli olmadığını biliyoruz. Görüldüğü gibi diğer ülkelerde öğretmenlerle kıyaslandığı gibi gerekli önem verilmiyor. Elbette, bir iş gören olarak öğretmenler öğretmenler bu olumsuz durumlardan etkileniyor. Düşük motivasyonla çalışıyor öğretmenler.

Tabii ki düşük motivasyonla çalışan öğretmenlerin çalışması okulun amaçlarının gerçekleştirme düzeyini olumsuz etkiliyor. Zira yönetimin başarılı olması öğretmenlerin başarılı olmasına bağlıdır. Ayrıca, öğretmenlerin statüsüne gerekli önemin verilmemesi, öğretmenlerin iş doyumunu olumsuz etkiliyor. Statüsüne gerekli önemin verilmemesi öğretmenleri işinden doyum sağlamamasına neden oluyor. Aslında öğretmenlerin statüsüne önem verilmemesi öğrencileri dolaylı yollardan etkiliyor.

Okulun varlığı amaçlarını gerçekleştirme düzeyine bağlıdır. Başka bir ifade ile okul amaçlarını gerçekleştirdiği sürece varlığını sürdürebilir. Okulun amaçlarının gerçekleştirme düzeyi, bir ölçüde öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmasına bağlıdır. Çünkü, öğretmenlerin statüsüne önem vermek de öğretmen beklentileri arasındadır.

Okullar resmi yönü ağır basan örgütlerdir. Bu nedenle insan ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Özellikle, insan ilişkilerinde öğretmenin onuru olduğu her zaman düşünülmelidir. Yine, özel hayatın gizlilik taşıdığını, işbirliğine gereksinmesi olduğu, sorumluluk almaya istekli olduğu, kendini geliştirmek özelliğine sahip olduğunun kabulü önem taşıyor.

Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi öğretmen birey ve grup olarak gereksinmelerinin karşılanmasına bağlıdır. Ancak, anılan bu sorunlara duyarlılık bir eğitim işidir. Çünkü, eğitim yöneticiliği eğitimi almış okul müdürleri ancak öğretmen gereksinmelerinde duyarlılık sahibi olabilir.

OKULLARIN AMAÇLARININ YERİNE GETİRİLEMESİ

Okullarda etkililik ortak amacın gerçekleştirilmesiyle ilgilidir. Bu da yeterlilik ile ilgilidir. Yeterlilik , ortak amacın gerçekleştirilmesine katkıda –bulana istekli olmak anlamına geliyor, tabii ki. Okulların etkililiği öğretmenlerin ortak amacın gerçekleştirilmesine istekliliği ile mümkün. Okulların ve örgütlerin birlikte gelişmesi hem zorunluluk hem bir amaçtır. Ne birey ne de örgüt asla tamamlanmış bir sonuç değildir. Her ikisi de gücüne sahip.

Öğretmenlerin ortak amaç doğrultusunda çabaları açısından istekli olmaları önem taşıyor. Ancak, sorunlarımız bulunuyor bu alanda da.

Öğretmenlerin istekliliğini azaltan etkenler arasında okul müdürlerinin otoriter davranışları geliyor. Okul müdürlerinin otoriter tutum ve davranışları şunlardır:

- 1- Okul müdürlerinin öğretmenlerle kurduğu tek yönlü iletişim.
- 2- Okul müdürlerinin öğretmenler arasında çatışmalara göz yumması.
- 3- Okul müdürlerinin öğretmenleri karara katmaması.
- 4- Okul müdürlerinin kontrol odaklı olması.
- 5- Okul müdürlerinin öğretmenlerin gelişme isteklerini dikkate almaması.
- 6- Okul müdürlerinin öğretmenlerle işbirliğinden kaçınması.

Aslında; okul yöneticilerinin öğretmenlerle arasında tek yönlü iletişimi benimsemesi, öğretmenden kaynaklanan okul içi sorunları göz ardı etmesi anlamına geliyor.

Yine, öğretmenler arasında çatışmaları okul müdürlerinin çözmemesi okulun güç kaybına nedene oluyor. Yine okulda öğretmenlerin oluşturduğu doğal örgütlerin oluşumunu örgüt gerçeği kabul etmeyip; onlara karşı olmak öğretmenlerin toplumsal ihtiyaçlarının hiçe saymak anlamına geliyor.

Diğer taraftan, okul müdürleri öğretmenleri karara katmayarak, kararların uygulanmasının güçleşeceği anlamına gelecektir. Çünkü, öğretmenler karara katıldığında söz konusu kararın gerçekleşme şansı daha da artacaktır.

Yine, hakkaniyet ölçüsünün okullarda öğretmenler arasında göz ardı edilmesi öğretmenlerin yaratıcılığını engelleyecektir .

ERGENLERİN SORUNLARINA DUYARLILIK GEREKTİRİR

Bildiğiniz gibi, gencin kendini tanımladığı ve değerlerini ilgilerini, hedeflerini, özelliklerini, algılarını, ve motivasyonlarını hedefliyor, ergenlik dönemi. Yine ergenlik, anne babadan ya da kendine bakan diğer büyüklerden kopma ve bağımsızlık duygusunu kapsıyor. Ergen, bağımsız olarak istiyor elbette. Kendisini ilgilerden kararları kendisi vermek istiyor. Bu tutum ve davranışı çoğumuz yaşamızdır.

Yine, ergen aynı ve karşıt işbirliği ilişkisine giriyor. Ergen bu dönemdeki ilişkileri aileden daha bağımsız bir hal alıyor ve akranlarıyla ilişkiler daha baskın olduğunu kim inkar edebilir ki.

Diğer taraftan, bu dönemde hepimizin yaptığı gibi bir uğraş için hazırlanıyor, ergen. Ancak, gelin görün ki bu dönemdeki ergenin ilgileri hiçe sayılıyor. Bu anlayışın gerekçeleri kuşkusuz dikkate alınmalıdır.

Yine ergenlerde yavaş yavaş bir yaşam felsefesi bir dünya görüşü ve neyin doğru neyin yanlış olduğuna dair inançlar geliştirmesi kaçınılmazdır. Bu anlayış bize yabancı olmasa gerek.

Bu genç insanların kim olduğu, nereye gittiği ne tür olanakları bulunduğunu yanıtlayacak bir kimlik duygusu geliştirmek bu döneme rastlıyor. Ebeveynler ve kendine bakan diğer büyüklerin, gencin bağımsızlaşma çabalarına destek olmalıdır. Ancak, ebeveynler ergenin kimlik edinimi için onun yaşam felsefesine saygısı olmak zorundadır. Bu anlayışın eksik olduğu ailelerin çocuklarının ne gibi güçlükler yaşadığını çevremizde görüyoruz.

Yine, toplumda kadınla erkek için belirlenmiş ideallere, kalıplara ve ilkelere ters düşmek ve bu duruma çevrenin hoşgörüsüz tutumun ergenin üstünde olumlu etki yaptığını gözlemlerim arasındadır. Öyle ki karşı cinsle arkadaşlık kurması çevre tarafından baskı altına alınıyor.

Gencin gelecekte ne olacağına kendisi karar vermesi kadar doğal bir şey olabilir mi? Ancak, genel olarak meslek seçiminde ailelerin söz sahibi olduğunu görüyoruz. Ergenlerin, tutum ve davranışlarının yetişkinlerce benimsenmesi onlara sizce değerli olduğu bilincini vermiyor mu?

VELİLERİN EĞİTİME İLGİSİNİN TARTIŞILMASI

Aile çocuğa etkide bulunan sayısız etkenleri bulunuyor. Ailenin içinde bulunduğu çevre köy, kasaba, büyük kent, gecekondü, özellikle köy ve kasabalarda öğretmen yetersizliği araç ve gereç başlı başına rol oynuyor. Köy, kasaba gecekondülarda kalabalık aileler hüküm sürerken çocukların yakın ilgi eksikliğine neden olmakta oda öğrenci başarısızlığında belirleyici oluyor.

Ailenin yapısı, evde kullanılan iletişim biçimi, aile faktörünün sağlık durumu gibi etkenler öğrencinin başarısında etkili oluyor. Yine annesiz büyüyen çocukların akademik başarısı olumsuz etkileniyor. Çünkü annesiz büyüyen çocuklar duygusal gelişimi tam olarak gelişmiyor. Bu da öğrencilerin zeka gelişiminin gelişmemesine neden oluyor.

Anne babanın eğitim düzeyi çocuğun başarısında etkili. Özellikle okul dışı ev ödevi gibi faaliyetlerde anne babanın eğitim düzeyi etkili oluyor.

Anne babanın sosyo ekonomik düzeyi de belirleyici oluyor. Çünkü çocuğa daha kaliteli öğrenim veren okullara gitmek varlıklı aileler için avantajlı oluyor.

Anne baba ve çocuklar arasındaki karşılıklı ilişkilerin saygı ve sevgiye dayalı dayanıp, dayanmadı da öğrencinin başarısında etkili oluyor. Anne babanın çocukla ilişkisi güven içinde olması gerekiyor. Aile ortamında sözlü ve fiili şiddetin yoğun olduğu bilenen bir gerçek ki böyle bir ortamda akademik başarısı yüksek olabilir mi?

EĞİTİM VE OTORİTERLİK

Aşırı katılık, öğretmen davranışlarında hiç esneklik bulunmaması anlamına geliyor. Kuşkusuz, böyle bir öğretmen davranışının birtakım içeriklere sahip olduğu görülebilir. Bu içerik şunlardan oluşuyor:

- 1- Öğrenci ile tek yönlü iletişim kuran öğretmen.
- 2- Öğrencinin duygu ve düşüncelerini aktarmada söz hakkı tanımayan öğretmen.
- 3- Genelde birden fazla öğretim yöntemi kullanmayan öğretmen.
- 4- Sınıf içi çatışmalara çözüm bulamayan öğretmen.
- 5- Kuralları tek başına veren öğretmen.
- 6- Aşır kontrol odaklı öğretmen.
- 7- Sorumluluk ve rolleri öğrenciye vermeyen öğretmen.

Kuşkusuz, böyle bir sınıf yönetimi öğretmenin otoriter tutum ve davranışları benimsemesiyle eşdeğerdir. Her şeyden önce söylenmesi gereken bu tür ortamlarda demokratik havanın olmamasıdır. Öğretmenin sağlayacağı ortamlarda demokratik değerlerin yaşanması açısından önemli. Ancak, yukarıda anılan öğeler sınıflarda hüküm sürerken bu mümkün mü?

Öğretimde tek yönlü iletişim sınıf içi sorunların anlaşılmasını güçleştirir. Yine, birden fazla öğretim yönetiminin kullanılması öğretme-öğrenme sürecin olumsuz etkiliyor. Öğretmenin sınıf çatışmaları çözememesi de sınıf içi sorunların artışı belirleyici.

Öğretmenlerin Kararları tek başına vermesi söz konusu kararların yerine getiriliş biçimini olumsuz etkiliyor.

Sonuç olarak, ülkemizde maalesef öğretmenlerin otoriter tutum ve davranışları çerinde oldukları halen gözlenmektedir. Bu durumda öğretme-öğrenme ortamının etkisiz kalmasına neden oluyor. Çünkü, demokratik bir sınıf ikliminde öğretme-öğrenme sürecinin etkili olduğu konu uzmanlarınca ifade ediliyor. Kuşkusuz demokratik bir sınıf ikliminin yaratılması için şunlara yet r verilmelidir:

- 1- Kararlardan etkilenen öğrencilerin karara katılması.
- 2- Sınıf içi kuralların oluşumunda öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır.

- 3- Grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemleri kullanılmalıdır.
- 4- Oto kontrol mekanizmasını öğrencinin içselleştirmesi sağlanmalıdır.
- 5- Öğrencilere çeşitli roller ve sorumluklar verilmelidir.

ÇOCUKLARDA SORUMLULUK DUYGUSU NASIL GELİŞTİRİLİR?

İnsanın sürekli başkaları tarafından güdülen, bağımlı bir kişilik geliştirmesi sorumsuz kişilikler yetiştirilmesi sorumsuz insanların yetiştirilmesine neden oluyor. Bireyin sorumluluk sahibi olması gibi bir konunun ele alınması eğitim alanında önem taşıyor. En başata şunu vurgulama gerekir ki sorumluluk duygusunun gelişmesi için eşlerin birbirinin duyguları tutum ve davranışlarını anlamak gerekir.

Sorumluluk sahibi bir eş, karşılıklı duygularını paylaşmaktan önemli ne olabilir? Ancak giderek kadınlara yönelik şiddet giderek artıyor. Böyle bir ortamda çocukların ilgi gibi temel gereksinimleri karşılanabilir mi? Yine böyle bir ortamda çocukta sorumluluk duygusu gelişebilir mi? Yani çocuğa ilgi yoksa sorumluluk duygusu gelişemiyor. Elbette, bunun aksini iddia etmek mümkün değil. Çünkü çocuğa ilgisizlik onun verdiği kararların ve diğer uygulamaların sonuçlarını üstlenmelerini engelliyor.

Çocuklukta, sorumluluğun gelişmemesi demek yetişkinlik çağında iyi bir eş olamayacağı anlamına gelir. Çünkü eşlerin birbiriyle etkileşimi ve iletişimi bir sürecin sonucudur.

Yine çocuklukta sorumluluk duygusunun gelişmemesi demek büyük ölçüde insanın temel rollerini yapamayacağı anlamına gelir.

Eğer sorumlu bireyler yetiştirilmez ise, bu bireyler özgürlüğünü başkalarına ipotek edecek anlamına gelecektir. Bu da kişinin bireyselleşmemesi anlamına gelir.

Bütün bunlarla birlikte edinilen sorumluluk duygusu başkalarına bağımlılık duygusunun gelişmesine neden olduğu için bu durum da bireyin psikolojik duygusal sosyal gelişmesine zarar vereceği anlamına gelmez mi? Yaşama gücünü başkalarına bağlamak onlarsız gelemeyeceği anlamına gelir. Yaşama gücünü başkalarına bağlamak onun düşünce ve isteklerine göre yaşamak hayatını geri planda tutmak, zekasının enerjisini büyük bölümünü o kişiyi düşünerek harcamak sonunda bireyi tüketmek ve gelişimini durdurmak anlamına geliyor. Bu acı tablo sorumluluğun düşmanı olan ilişki bağımlılığına dönüşüyor. Yapılan araştırmaya göre %5-10 arasında ilişki bağımlısı bulunuyor.

Sorumluluk duygusunun gelişimi aile eğitimiyle başladığı, kimseyi şaşırtmasın. Çocuk sorumluluk taşması için özellikle annelerin zorlayıcı mesafeli,

öfkeli, ihmal edici ya da reddedici olmaması önem taşıyor. Yine, çocukların bizim onun için ne kadar değerli olduklarını onlara hissettirmemiz gerekiyor. Çünkü, böylece öz güven ve öz saygısının gelişmesine yardımcı olabiliriz. Yine, çocuğa yönelik beklentilerimiz çocuğun seviyesine göre olmalı, onu aşacak beklentilerinden kaçınmak gerekiyor, elbette.

EĞİTİMDE BEĞENİ/ÖDÜL

Eğitimde, bir durumun, olay ve ya da ilişkinin değeri, önemi ve anlamı üzerinde öğretmenlerin ya da sözlü ya da yazılı bulduğu takdir, teşekkür de olabilir. Bunun çocuğun gelişimi üzerinde etkisi önemli, tabii ki. Ödül kabul ettiğimiz bu beğenilerin çocuğun akademik başarısı kadar ruhsal gelişimine de olumlu etkileri bulunuyor.

Yine, bu tür beğeniler öğrencinin özgüvenini artırıcı etkiye sahip. Aslında sadece öğrenciye sunulan beğeni etkili öğrenme-öğrenme süreci değil, sosyal yaşamını da etkiliyor.

Bu beğeni/ödül tekrar etmesi halinde yetişkinlik yaşamını vd. olumlu etkiliyor, elbette. Etkili anne-baba, çalışan ve yurttaş olabilir bu ödüllerin inandırıcı olması halinde. Çünkü, öz güven bir ölçüde bu alanlar için için önemli. Ödüller öz güveni artırıcı etkide de bulunabilir.

Yine, bu tür ödüllerin çocuk açısından sıklığı öz saygının artmasına yol açıyor. Bu da çocuğun eğitim ve gündelik yaşamını olumlu etkiliyor. Tabii ki öz saygının artması çevresiyle uyumlu bir yaşantı anlamına geliyor. Öz saygı yüksekliği de bireyin seçimlerini özgürce vermesi anlamına geliyor.

Eğitimde ödül olarak kullanılanlar çocuğun gelişim düzeyine göre uygun olmalıdır. Çünkü, bu ödüllerin yerli yerinde kullanılması çocuğun öz güven ve öz saygısını yükseltebilir. Ancak, sınıf ortamında bazı öğretmenler kontrolü kaybedeceğini düşünerek ödülleri kullanmıyor, bu da öğrenciyi olumsuz etkiliyor.

ÖĞRETMEN BEKLENTİLERİNİN ÖNEMİ

Okullarda öğretmenlerin beklentilerinin karşılanması okulun var oluş nedenlerini gerçekleştirilmesinde önem arz ediyor. Bir ölçüde, öğretmenlerin beklentilerinin okul yönetimince karşılanması öğretim-öğrenme sürecini olumlu etkiliyor.

Her şeyden önce öğretmenlik statüsüne verilen önem maaşlarla da ilgilidir. Ancak, öğretmen maaşlarının yetersiz olduğu herkesçe biliniyor. Yine, öğretmenlik mesleği yıllarca itibar kaybettiği biliniyor. Hemen hemen her gün öğretmenlerin bazıları sözlü ve fiili şiddetle karşı karşıya bulunuyor.

Öğretmenler, kendilerine daha demokratik davranılmasını istiyor. Ancak, okul müdürleri böyle davranışları göstermekten çok uzaklar. Çünkü, okul müdürleri yöneticilik eğitim yok.

Yine, öğretmenler okul içi kararlara katılmak istiyor. Ancak, okul müdürleri, genelde otoriter bir tutum gösterdiklerinden öğretmenleri karara katmıyorlar. Öğretmenler, bazı öğretmenlerin okul yönetimince ayrımcılığa tabi tutulmasını istemiyorlar. Bu anlayışın ne demokrasi ne de insan hakları ile ilgisi bulunuyor.

Öğretmenler doğal olarak okul müdürleri tarafından eşitlik ve adalet ilkelerine uygun olarak yönetilmek istiyorlar. Okulun var oluş amaçlarının gerçekleştirilme düzeyi bir ölçüde öğretmenlerin beklentilerinin kazanılmasına bağlı. Ancak, okullarda yöneticilerce öğretmenlerin beklentilerine duyarsız kalıyorlar, zaten. En başta MEB öğretmenlik mesleğine gerekli önemi vermek zorunda, elbette. Yine, okul yöneticileri okullarda demokratik havayı yaratmak zorunda.

TOPLUMSAL DENGE VE EĞİTİM

Bir toplumun başlıca kesimlerinin geniş ölçüde bir uyum içinde bulunmasını sağlayan toplumsal/kültürel bütünleşme olarak toplumsal denge önem taşıyor. Başka bir ifadeyle bir toplumun ya da toplumsal grubun temel öğelerinin karşılıklı uyumlarını yitirmeleri sonucu ortaya çıkan toplumsal çözülme toplumu yıkıma götürebilir.

Bir toplumun varlığını devam ettirmesi büyük ölçüde toplumsal yapıyı oluşturan kurumlar ve bu kurumlar arasındaki ilişkinin etkili, sağlıklı ve dengeli bir çerçevede olması gerekiyor. Bu nedenle, Türkiye’de aile, ekonomi,, siyaset ve eğitim olmak üzere aralarındaki ilişkilerin sağlıklı uyumlu olması toplumsal denge açısından önem taşıyor.

Aile, toplumsal kurumlar içerisinde önemli bir yer tutuyor. Anne-babanın çocukla iletişimde sergilemiş olduğu tutum, demokrasi için önem taşımaktadır. Ancak, ailelerimizde genel olarak geleneksel tutum ve davranışların hüküm sürdüğü bilinen bir gerçektir. Böyle, bir ortamda demokratik bireylerin yetişmesini beklemek hayal olabilir. O zaman aile ile siyaset kurumu arasındaki ilişkinin uyum içinde olduğunu kim söyleyebilir? Bunun diğer anlamı, bilinçli bir seçmen doğabilir ?

Diğer taraftan, ailenin çocuklara yönelik eğitimi ile okulların çocuklara sağladığı eğitim arsında bir paralellik olması gerekiyor. Bütün hükümet programlarında genellikle demokratik idealleri yaşatacak bireylerin yetiştirilmesi temel vurgu olarak edinirken, bu var olan duruma ne denebilir?

>Yine, eğitim sistemi kurum olarak mutlu çiftler yetiştirmek için çocuğu hazırlamalıdır. Ancak, bu alanda da sorunlarımız bulunuyor. Bu gün için sağlıksız etkileşim ve iletişim nedeniyle kadınlar ve çocuklara yönelik şiddet artmış durumdadır. Ailelere otoriter tutum ve davranışlar devam etmektedir. Hemen hemen her gün kadın yönelik şiddete tanık olmaktayız. Yine ders kitaplarında cinsiyet ayrımcılığı cabası. Bu durumun temeli nedir? Büyük ölçüde etkili olmayan eğitim koşulları bu duruma kaynaklık etmektedir. Gerek aile gerekse okul eğitiminde çocuk uysal ve söz dinlemeyen rolündedir. Bu olumsuz tutum çocuğun haklarına, kişiliğine, isteklerine, bireyselliğine yeterli ölçüde saygı göstermeme ile sonuçlanmaktadır. Öğrenci böyle bir ortamda demokratik değerleri içselleştirebilir mi?

Ülkemizde eğitim-ekonomi ilişkilerine gelince ülkenin öngördüğü insangücünü yetiştirmek ve etkili üretici-tüketici yetiştirmektir. Ancak, bu alanda da sıkıntılarımız bulunuyor. Bilinçli üreticiler ve tüketiciler yetiştiremediğimiz açıkça ortadır.

Eğitim kurumuna düşen görevlerden biri de ülkenin gelişmelerine uygun insan gücünü yetiştirmektir. Oysa, sağlık sektöründe yetersiz elaman bulunuyor. Yine eğitim ve kültür ilişkisi de sorunlu. Kültür yaratmada ve evrensel kültüre değer katacak bireylerin yetirilmesinde etkili olmadığını söyleyebiliriz.

HOŞGÖRÜ,EĞİTİM VE SİYASET

Hoşgörü insanlarla kolay ve iyi ilişkiyi kurmayı sağlar. Hoşgörü, müsamaha tahammül katlanma görmezden gelme veya göz yumma, başkalarını eylem ve yargılarında serbest bırakma, kendi görüşümüze ve çoğunluğunun görüş biçimine aykırı düşen görüşlere sabırla, hem de yer tutmadan katlanma demektir. İzin verme, aldırmama, iyi karşılanma anlamına d gelmektedir.

Öğrenci de hoşgörü anlayışının gelişmesi bir çok etkene bağlıdır. Bunların başında anne- babanın sağlayacağı aile-içi iletişim gelir. Pekala, aile içi iletişimde nasıl bir hava yaratılmalıdır ki çocukta/gençte hoş görü gelişebilsin. Anneler babalar aile içinde katılımcı bir anlayışı sağlamalıdır.

Diğer taraftan okul müdürü öğretmenlerin moral ve iş doyum düzeyini yüksek tutmak zorundadır. Öğretmen ise sınıfında demokratik bir iklim yaratma zorundadır.

Yine, medya öğrencilerde demokratik tutum ve davranışı oluşturmada önemlidir. Ancak, günümüzde medya kültür endüstrisi haline gelmiş durumdadır. Kar amacı güden özellikle televizyonlar, öğrencide hoşgörü tutum geliştirmek bir yana, hoşgörüsüz çocuklar ve gençler yetiştiriyor.

Aslında, psikolojik açıdan bakıldığında, kuramsal olarak, herkes birbiriyle hoşgörüyle davranmak durumundadır. Freud'a göre insan kişiliğini 0-6 yaş arasında buluyor. Bir insanın geçmişe dönük olarak kimliğini etkilemesi mümkün değil. Bu durumda herkes birbirine hoşgörülü davranmak durumdadır.

Konuyu başka bir biçimde ele alacak olursak, öğrenciye düşünmeyi öğretmek, empati kurma yollarını geliştirmek, iletişim ve çatışmaları önleyecek etkili yolları sağlamak hoşgörüü arttırıcı bir etken olabilir. Düşünmeyi, çocuğa nasıl kazandıracağız? Bu okullar ile mümkün mü?

Diğer taraftan, hoşgörü için önem arz eden empatiyi kurmaları için çocuklar/gençler yönlendirilmelidir. Kuşkusuz empatinin temeli hayatın ilk yıllarında atılır. Annenin çocuğuna gösterdiği sevgi dolu ilgi, çocuğunda çevresine şefkat ve ilgi göstermesini sağlıyor. Yine, bata aileler ve eğitimciler empati göstermeleri hoşgörüü arttıran etkenler arasındadır. Eğitimciler, anne babalar kendi ilişkilerinde çevrelerinde ilişkilerinde empati göstererek model olabilirler.

ÖĞRENCİLERİMİZ VE YABANCILAŞMA

Okullarına yabancılaşan öğrenci, seçimlerini özgürce verebilir mi? Çevresine uyum sağlayabilir mi? Özgür olabilir mi? Yabancılaşma, bir insanın geleceğini kendisinin değil, dış etkenlerin yazgısının, şansın ya da kurumların belirlenme olarak ele alındığında, sorunlar bir yumak halini alıyor. Özellikle meslek seçiminde büyük bir role sahip üniversitede bölüm seçiminde karar verilmesi, öğrenci açısından önem arz ediyor. Maalesef bölüm seçiminde bile gençlere söz hakkı genellikle aileler karar veriyor. Tabii ki bazı kaygılar var. Bu kaygılar arasında ülkenin sosyo ekonomik koşullar belirleyici rol oynuyor. Bu da öğrenci için yabancılaşma anlamına geliyor.

Yabancılaşma herhangi bir alanda etkinliği kavranabilirdik ve tutarlı bir anlam taşımadığı ya da genel olarak yaşamın amaçsız olduğu düşüncesi ile ilgilidir. Öğrencilerimizin dünya olaylarının ekişi konusunda yeterli bilgiye sahip olduğu söylenemez. Çünkü, öğrenci açısından dünya olaylarının anlam taşımamasını sağlayan ana etkenler eğitim programı ve öğretim ilkeleridir. Ancak, ne izlenen eğitim programı ne de uygulanan öğretim ilke ve yöntemleri, öğrenci için dünya olaylarına anlam kazandıracak şekildedir. Yine, bilinçli olarak öğrencilerin dünya olayları konusunda ortak anlayışa sahip olmaları medya tarafından engelleniyor. Çünkü, medya kar amacıyla ürünlerini hizmetlerini pazarlıyor. Yine, okullardaki koşullar uygun olmadığı için öğrencilerimiz yabancılaşabiliyor. Yani uygun olmayan koşullar düşünce tembelliğine o da yabancılaşmaya neden oluyor.

Yine, öğrenci açısından yaşamın anlam bulması çoğu faktöre bağlıdır. Ancak, bunların içinde yaşama sevincini arttıracak sanat ve beden eğitimi, spor derslerin önemi ve yeri tartışılmaz. Ancak, özellikle ilköğretim düzeyinde bu dersler başka alan öğretmenlerce okutuluyor.

Üniversitelerde, iş garantisi olmayan bölümlerde okuyan öğrenciler, yaşamı anlamlı bulmayabiliyorlar. Öyle ki, bu anlamsızlık intiharlarla bile sonuçlanabiliyor. Yabancılaşma sınırsız rekabet biçiminin egemen olduğu eğitim ortamlarında da ortaya çıkabilir. Milyonlarca öğrenci, onlarca sınava girmek zorunda olan öğrencilerin rekabet içinde olmaları onları yabancılaşma karşı karşıya kalmalarına neden oluyor.

Yabancılaşmanın temel nedenlerinden biri de toplumsal ilişkilerden dışlanma ya da yalnız kalma duygusudur. Özellikle, KPPS sınavında başarısız olduğunu düşünen gençlerin psikolojik olgunluğa erişme ve kendilerini yetersiz

hissetmeleri ve dolayısıyla yabancılaşma içerisine girmeleri muhtemeldir. Bundan dolayı sosyal ilişkilere etkin katılım gösterememektedir bu gençlerimiz. Yoğun üzüntü, öfke ve suçluluk gibi durumlarıyla karşı karşıya geliyorlar. Bu gençler, kendi gerçekliğini kavrayamama ile de karşı karşıya gelmektedirler. Öğrencinin kendi gerçeklerini anlaması bilinç gelişimi ile ilgilidir. Ancak var olan eğitim sistemiyle bu mümkün müdür?

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ VE EĞİTİM

Bilindiği üzere, toplumsal cinsiyet kadınlar ile erkekler arasında Güç ilişkilerini anlamaya, eşitsizlikleri sorgulamaya yarayacak bir kavram olarak ele alınıyor. Aslında toplumsal cinsiyet eşitsizliği ailede başlıyor. Özellikle aile cinsiyet eşitsizliğini işbölümüyle başlatıyor. Yine, aile içinde kadının v içi ekonomiye katkısı göz ardı edilerek, toplumsal eşitsizlik daha da derinleşiyor.

Geleneksel çocuk yetiştirme biçimleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde belirleyici olabiliyor. Kadına ve erkeğe ilişkin algı toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde belirleyici bir rol oynuyor.

Algı, gelenekler toplumsal cinsiyet eğitimini etkiliyor. Maalesef, aile içinde kız çocuklarının eğitimi ikinci plandadır. Bu nedenle, ülkemizde çocuk gelinler artmış durumdadır. Çocuk gelinler toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir başka yönüdür.

Yine, eğitimde başlı başına rol oynayan ders kitapları, kadınların ikinci planda olduğu öğelerle bulunmaktadır.

Aslında, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin önlenmesi bir ölçüde kadına ilişkin algıların değişmesi ile mümkün. Bunun için eşitsizliğin kaynağı olan işbölümü önem kazanıyor. İşbölümünde kadın v erkek eşitliği sağlanmalıdır. Bu anlayış önce ailede başlamalıdır.

EĞİTİMİN AMACI BİREYİ ÖZGÜRLEŞTİRMEK OLMALIDIR

Mutluluk bireyin özgür ve kendisi olmasına bağlıdır. Yani değerlerini inançlarını, tutumlarını özgürce yaşamak bireyi mutlu kılabilir. Bunların yanında seçimlerini özgürce özgür bir biçimde verebilmek önemli bir yer tutuyor. Örnek olarak, sağlıklı bir eş seçimi için başta özgür olmak gerekiyor. Bunun içinde bireyin değerlerini tutumlarını özgürce ortaya koymaya ihtiyacı bulunuyor. Eleştiremeyen, sorgulamayan düşünmeyen bir birey seçimlerini özgürce verebilir mi?

Yine, seçimlerden en önemlisi bir bölüm tercihidir. Oysa üniversite öğrencilerimizin çoğu bu seçimlerinden özgür değil. Çünkü, genellikle aileler karar vermektedir. Oy verme davranışında da sorun gözüküyor. Oy verme özgürlüğünü başkasın ipotek eden var.

Özgür olmayan birey yeniliklere açık olmayan birey demektir. Böyle bir birey yeni gelişmelere değişmelere uyum sağlayabilir mi? Bu uyumsuzluk bireyin amaç/amaçlarını etkili bir biçimde yerine getirememeye anlamına gelecektir.

Aslında, bireyin özgür olmaması, toplum açısından ne anlama geliyor? Bunun sorgulanması gerekiyor. Örnek olarak yukarıda değinilen oy verme davranışını ele alalım. Güya, çoğulcu demokratik olan ülke yönetiminde politik tercihler siyasi yönetime yansımalıdır. Oysa oy verme davranışının gerçek anlamda siyasete yansımadağı biliyoruz. Buna göre etkili politik gelişmelerden bahsedilebilir mi?

Eğitim bireyin özgürleşmesinde başlı başına rol oynuyor. Çünkü, eğitim bireye entelektüel birikim sağlıyor. Ancak, eğitim sistemimizin sorunları bu anlayışa engel oluyor.

DİĞERKAMLIK EĞİTİM AÇISINDAN ÖNEMİ

Türkçe’de özgecilik kelimesi ile de ifade edilen bu kavram, başkalarını düşünmek, onların hukukunu korumak hususunda özverili olmak, başkalarının hukukunu düşünüp, göz etmek hususunda fedakar ve feragat sahibi olmak anlamına geliyor. Özgecilik neden önemlidir? Çocuklar, birey ve toplum açısından önemi nedir? Aslında, özgecilik psikolojik anlamda Alfred Adler’in kullandığı “sosyal ilgi” terimiyle benzer anlamdadır.

Toplumsal ilgi adını verdiğimiz davranış dizisi normal bir insanın uyum sağlayabilmesi için kesinlikle zorunlu bir ögedir. Bu tür davranışların geliştirilmediği durumlarda kişilik bozukluğu söz konusu olabilir.

Özgecilik ve dolayısıyla sosyal ilginin ilkönce geliştirildiği yer ailedir. Çocuğun ilk karşılaştığı yer olan ailede annenin yeri ve önemi tartışılmaz. Yani annenin sevgisi, ilgisi ve iletişimi ile ilgilidir.

Yine yoksul aileler gerçek anlamda çocuklarıyla ilgilenmeleri mümkün değil. Yine, diğerkamlık/sosyal ilginin arttırılmasında okullar başlı başına rol oynuyor. Gerçekten bu rol yerine getiriliyor mu? okullar tarafından. Adeta yarış atı gibi değerlendirilen çocuklarımız, onlarca sınava tabi tutulmaktadır. Bu onlar arasında sosyal ilginin azalmasının yanında çatışmaya yol açabiliyor. Çünkü, çocuklar arasında rekabetçi bir hava hüküm sürüyor. Yine çocuklar arasında diğerkâm/sosyal ilgiyi arttıracak onlarca öğretim ilke ve yöntemleri var iken halen çoğunlukla düz anlatım yöntemi kullanılıyor.

Diğer taraftan, küreselleşmenin eğitim programlarına yansımış bir durum. Özünde bireycilik barındıran ve neoliberalizmin yansıması olan eğitim programımız, değil toplumsal ilgisi yüksek bireyler yetiştirmek tam aksi yönde bireyci, kendini düşünen bireyler yetiştiriyor. Yine, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini vurgulayan kitaplarıyla öğrencinin sosyal ilgisi yüksek olabilir mi?

Sosyal ilgi aynı zamanda dünya ekonomik sistemi ve onun felsefesiyle de ilgilidir. Bilindiği üzere dünya ekonomik sistemi küreselleşmeye uyum sağlamış durumda. Küreselleşmenin özünde bireycilik bulunmaktadır. Küresel güçler kültürü nü bizim gibi çevre ülkelere yayıyor. Bunun içinde bireycilik bulunuyor. Kendini düşünen toplumsal çıkarı ikinci planda tutan bireyler.

ÖZGÜVEN BİR EĞİTİM SORUNUDUR.

Özgüven, bilindiği üzere bir şeyi yapmaya muktedir olma anlamın geliyor. Kuşkusuz, öz güvenin temeli ailede atılıyor. Özellikle, Ericson'un ifade ettiği gibi, 0-1.5 yaşları arasında çocuğun öz güven duygusunun gelişiminin temeli atılıyor. Bunda çocuğun yeme, içme gereksinmelerinin karşılanması onun öz güven duygusunun gelişmesine neden oluyor.

Anne-babanın eğitimi çocuğun öz güven geliştirmesinde belirleyici bir rol oynuyor. Özellikle kadınların eğitim düşüklüğü bilinen bir gerçek. Bu durumda Çocukların öz güven düzeyi yüksek olması beklenebilir mi?

Özgüven kazanımı bir süreçtir. Her ne kadar özgüvenin kazanılması çocuklu döneminde atılıyor ise de sonra ki süreçler de etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Okul yaşantısında öğrencinin özgüvenin gelişimi için öğretmen sınıf içi etkinlikler için yöreklendirilebilir. Bu süreklilik haline getirildiğinde çocuğun özgüveni bir ölçüde artabilir. Yine, öz güveni düşük öğrenciler için kendini ifade etmeleri için çeşitli roller ve sorumluklar verilebilir. Bu öğrenciler için rehberlik hizmetlerinden yararlanılabilir. Psikolojik, rehberlik boyutunun hangi yöntem ve ilkelerle çocuğun öz güveni artabilir? Danışman, özgüveni düşük olan öğrenciler için kendilerini tanımlarını sağlayacak faaliyetlere başvurabilirler. Ancak, rehber öğretmenlerden söz açılmışken, rolleri önem arz eden bu öğretmenlerden yeterince yararlanılmadığı bilinen bir gerçek. Özgüvenin arttırılmasına yönelik eğitimin niteliği konusuna değindikten sonra, öz güven eksikliğinin yetişkinlik yaşamında ne gibi sonuçlarının olacağına belirtilmesi gerekiyor.

Örneğin özgüven eksikliği düşük olan bir bireyin anne-babalık rolünü yerine getirebilir mi? Yine öz güven düzeyi düşük olan bir birey iyi bir meslek sahibi olabilir mi? Hepsinde özgüven eksikliği yaşayan bir birey in psikolojik olgunluğu yerinde olabilir mi? En önemlisi öz güven eksikliği öz saygı eksikliğine neden olduğu bilinen bir gerçektir.

BENLİK GELİŞİMİ NİÇİN ÖNEMLİ?

Jung'a göre kişiliğin algı, bilinçli anı, düşünce ve duygulardan oluşan, kimlik duygusunu oluşturan ve ona süreklilik sağlayan yani bilen, isteyen dinamik bir sistem olan ruh öğelerinin görünür yüzüdür. Benlik gelişiminde, ailenin rolü ve önemi nedir? Benlik gelişiminde eğitimin rolü ve önemi nedir?

Benlik gelişimi olmaksızın bireyin probleme becerilerinin gelişmesi mümkün değildir. Yine benlik gelişmeksizin sağlıklı gelişmeksizin sağlıklı düşüncelere ve duygulara sahip olması beklenemez. Benlik gelişimi olmaksızın kimlik duygusu gelişemez. Bu düzenli olmayan bir yaşantı demektir. Düzenli olmayan bir yaşantıda anlamlı bir dünya elde edilebilir mi?

Elbette, benlik gelişiminin toplumsal açıdan da önemli sonuçları bulunuyor. Bilinçli algı, düşüncelere sahip olmayan bir toplumun ahenk içinde olduğu söylenebilir mi? Yine, yeterli kimlik gelişimine sahip olmayan bireylerden oluşan bir toplumun ahenk içinde olduğunu kim söyleyebilir?

Bireyin benlik gelişiminde ailenin rolü ve önemi tartışılmaz. Ailenin bireyin benlik gelişiminde tutum ve davranışı önem taşıyor. Özellikle, anne ve baba çocuğa demokratik davranmak zorundadır. Anne baba çocuğu karara katmalı, söz hakkı vermeli, çocuklar arasında çatışmaları çözmeli, onlarla çift yönlü bir iletişim kurmalıdır. Benliğin gelişimi öğrencinin başarısı için önemlidir. Bilindiği üzere algılama çevreye anlam verme çabasıdır. Bunun için öğrencinin çevreyi doğru anlamlandırmak için kendi arasında tutarlı, uygun eğitim politikalarından, öğretim yöntemlerinden ve sınıf yönetiminden geçiyor.

Uygun eğitim politikalarından yoksunluğumuz öğrencinin algılama yeteneğini engelliyor. Yine bilişsel gelişmede önem taşıyan öğretim yöntemleri geliyor. Ancak, onlarca öğretim yöntemi bulunmasına rağmen, halen düz anlatım ve bazen de soru cevap yöntemi tercih ediliyor. Ancak, öğrencinin yaparak yaşayarak bilgiye kendisi ulaşarak algı dünyasını ve düşünce becerisini arttıran onlarca öğretim yöntemi bulunuyor.

Benliğin gelişiminde, öğretmenin uyguladığı sınıf yönetimi de önemli etkenler arasındadır. Öğrencileri sınıf içi kararların oluşumunda katkısını sağlama, çift yönlü iletişimi öğrenciyi motive etme; zaman yönetimi sorun davranışları çözüme kavuşturma çocuğun benliğinin gelişimine katkıda bulunabilir.

Öğrencinin benliğinin gelişmemesi demek uyumsuz, amaçları belirsiz kimlik duygusu geliştirmeyen, sorun çözme becerisi yetersiz yaratıcılığı yetersiz kişiler anlamına gelir. Bu da bu kişilerin toplumun etkin üyesi olmama anlamına gelir.

ÇOCUKLRIMIZ BAĞIMLI YETİŞMESİN

Bağımlılık, bir kişi toplumsal grup ya da toplumun siyasal, ekonomik ve kültürel vb. bakımlardan başka kişi, grup ya da toplumların güdümü ve yönetimi altına girmesi durumuna verilen isimdir. Aslında, çocuklarda bağımlılık ilişkisi aile içinde başlıyor. Başka bir ifade ile aile içi eğitim, bağımlılık ilişkisinin gelişmesinde önemli bir payı bulunuyor. Çevrelerindeki nesnelere ve olayları keşfetme ve etkileme izni verilemeyen çocuklar, utanç ve şüphe duygusu geliştirirken, kendilerinden asla emin olmazlar ve başka insanlara bağımlı olarak yaşarlar. Yani çocuğun şımarık yetiştirilmesi, bağımlı bir kişilik geliştirmesine yol açıyor. Bağımlılık ilişkisinin gelişmesi kişide bireyselleşmeme anlamına gelir. Bu da çocuğun gelecekte rollerinin gereğini yerine getirememesi, sorumluluklarını başkalarına yıkma anlamına gelir.

Aslında, bağımlılık ilişkisini geliştiren çocuğun özgüveni düşük anlamına gelir. Bu durumda yetişkinlik yaşamında kişinin özgür seçimlerde bulunmaması ve dolayısıyla kendini gerçekleştirme güdüsünden yoksun anlamına gelir. Yine, bağımlılık ilişkisi geliştiren çocuğun gelecekte kararlarını özgürce verememesi; o da bireyin kendisi olamaması anlamına gelir. Meslek yaşamında da sorumluluk almada isteksizlik anlamına gelecektir. Örgütün çalışanı olarak örgüt içi kararlara etkin olarak katılmama anlamına gelir. Yine bağımlı bir kişilik geliştiren çocuğun, yetişkinlikte iyi bir eş olması d mümkün değil.

Çocuklukta; bağımlılık ilişkisinin gelişmesi için Ericson'a göre, nesnelere çevresini tanımlamasına fırsat verilmelidir, çocuklukta. Okul için ise şunlar söylenebilir: Öğrenciler kendisini ilgilendiren kararlara katılmalıdır. Çocuğa, sınıfında çeşitli roller ve sorumluluklar verilmelidir. Yine öğrencilerin katılacağı grup sürecine ağırlık veren öğretim yöntemlerine yer verilmelidir.

BİLİNÇLİ ÖĞRENCİLER YETİŞTİRMEK

Bilinç, insanın çalışma süreci içinde, eş deyişle toplumsal ilişkiler süreci içinde nesnel çevresini ve kişisel var oluşunu anlamasını sağlayan düşünsel süreçlerin toplamı anlamına gelir. Bilinç genişlemesi bir birey için neden önemlidir? Bilinç alanının genişlemesini engelleyen etkenler nelerdir?

Bilinç alanının genişlemesi kişinin seçimler yapabilmesi, uyum, yenilik yaratma, eleştirel düşünce doğru algılama, düşünme ve bireyleşmeye katkıda bulunuyor.

Kişinin sosyo ekonomik durumunun düşük olması bilinç alanının genişlemesini olumsuz etkiliyor. Özellikle, televizyon öğrencelerimizin bilinç alanının genişlemesine engeldir. Özellikle, TV öğrencilerimizin bilinç alanının genişlemesine kelepçe vurmuş durumda. Reyting uğruna halkı sorunlarından uzaklaştırma amacı güdüyor, sorunun çözümüne yönelik programlar sunmuyor.

Diğer taraftan, kapitalist ülkelerin kültür emperyalizmi öğrencilerimizin bilinç alanının genişlemesini engelliyor. Öğrencide yaratıcılığı oluşturmada, çağdaş gelişmelere uyumu, olaylara evrensel bakmayı engelliyor.

Aile iç eğitimin yeterli olmadığı toplumumuzda bilinç alanının genişlemesi sağlanmamaktadır. Okullarda buna dahil. Okullarda halen ezberle eğitim veriliyor. Bu yöntemle değil bilinç alanının genişlemesi bilinç daha da daralıyor. Öğrencilerin başarılarının testlere bağlı bulunması bu öğrencilerimizin tam olarak düşünmesi, kendini ifade etmesi analiz ve sentez işlevlerinden yoksun olmasına yol açıyor. Yine, genellikle anlatım tekniğinin sadece kullanılması öğrencileri edilgenleştiriyor. Bütün bunlar bu çocukların yetişkinlik yaşamında uygun kararlar verememe, uygun seçimler yapamaması, özgüven eksikliği, eleştirel düşünme, problem çözme becerisinin düşüklüğü anlamına gelecektir.

ÖĞRETMENLERİN BAKIŞ AÇISI

Elbette, öğretmenin içinde bulunduğu toplumsal gerçekliği algılayışını belirleyen kavramlar bütünü bulunuyor. Ancak, bu bakış açısı eğitim sisteminin amaçlarıyla aksi de olsa örtüşmesi gerekir. Aşağıda vereceğim örnek konuyu daha da belirgin hale getirecektir.

“Yıllar önce lisede okurken” elbette benim kendime göre dünyaya bakış açısı var. Ancak, sınıfa girdiğimde unutuyorum.” Diyor öğretmenim . Burada anlaşılan öğretmen eğitiminin amaçlarıyla örtüşmeyen görüşlere sahip, ancak mesleğinin gereği bu görüşleri unutmak zorunda hissediyor.

Elbette bireyin sosyalleştiği ortamlar farklı. Sosyalleşme farklılıkları bireylere, farklı bakış açısı kazandırıyor. Her birey gibi öğretmenin de sosyalleşme koşullarından doğan farklılıklar olağandır. Ancak; söz konusu resmi eğitim söz konusu olduğunda öğretmenin dünya görüşü önem kazanıyor. Geçmişte, tam olarak demokratik değerler yasalarla güven altına alınmışken, aşama aşama bu değerlerden nasıl uzaklaştığımız tartışma konusu olarak algılanmalıdır. Bunda da bazı eğitimcilerin payı olan eğitimcilerin varlığı unutulmamalıdır.

AKADEMİK SORUN

Akademik sorunla kastedilen ders konularının ve temel becerilerinin öğrenilmesi, korunması ve geliştirilmesinde yaşanan zorluklardır. Bu zorlukların kapasitesi yeterli bir öğrencinin notlarının düşmesi ya da kapasitesinin altında başarı göstermesi gibi sorunlar eğitimde önemli bir yer tutuyor.

Öğrencinin kapasitesinin oluşumunda birtakım güçlükler bulunuyor. Öğrencilerden kaynaklanan sorunlar bulunuyor. Bunlardan en önemlisi öğrencilerin sosyo ekonomik durumlarının düşük olmasıdır. Buna ilaveten öğrencilerin beslenme yetersizliği gösterilebilir. Evde fertlerin çoğunlukta olması, anne babanın ilgisiz kalması da akademik soruna yol açabiliyor. Yine öğrencinin ders çalışmasını bilememesi, rehber öğretmenlerin yararlanmaması da akademik sorunlara yol açabiliyor.

Bazen öğretmen kaynaklanan sorunlar da akademik sorunlara yol açabiliyor. Bunlar arasında öğretmenin öğrencilerini motive edememesi ve tek yönlü iletişimi kullanması da önemli akademik-k sorunlara yol açan etkenler arasında yer alıyor. Yine öğretmenlerden kaynaklanan ve akademik sorunlara yol açan etkenler şunlardır: Öğrenciye fiili ve sözlü şiddet uygulamak; öğrenciyi karara katmamak; uygun öğretim yöntemlerini kullanmamak; ve öğretmenlerin deneyimsiz olması.

Yine, öğretmenin otoriter tutum ve davranışlara sahip olması da öğrenci açısından akademik soruna yol açabiliyor. Öğretmenin eşitlik adalet uygulamalarından yoksun olması öğrencilerin yabancılaşmasına o da akademik sorunlara yol açabilir.

Diğer taraftan, öğrencilerin akranlarıyla yaşadıkları uyum sorunları, çatışmalar akademik sorunlara yol açabiliyor. Yine eğitim programının oldukça yüklü olması da akademik sorunlara yol açabiliyor.

ÖĞRENCİNİN SAĞLIĞI

Bağımsızlık, üretici çalışmak, sevme gücü ve düşünebilme her insan olduğu gibi öğrencinin ruhsal dengesine katkıda bulunmaktadır. Bağımsızlaşmanın üretici çalışmanın, sevme gücünün ve düşünebilmenin ruhsal dengesi açısından neden önemlidir? Bunun tartışılması gerekir?

Öğrencinin bağımsızlaşması, elbette eğitimle sağlanabilir. Özellikle, bilişsel, duygusal, sosyal ve devinimsel alanlarda olabilir. Özellikle, karar verme becerisi değerlendirme yorum ve ilişki kurmayı öğretmek , problem çözme becerisi sağlayarak, düşünme yeteneklerini geliştirir.

Eğitim, sosyal becerileri de kazandırarak kişinin bağımsızlaşmasını sağlar. Sosyal ilişkilere nitelikli olmasını sağlar. Ayrıca, öğrencinin bireysel sağlığı için üretici çalışma(emek) önem taşıyor. Bu nedenle, okulda gerekli koşullar sağlanmalıdır. Bu koşullar içinde öğretmenin uygun sınıf yönetim ilkeleri başta gelecektir. Öğrencilerin kendini bulmasına yardımcı olunmalı, rehberlik edilmelidir. Özellikle branş öğretmenleri görsel sanatlar ve spor alanları ile ilgili dersleri okutulmalıdır. Ancak okullarda bu derslere gereken önemin verilmediği bilinen bir gerçektir.

Öğrencinin sağlıklı yaşamı için sevgi önemlidir. Gerek arkadaşlarını gerekse iletişimde bulunduğu kişileri sevmesi gerekir. Bunun için en başata empati duygusunu geliştirmesi gerekiyor. Öğrencinin sevgisi bir çiçeği sevmesi gibi ilgi ve sorumluluk gerektirir.

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SORUULARA

Bilindiği gibi, eğitim fakültesi öğrencilerin atanmasında esas olan KPSS denilen sınav uygulaması gelmektedir. Hemen hemen her yıl tanık olduğumuz öğretmen adaylarının intihar olaylarını medyada takip ediyoruz.

Özellikle öğretmenlik mesleğinde atama yani sınav odaklı olması eğitim fakültesi öğrencilerinin bir takım olumsuzluklar yaşamaktadırlar. Bu öğrencilerimize KPSS'nin maliyeti de ağır olmaktadır. Fakülteye başlayan öğrenci için KPSS'de başarılı olmanın temel olduğunun bilinmesinin gerektirdiği derslere konsantre olması ve güdülenmesi mümkün olmamaktadır.

Bu durumda öğretmenlik mesleğinde esas olan düşünme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık edinme nem taşıyor. Yine, öğretmen adayları ezberci bir eğitimde yetiştikleri için analiz ve sentez yeteneğinden yoksun yetişmektedirler.

Ezber, analiz ve sentez düşüncesinde eleştirel ve yaratıcılıkta yoksun olarak yetişen öğretmen adaylarının gelecekte toplumsal sorunlara duyarlık göstermesi mümkün değil. Yine, okullarda sınıf yönetimi konusunda gelecekte bu öğrencilerimizin başarılı olması beklenemez.

Eğitim fakültelerinin KPSS odaklı olması ayrıca toplumsal beceri, toplumsal dayanışma ve "biz duygusu" kimlik duygusu gibi öğelerden yoksun olan üniversite öğrencileri kendilerini gerçekleştirmemektedir. Özellikle, toplumsal ilişkilerin zayıflaması, bu öğrencilerimizin bir insan için önemli olan toplumsal ilgi duygusunu göstermede yoksun yaşamaktadırlar. Genellikle.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCILAŞMASI

Yabancılaşma, bilindiği üzere toplumda yalıtılmışlık yalnızlık ve toplum ilişkilerinde soğuma olarak adlandırılmaktadır. Kuşkusuz, bir inan için olduğu kadar üniversite öğrencisi için de çok acı verici bir duygudur. Bu nedenle, konunun ele alınması önem taşımaktadır. Üniversite öğrencilerinin yabancılaşmasına yol açan öğretimsel, örgütsel ve yönetsel koşullar nelerdir? Bu sorulara yanıt bulmak konunun daha da açıklığa kavuşturacaktır.

En başta öğretimsel koşullar ele alınmalıdır. Özellikle, yeni açılan üniversitelerde nitelikli olmayan öğretim elamanları dersleri okutmaktadırlar. Tabii ki bu olumsuzluk diğer üniversitelerde olmayacağı anlamına gelmemelidir. Bu durumda öğrencilerin yabancılaşması kaçınılmazdır.

Diğer taraftan, öğretim elamanlarının alan ve sınıf yönetimi alanlarında sınırlı bilgilere sahip olmaları da üniversite öğrencilerinin yabancılaşmasına neden olmaktadır. Özellikle, öğretim elamanlarının etkili öğretim ilke stratejileri de uygulaması da öğrencilerin yabancılaşmasına neden olmaktadır.

Üniversitelerin bazı örgütsel koşulları da üniversite öğrencilerimizin yabancılaşmasına neden olmaktadır. Özellikle fiziki donanım, araç gereç yetersizliği öğrencinin başarısını etkilediği için yabancılaşma kaynağı olmaktadır.

Dekanlık düzeyinde etkili olmayan örgüt iklimi de yabancılaşma nedenleri arasındadır. Otoriter tutumla karşılaşan ve karar vermeye katılmayan üniversite öğrencileri yabancılaşmaktadırlar.

OKULLARDA ADALET

Örgüt olarak okullar bağlamında ele alındığında örgütsel adalet doğruluğun işyerindeki rolü ve haklılığın korunmasında otoritenin işlevi ile ilgili bir kavram olarak tanımlanabilir. Yine başak açıdan örgütsel adalet çalışanların görev dağılımı, sosyal ve ekonomik anlamda adil bir çalışma ortamı ve etkileşim gibi değişkenlere yönelik, yönetsel kararları dayandırma süreci ve örgüt içerisinde alınan kararların nasıl alındığı ya da alınan bu kararların çalışanlara nasıl söylendiğinin çalışanlarca algılama biçimi olarak tanımlanabilir.

Örgütsel adaletin öğretmenler ve okullar açısından önemi nedir? Okullarda örgütsel adalet düzeyini artırmak için neler yapılabilir? Neler önerilebilir?

Okul yöneticilerince örgütsel adaletin sağlanması okul yöneticisi- öğretmen arasında güven duygusunun gelişmesine yol açabilir. Bu da öğretmenin örgütün amaçları doğrultusunda çaba gösterileceği anlamına gelmektedir.

Diğer taraftan, okul yöneticilerinin öğretmenler arasında görev dağılımının hakkaniyet ölçüsünde yapılması, öğretmenlerin yönetimi karşı algılarının pozitif olmasına neden olabilir. Yine, okul müdürlerince öğretmenlere yönelik maddi ve manevi ödüllerin yerinde ve zamanında kullanılması, yani öğretmenlerin okul yönetimi karşısında güven duyguları beslenmesi neden olabilir.

Diğer taraftan, öğretmenlerin sendikal faaliyetlerini destekleyici yönetsel uygulamaları öğretmenlerin etkili olmasını sağlayabilir. Örgütsel adaletin sonucu olarak öğretmenlerin okul amaçları doğrultusunda çaba göstermesini sağlayacaktır. Oluşan güven ortamı öğretmenlerin kendilerinden beklentilerin neler olduğunun bilinmesi örgüt amaçları çabaları da arttırılabilir.

OKULLARDA ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK

Örgütsel vatandaşlık genel olarak okul üyelik, öğretmenlerle okul arasında karşılıklı haklar ve sorumluluklara dayalı ilişki olarak tanımlanabilir. Örgüt olarak okulun üyesi olan öğretmene karşı sorumlulukları hakları nelerdir? Yine, öğretmenin okula karşı hakları ve sorumlulukları nelerdir? Karşılıklı olarak haklar ve sorumlulukların yerine gerilmemesi ne anlama gelmektedir. Örgütsel vatandaşlık hususunda okullarımızdaki mevcut durum nedir? Örgütsel vatandaşlık gibi bir örgütsel değişkenin anlam bulması için öneriler neler olabilir?

Örgütün, öğretmenlere karşı hak ve yükümlülükleri çok boyutludur. Bunların başında öğretmenlerin bireysel ekonomik ve toplumsal gereksinmelerinin karşılanmasıdır. Bu hak ve sorumlulukların başlıcaları şunlardır:

- 1- Öğretmenlere ödüller hakkaniyet ölçüsünde dağıtılmalıdır.
- 2- Terfi, sicil, yükselme olanakları hakkaniyet ölçüsünde öğretmenlere dağıtılmalıdır.
- 3-Okul yönetimi öğretmenlerin sendikal faaliyetlerine destek sunmalıdır.
- 4-Okul yönetimi öğretmenlerin doğal örgüt oluşumuna destek olmalıdır.
- 5- Okul yönetimi öğretmenlerle arasında demokratik bir ortam sağlamalıdır.
- 6-Yetki ve sorumlulukların dağıtımını hakkaniyet içerisinde dağıtılmalıdır.

Diğer taraftan öğretmenlerin örgüt üyesi olarak okula karşı sorumlulukları bulunmaktadır .Bunlar şu şekilde ifade edilmektedir:

- 1- öğretmen mesleğinin gereği yerine getirilmelidir.
- 2- Öğretmen okul kurallarına uymalıdır.
- 3- Alan ve sınıf yönetimi alanlarında yeterli olmak
- 4_ Sorumlulukları ile hesap verebilme.
- 5- Etik değerlere uyma.

Okullarımızda gözlem yapıldığında maddi ödüllerin yetersizliği karşılaşıyoruz. Sözün kısası yukarıda anılan öğeler mevcut olması gerekirken bunlarla ilgili olarak okullarımızda karşılaşmıyoruz.

AYDIN KİŞİNİN BENLİK ŞEMASI

Ülkemizde “aydın” geçinen bazı kişiler, maalesef akıl ve bilime inanıp görünüş davranış boyutunda yaşamıyor. Aydın geçinen bazı kişiler bilimsel, felsefi sanatsal bilgiye başvurması gerekirken çağdaş gelişmelerle ilgisi olmayan bilgiler başvurmayabiliyorlar. Aydın kişi çağdaş gelişmelere uyum sağlaması için, ülkenin koşulları ile sorunlara çözüm üretecek eleştirilere sahip olmak durumundadır.

Statüsünü sürdürme uğruna kimliğini hiçe saymak, bu mu aydın kişiden beklemek? Aydın, toplumu çağdaş gelişmeler doğrultusunda kişidir. Ancak, yıllardır aydın geçinen bazı kişiler değil, bu niteliklere sahip ülkenin bazı nadir olsa çağdaş değerlerini erozyona uğrattılar.

Aydının temel sorumluluğu , problem çözmek açısından felsefesi bilimsel sanatsal bilgiye başvurmak değil mi? Ancak bazı öğretmenler sezgisel bilgiye başvuruyorlar. Bu mudur? Aydın şeması.

Diğer taraftan, aydınlarımızın temel sorumluluğu sorunları çözecek yöntemler için başvuracakları zihin yapısı önemli. Yani, aydının zihin yapısı yenilik yaratacak bir özelliğe sahip olmak durumundadır.

TOPLUMSAL DENGE, MEDYA, AİLE VE EĞİTİM

Bir toplumun başlıca kesimlerinin geniş ölçüde bir uyum içinde bulunmasını sağlayan toplumsal bütünleşmesi toplumsal dengedir. Başka bir ifadeyle, bir toplumun ya da toplumsal grubun tekel öğelerin karşılıklı uyumlarını yitirmeleri sonucu ortaya çıkan ve toplumsal çözülmeye görebilecek olan durumdur. Toplumsal dengenin önemi nedir? Toplumsal dengeyi sağlayacak öğeler neler olmalıdır?

Toplumsal denge o toplumun çağdaş ülkelere nezdinde bir yeri olduğunu, var oluşunu etkili bir biçimde sürdürülmesini sağlıyor. Toplumsal denge olmaksızın toplumun var oluş nedenini etkili bir biçimde sürdürmesi imkansız. Çağdaş ülkeler bağımlılığı daha da artması demektir. Bu bağımlılık ekonomik, sosyal-siyasal olabilir. Bu durumda bir ülke özgür olabilir mi? Kuşkusuz, toplumsal dengeyi oluşturan bileşenler çeşitlidir. Ancak, bu bileşenler içerisinde medya, ailenin ve eğitimin yeri ve önemi tartışılmaz. Bu önem toplumsal denge açısından nasıl niteliklere sahip olması gerektiğini açıklanmasının gerektirir.

Medya, ulusal kültürü koruyarak toplumun bütünlemesini sağlamak zorundadır. Ancak ülkemizde medyanın niteliği böyle midir? Yine medyanın edilgen kişiler yetiştirdiği abartı sayılmamalıdır.

Diğer taraftan, aile toplumsal dengeyi sağlamada en işlevi görüyor. Pekala, aile nasıl bir niteliğe sahip olmak durumundadır, toplumsal denge için. Aile, toplumsal dengeyi sağlamak için toplumsal bilinci sağlamak durumundadır. Bunun için çocuğun etkin bir biçimde sosyalleşmesi zorundur. Ancak, çocuklarımızın sosyalleştiği ilk kurum olan ailelerimiz yeterli koşulları sahip değildir. Ebeveynlerin eğitim sorunu var. Çocukların beslenme sorunu var. Ailelerimiz çağdaş çocuk yetiştirme ilkelerinden çok uzak Halen ev içi şiddet uygulanıyor. Böyle bir aile yapısı ile toplumsal dengeye katkı sunulabilir mi?

Eğitim sistemimizin kendisi toplumsal dengeyi salyaca bir işlev görmektedir. Ancak eğitim sistemimizin birçok sorunları bulunuyor. Bu sorunlar arasında bazıları şunlardır: (1) Okuma yazma bir istenen düzeyde değil. (2) Eğitimde fırsat eşitliğinin olmaması(3) Yeterli olmayan donanım araç ve gereçtir.

Görüldüğü gibi toplumsal dengesini sağlayıcı öğeler yeterli değil. Bu nedenle, bıçak sırtındayız Çok yakın gelecekte, toplumsal çözülmeye daha da yaklaşmamız kaçınılmazdır. Bu tehlikenin herkesçe görülmesi ve duyarlılık gösterilmesi gerekir.

ÖĞRENCİLERİN YABANCILAŞMASININ TOPLUMSAL SONUÇLARI

Yabancılaşma insanın geleceğini kendisinin değil, dış yazgısının, dış etkenlerin, şansın ya da kurumların belirlemesine verilen isimdir. Kuşkusuz, insanın yabancılaşmasının olumsuz bireysel sonuçları bulunuyor. Ancak, konumuz açısından yabancılaşmanın toplumsal yansımalarının iyice analiz edilmesi gerekir. Bunun için de yabancılaşmanın siyasi, sosyolojik, ekonomik, hukuki yansımalarının analiz edilmesi konunun daha açık ve anlaşılır hale getirecektir.

Yurttaşlarımız, siyasal alanın hangi boyutlarına yabancılaşmadan dolayı, ilgi duymuyorlar. En başta, oy verme davranışı alanında sorun bulunuyor. Öğrenciyken yabancılaşma duygusu yaşayan bireyler yetişkinlikte siyasi hadiselerle duyarlılık gösterememektedirler. Kuşkusuz, böyle bir anlayışın ülkemiz için oldukça maliyeti ağır olabilmektedir.

Yine, öğrencilerin yabancılaşmasının yetişkinlik yaşamında olumsuz yansımaları bulunmaktadır. Bunların başında aile kurumu gelmektedir. Özellikle, mutsuz, yabancılaşan kişiler aile ilişkilerinde zafiyetler gösterebilmektedirler.

Diğer taraftan, aynı nitelikte kişiler ekonomik sisteme de ilgisiz kalabiliyorlar. En fazla ilgisizlik meslek alanlarında görülmektedir. Meslekler açısından gereklilikler yerine getirilmemektedir.

Hukuka ilgisizlik de temelde yabancılaşmanın ürünüdür. Normlara uymama, hukuki gerekler yerine getireme bunlar arasındadır. Kuşkusuz yetişkinlik yaşamını da etkileyen öğrenci yabancılaşması bir ölçüde ilköğretim, ortaöğretim ve üniversitelerde görüşen önemli sorunların bir yansıması olsa gerek .

UZLAŞMA KÜLTÜRÜNDE OKULLRIN ROLÜ

Toplumsal uzlaşma, bir kişinin veya grubun, toplumun diğer kesimlere haklarını yok saymaya, ortadan kaldırmaya kalkışmasıdır. Ülkemiz, toplumsal uzlaşmanın yoksunluğuna geçmişte olduğu gibi bugünde yaşamaktadır. 12 Eylül öncesi yaşananlar hala hafızalarda silinmiş değil. Geçmişte ve bugün yaşanan bu olumsuzlukların ekonomik, siyasi ve toplumsal sonuçları bulunuyor. Ancak her duyarlı yurttaşın sorunun çözümü için katkıda bulunması gerekir. Asıl biz düşündüren eğitimci olarak ve bir türlü sağlanamayan uzlaşma kültüründe rolümüzün neler olduğunun sorgulanmasıdır.

Acaba eğitimci olarak sınıfta ve öğrenci karşısında özel dünya görüşlerimizi untabildik mi? Yine öğrencilerin model aldıkları öğretmenlerin gerek kendi aralarında gerekse öğrencilere hoşgörü içerisinde midirler?

Diğer taraftan, öğretmenlerin öğrenciler arasında sosyo ekonomik farklılıkları, cinsiyet farklılıklarını hoş görüyorlar mı?

Bütün bu anlatılanlar bundan sonra okul ve sınıf ikliminin nasıl olması gerektiğini gündeme getirmektedir. Özetle sınıf ikliminin şu niteliklere sahip olmak durumundadır:

- 1- Öğretmenin öğrencinin duygu ve düşüncelerini ifade etmesine fırsat vermesi gerekir.
- 2- Öğretmen, öğrenciler arasında baş gösteren çatışmaları çözmek ve onların kendileri arasında doğabilecek çatışmaları çözmelerinde beceri kazandırma yoluna gitmelidir.
- 3- Öğretmen, öğrencilerin empati kurmasına yardımcı olmalıdır.
- 4- Öğretmenler çok yönlü iletişimi kullanmalıdır.
- 5- Öğretmen sınıf yönetiminde etkili olmalıdır.

Sonuç olarak ülkemizde bir türlü oluşamayan uzlaşma kültürünün eğitim boyutu bulunuyor. Burada da sınıf iklimi önem kazanmaktadır.

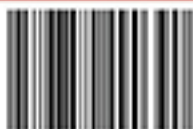
TOPLUMDA SAĞDUYU GELİŞMİYOR

İnsanın günlük yaşamı içinde geliştirdiği ve bilimin yaygınlaşması, dolayısıyla bilimsel bilgiye yaklaşma süreci içinde bulunan görüşlerin, alışkanlıkların ve düşünme biçimlerinin toplamına verilen isimdir. Sağduyu toplumumuzda gelişmiyor? Sağduyunun gelişmesinin toplum için önemi nedir? Sağduyu konusunda mevcut durum nedir? Sağduyunun gelişmesi için neler yapılabilir?

Maalesef sağduyu gelişmiyor. Çünkü çocukların bazı model aldıkları anne-babaları bilimsel gerçeklere inanmıyorlar. Yine, sağduyunun gelişmemesinin nedenleri arasında toplumun sosyo- ekonomik durumu yerinde değil. Buna düşük eğitim düzeyi eklenince tuzu biberi okuyor tabii. Ya okullara ne demeli? Bilime inanmayan eğitimciler var. Böyle bir ortamda sağduyulu birey yetişir mi? Tabii ki sağduyulu olmayan bireyler yetişir. Günümüzde örneklerine rastlandığı gibi.

Elbette sağduyunun önemi tartışılmaz. Ancak, yine de değinmek gerekir. Sağduyu, bir toplumun birimlerinin sağlıklı işlemesi için vazgeçilmez koşuldur. Hemen hemen bütün kurumların daha işlevsel olabilmesi için sağduyuya ihtiyaç var.

Pekala, toplumda sağduyunun gelişmesi için neler yapılabilir? Kuşkusuz, bu durum toplumsal bir sorundur. İzlenen yol akıllı ve bilimin ışığında demokratik yönetim olmalıdır.

Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği
(EYUDER)
A / Meneke 1 Sok. 10A / 10, Çankaya / ANKARA
T / +90 (530) 730 84 03
www.eyuder.org

